

Kessaa Mas'aafaa Geluwaa

Kessaa Mas'aafay «Kessaa» geetettowe Israa'eeliyaa Asay Gibs'e gadiyaa ayiletetsaappe keseedda diraassa.

Ha mas'aafaw oyddu huup'e shaakatuu de'iino.

1. Ibraawetuu ayiletetsaappe keseeddawaanne Siina Deriyaa untuntu beedda buussaabaa ode.
2. S'oossay bare asaana k'aalaa c'aak'k'uwaa geleeddawaa, iitaanne keeka shaakki eris-siyaa higgiiyaa, Asay kaallanaw bessiyaa hig-gatuwaanne ammanuwaa higgiiyaa I unt-tunttoo immeeddawaa ode.
3. Israa'eeliyaa asaw, k'eesatuwaa oosuwaassinne S'oossaw goynniyaa goynaw imetteedda higgetuwaabaa ode.
4. S'oossaa dunkkaaniyaa tossaa wogaanne goynnuwaa maaraabaa ode.

Ubbabaappe aatsiide ha mas'aafay S'oossay ayiletetsan de'iyaa bare asaa kessi simmiide, untuntu wodenaw hidootay de'iyaa asaa gi-danaadan, I untuntu woot ootseeddentto ode.

Ha mas'aafan dariyaa bagga taarikiyaa godaa gidiide shiik'eedda Asay bare asaa Gibs'eppe kessana mala, S'oossay dooreeddawe Musa. Mas'aafaa gidдон daroppe eretteedda shemp-puu tammu azazatuu s'aafetteedda laatamantso shemppuwaa.

**Shemppatuwaa Ubbatoo Imetteedda K'antsa
K'ofatuwaa**

Israa'eeliyaa Aasi Gibbs'eppe Kesussaa 1:1—
15:21
Gibs'en Ayiletetsaa 1:1-22
Muse Yeletowaanne Dichchaa 2:1—4:31
Musenne Aaroone Paaroona Sintsaan 5:1—
11:10
Paasigaanne Gibbs'eppe Kesussaa 12:1—15:21
Zo'o Abbaappe Siina Deriyaa Gakkanaw
15:22—18:27
Higgiyaanne K'aalaa C'aak'uwaa 19:1—24:18
Geeshsha Dunkkaaniyaanne Goynaa Wogaa
25:1—40:38

Israa'eeliyaa Aasi Gibbs'eppe Kesussaa

(1:1—15:21)

Gibs'en Ayiletetsaa

(1:1-22)

¹ Yaak'oobanna Gibbs'e beedda Israa'eeliyaa attuma naanaa suntsay hawaappe kaaliide s'aafetteedda; untuntu ubbaykka barenttu soy asaa akkiide beeddino.

² Hewanttukka: Roobeela, Simoona, Leewa, Yihudaa,

³ Yisaakoora, Zaabiloona, Biiniyaama,

⁴ Daana, Nifttaaleema, Gaadanne Aaseera.

⁵ Yaak'ooba zeretsatuu ubbay laappun tamma; Yoosefo kasekka Gibbs'e bi utteedda.

⁶ Yoosefo, Aa ishatuunne he yeletaa ubbay hayk'keedda;

⁷ shin Israa'eeliyaa zeretsay ayfeeddinonne loytsi dareeddino; he biittaa kumana gakkanaw untuntu loytsi c'oratteeddino.

⁸ Hewaappe guyyiyaan, Yooseefo erenna ooratsa kaatii Gibs'e gadiyaan denddeedda.

⁹ I bare asaa, «Be'ite; ha Israa'eelatuu nuuppe loytsi c'oratteeddinonne wolk'k'aameeddino.

¹⁰ Haa yiite, ane nuuni untuntta hiillan oyk'k'oytte; hewe d'ayooppe untunttu kase-waappe yaa darana. Ooni eri olay denddooppe, untunttu nu morkkatuwaanna dantsiide, nuuna olananne gadiyaa yeggiide kesi akkiide baanawantta» yaageedda.

¹¹ Hewaa diraw, dees'o kiitaan untuntta tug-gayana mala, untunttu bolla mek'etsi baynna kaappotuwaa suntseeddino. Untunttu kaatiyaw Piitoomanne Ramissa geetettiyaa miishshaa min-jjiyaa katamatuwaa kees's'eeddino.

¹² Shin Gibs'etuu untuntta un"uwaa dariyaa wode, untunttu c'oratti yeletteeddinonne biit-taa gakeeddino. Hewaa diraw, Gibs'etuu Israa'eelattoo yayyeeddino;

¹³ k'arettay baynna hanotan ayiletetsan kiitiseeddino.

¹⁴ K'arettay baynna wolk'k'aama kiitaan, siminttuwaaninne s'uubiyaa med'uwaan, k'ay shooyk'aan ootsiyaa ubbaa k'ommo kiitaan, untunttu de'uwaa c'amisseeddino.

¹⁵ Gibs'e kaatii Ibraawe mac'c'awantta maarissiyaa S'ipaaronne Puuho geetettiyaa laa"u mac'c'awantta hawaadan yaageedda;

¹⁶ «Ibraawe mac'c'a asatuu yeliyaa wode hint-tenttu maarissiide, yelissowe attuma na'aa gidoope, wod'ite; shin mac'c'a naatto gidoope wod'oppite» yaageedda.

¹⁷ Shin maarissiyaawanttu S'oossaw yayyiide, Gibs'e kaatii untuntta azazeeddawaadan oot-sibeykkino. Untunttu attuma naanaa shemp-puwaanna ashsheeddino.

¹⁸ Hewaappe guyyiyaan Gibs'e kaatii he maarissiyaawantta s'eesiide, «Hinttentu ayaw hawaadan ootsiitee? Attuma naanaa ayaw shemppuwaanna aggiitee?» yaagiide untuntta oochcheedda.

¹⁹ Maarissiyaawanttu zaariide, «Ibraawe mac'c'a asatuu Gibs'e mac'c'awanttu mala gidikkino; untunttu mina gidiyaa diraw, maarissiyaawanttu gakkanaappe kasetiide yeli diggiino» yaageeddino.

²⁰ Hewaa diraw, S'oossay maarissiyaawanttoo keekkeedda. Asaa payduukka gujji gujji biide, kasewaappe yaa c'oratteedda.

²¹ K'ay maarissiyaawanttu S'oossaw yayyeedda diraw, S'oossay untunttoo lo'obaa ootseedda. Ittoo ittookka soo asaa immeedda.

²² Hewaappe guyyiyaan kaatii bare asaa ubbaa, «Ibraawatuwaappe yelettiyaa attuma naanaa ubbaa Nayle Shaafaa haatsaan olite; shin mac'c'a naanay yeletooppe, shemppuwaanna aggi bashite» yaagiide azazeedda.

2

Muse Yeletaanne Dichchaa (2:1—4:31)

¹ He wode itti Leewiyaa k'ommo gideedda bi-tanii Leewawe mac'c'awunno akkeedda;

² Iza shahaaraade attuma na'aa yelaaddu. Na'ay mallaa lo"o na'aa gidiyaawaa iza be"aade, heezzu aginaa k'osaaddu.

³ Shin iza hewaappe daruwaa k'osanaw dand-dayennawaa eraade, c'ariyaappe k'un"aa aw daddaaddu; yaataade haatsay gelenna mala shidiyaan maragaade, na'aa Aa gidдон wotsaaddu; Nayle Shaafaa geetettiyaa haatsaa doonaan c'ariyaa gidдон wotsaaddu.

⁴ Aa michchata I haniyaabaa be"anaw haakuwaan ek'k'aaddu.

⁵ Gibs'e kaatiyaa naatta bollaa meec'ettanaw Nayle giyaa shaafaa wod'd'aaddu; izi mac'c'a k'oomatuu haatsaa doonaan yaanne haanne hamettiino; iza k'un"aa c'ariyaa gidдон be'aade, baade akkaa yaana mala bare k'oomatto kiit-taaddu;

⁶ k'un"aa pokaade, be'ite hawaan k'eeri na'ay yeekki de'ee; iza aw k'arettaade; «Hawe Ibraawetu k'eeri naanatuwaappe ittuwaa» yaagaaddu.

⁷ He wode Aa michchata kaatiyaa naatto, «New ha na'aa d'antsanaw Ibraawe mac'c'a asaappe ittinno s'eesanaw boo?» yaagaade oochchaaddu.

⁸ Iza, «Ee, ba» yaagaaddu. Naatta baade, he na'aa daayo ahaaddu.

⁹ Kaatiyaa naatta he mishiratto, «Ha na'aa afaade, taw d'antsashsha; taani new dirgguwaa c'iggana» yaagaaddu. Mishirata na'aa afaade, d'antsaaddu.

¹⁰ Na'ay dic'c'ina, kaatiyaa naattikko Aa ahaadu; I iziw na'aa gideedda; «Taani haatsaappe

Aa kessaad» gaade, Musa ga suntsaaddu.

Muse Miidiyaama Biittaa Bak'ateedda

¹¹ Muse dic'c'i woggaa gidiide, itti gallassi bare Asay de'iyaa sa'aa biide; untuntu dees'o kiitta kiitettishin s'eelleedda. Gibs'e biittaa asaa ittuu, ishatuwaa gideedda Ibraawatuwaappe ittuwaa wad'd'ishin be'eedda.

¹² I yaa haa s'eellina, ooninne baynnawaa be'iide, he Gibs'e bitaniyaa; wod'iide shafiyaa gidдон k'oseedda.

¹³ Wonttetsa gallassi kesiide, be'ite! Hachche k'ay laa"u Ibraawetuu wad'ettiino. Naak'k'eeddawaa I, «Neeni ne ishaa gideedda Ibraawiyaa ayaw dechchay?» yaagiide oochcheedda.

¹⁴ He bitanii, «Neena nu bolla mood-diyaawaanne daanna ootsi suntseeddawe oonee? Neeni he Gibs'e bitaniyaa wod'eeddawaadan, taanakka wod'anaw k'oppay?» yaageedda. Muse he wode, «Taani ootseeddabay eretti diggeedda» yaagi k'oppiide yayyeedda.

¹⁵ Kaatiikka hawaa siseedda wode, Musa wod'anaw koyyeedda; shin Muse kaatiyaappe bak'atiide, Miidiyaama gadiyaan de'anaw biide haatsaa ollaa doonaan utteedda.

¹⁶ He wode Miidiyaama k'eesatuwaappe ittoo laappun mac'c'a naanay de'iino; untuntu barenttu aawuwaa dorssatuwaa haatsaa ushshanaw wonggiriyaan haatsaa duuk'k'i kuntsanaw yeeddino.

¹⁷ Hentsanchchatuu yiide mac'c'a naanaa yed-ersseeddino; shin Muse denddi ek'k'iide, untuntta ashsheeddanne untunttu dorssatuwaa haatsaa ushsheedda.

¹⁸ Untunttu barenttu aawuwaa Yootoorekko yeedda wode, «Hachche waan ellekka yeedditee?» yaagiide oochcheedda.*

¹⁹ Untunttu zaariide, «Gibs'e gade asaa ittuu nuuna hentsanchchatuwaappe ashsheeda; I nuw haatsaakka duuk'k'iide dorssaa wudiyaa ushsheedda» yaageeddino.

²⁰ I bare mac'c'a naanaa, «Yaatina I hak'an de'ii? Hinttenttu he bitaniyaa ayaw aggi basheedditee? Ane Aa s'eesiide, miyaabaa shoobbite» yaageedda.

²¹ Muse he bitaniyaanna yaan de'anaw mayettedda; bitaniikka bare naatto S'ipaaro Musew machchato ootsiide immeedda.

²² S'ipaara attuma na'aa yelina, Muse Aa, «Taani asaa gadiyaan bete gidaad» yaagiide, Gershshooma gi suntseedda.

²³ C'ora laytsaappe guyyiyaan, Gibs'e kaatii hayk'k'eedda. Israa'eelatu barenttu ayiletetsaappe un"ettiide waasseeddino; untunttu waasseedda waasuu pude S'oossakko gakteedda.

²⁴ S'oossay untunttu un"aa waasuwwa sisiide, I Abrahaamena, Yisaak'ananne Yaak'oobanna c'aak'k'eedda c'aak'uwwa hassayeedda.

²⁵ Hewaa diraw, S'oossay Israa'eelatuwaa

* **2:18** Yootoore Muse bollarwaa; Aw hara suntsay Ra'u'eela.
2:24 Dom. 15:13-14

s'eelliide untunttu diraw k'oppeedda.†

3

S'oossay Musa S'eeseedda

¹ Itti wode Muse Miidiyaama gade k'eesiyaa, bare bollarwaa Yotoora dorssatuwaa heemmee; I he wudiyaa laaggi akkiide mela biittaa gas'aa gakkanaw afiide S'oossaa Deriyaa Siina gakeedda.

² He sa'aan Med'inaa Godaa kiitanchchay aac'an, ees's'iyaa tamaa lac'uwwaa gidдон aw beettedda; aac'ay tamaan s'uugettintokka, tamay aac'aa meennawaa Muse be'eedda.

³ Hewaa diraw, Muse, «Taani yaa baade, aac'ay ayaw tamaan meetettibeennetto ha ooratsabaa ane be'ana» yaagiide k'oppeedda.

⁴ I be'anaw yaa beeddawaa Med'inaa Goday be'iide aac'aa giddoppe S'oossay Aa, «Muse! Muse!» yaagiide s'eeseedda.

Muse, «Abee» giide koyyeedda.

⁵ S'oossay Aa, «Haa shiik'oppa. Neeni ek'k'eedda biittay geeshsha gidiyaa diraw, ne gediyaan de'iyaa c'aammaa kessa» yaageedda.

⁶ K'aykka S'oossay Aa, «Taani ne aawuwaa S'oossaa, Abrahaamo S'oossaa, Yisaak'a S'oossaa, Yaak'ooba S'oossaa» yaageedda. Muse S'oossaa s'eellanaw yayyeedda diraw, bare deemuwaa gentseedda.

⁷ Med'inaa Goday k'aykka hawaadan yaageedda; «Taani Gibs'e gadiyaan ta Asay

† 2:25 *Untunttu diraw k'oppeedda*: Itti beni biletsay untunttoo barena k'onc'c'iseedda yaagee. 3:2 Kit. 7:30-34

tuggatiyaa tuggaa geeshsha be'aade, untunttu barenttu kaappotuwaappe waassiyaa waasuwaa sisaade, taani untunttu metuwaa ubbaa d'iishaad.

⁸ Hewaa diraw, taani untuntta Gibbs'e gadiyaa asatuwaa kushiyaappe ashshanawunne he gadiyaappe untuntta kessaade, aakonne lo'o gadiyaa ahanaw wod'd'aaddi. He gadii maatsayne eessay goggiyaa biittaa; he gadiyaan Kanaanetuu, Hiitetu, Amoorawaanatu, Parzzawanatu, Hiiwetunne Yaabuusawaanatu ha"i de'iino.

⁹ Ha"i Israa'eeletuwaa waasuu taakko gakkeedda; Gibbs'e gadiyaa asatuu untuntta naak'kiyaa naak'uwaa taani be'aaddi;

¹⁰ hewaa diraw, ha"i ba; ta asatuwaa, Israa'eelatuwaa Gibbs'eppe kessana mala, Gibbs'e kaatiyaakko taani neena kiittay» yaageedda.

¹¹ Shin Muse S'oossaa, «Kaatiyaakko baanawunne Israa'eelatuwaa Gibbs'eppe kessanaw taani oonee?» yaageedda.

¹² S'oossay Aa, «Taani neenana gidana; k'ay taani neena kiitteeddawoo mallay hawaa: neeni he asaa Gibbs'eppe kesseedda wode, ha de-riyaa bolla hinttenttu S'oossaw goynnana» yaageedda.

¹³ Muse S'oossaa, «Gido shin, taani Israa'eeletuwaakko baade, untuntta, «Hintte aawotuwa S'oossay taana hinttenttukko kiitteedda» yaagina, untunttu taana, «Aa sunsay oonee?» yaagiide oochchooppe, he wode taani untunttoo waaga odoo?» yaageedda.

14 S'oossay Musa, «Taani Taana; neeni Israa'eelato, «Taana geetettiyaawe hinttentukko taana kiitteedda» yaaga» yaageedda.

15 S'oossay Musa k'ay, «Neeni Israa'eelato, «Med'inaa Goday hinttentu aawotuwa S'oossay, Abrahaamo S'oossay, Yisaak'a S'oossay, Yaak'ooba S'oossay, I taana hinttentukko kiitteedda» yaaga; hawe yeletaappe yeletay gakkanaw taani has-sayettiya med'inaw ta suntsaa.

16 «Simmi; baade Israa'eeliyaa c'imatuwaa shiishshaade, «Med'inaa Goday hinttentu aawotuwa S'oossay, Abrahaama, Yisaak'anne Yaak'ooba S'oossay taw k'onc'c'iide; taana, Taani hinttentta s'omoosaad; Gibs'en hinttentu bolla oosetteeddawaakka taani be'aaddi.

17 Taani hinttentta Gibs'e gadiyaa tuggaappe kessaade, maatsayenne eessay goggiyaa Kanaanetuwa, Hiitetuwa, Amoorawaanatuwa, Parzzawaanatuwa, Hiiwetuwaanne Yaabusawaanatuwa gadiyaa afana ga uttaad.»

18 «Israa'eeliyaa c'imatuu ne k'aalaa sisanawantta; hewaappe guyyiyaan neeninne he c'imatuu Gibs'e kaatiyaakko biide Aa, «Med'inaa Goday, Ibraawetuwa S'oossay, nuunanna gakettedda. Ha"i nuuni heezzu gallassaa ogiyaa mela biittaa hametti biide, Med'inaa Godaa, nu S'oossaw, yarshshuwaa yarshshana mala nuuna yedda» yaagite.

19 Shin Wolk'k'aama kushii, Aa, wolk'k'an yedissana d'ayooppe, Gibs'e kaatii hinttentta yed-dennawaa taani eray.

²⁰ Hewaa diraw, Taani Ta kushiya yeddaade, untuntu gidon Taani ootsiyaa Ta malaatatuwaa ubbaan Gibs'etuwa shoc'ana. Hewaappe guyyiyaan I hinttentta yeddanaawaa.

²¹ «K'ay taani Gibs'etuwaan ha asaa sabbissana; yaatooppe hinttenttu kesiya wode kushe mela kesikita.

²² Ibraawe mac'c'awunna ubbatta bare Gibs'e shooratikkonne bare soon de'iyaa Gibs'e mac'c'a asaa oonanne gidoope iikko biide, biraa miishshatuwaa, work'k'aa miishshatuwaanne attuma naanaynne mac'c'a naanay mayyana mayotuwaa <Immite> giide oochchanawantta. Hewaadan ootsiide hinttenttu Gibs'etuwa mas'uwa bonk'k'anitta» yaageedda.

4

Musew S'oossay immeedda malaatatuwaa

¹ Muse zaariide, «Untuntu taana ammanennaan is'sooppe, woy taani odiyaawaa sisennan is's'iide, <Med'inaa Goday new k'onc'c'ibeenna> gooppe waanoo?» yaagi zaareedda.

² Med'inaa Goday Aa, «He ne kushiyaan de'iyawe ayee?» yaagiide oochcheedda. Ikka «S'am"aa» yaageedda.

³ Med'inaa Goday Aa, «Ane he s'am"aa sa'aan ola» yaageedda. Muse he s'am"aa sa'aan oleedda wode shooshshaa gideedda; yaatina, Muse aappe wos's'eedda.

⁴ Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Aa, «Ne kushiya yeddaade, Aa dufiyaa oyk'k'a» yaageedda. Muse yeddiide shooshshaa oyk'k'ina,

shooshshay Aa kushiyaan simmiide, s'am"aw laametteedda.

⁵ Med'inaa Goday, «Hawe haneeddawe, Med'inaa Goday ne aawotuwaaw S'oossay, Abrahaama S'oossay, Yisaak'a S'oossayne Yaak'ooba S'oossay new k'onc'c'eeddawaa untuntu ammananaadana» yaageedda.

⁶ Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Aa, «Ne kushiyaan ne shop'p'iyaan yedda» yaagina, Muse bare kushiyaan shop'p'iyaan yeddeedda; I kessi s'eeliide, «ta kushii oollotiide shachchaadan boos's'eedda» yaageedda.

⁷ S'oossay Aa, «Ne kushiyaan ne shop'p'iyaan zaaraade yedda» yaageedda. Muse bare kushiyaan bare shop'p'iyaan zaari yediidde kessiyaa wode, «ta kushii simmiide hinkko bollaa mala gideedda» yaageedda.

⁸ K'aykka Med'inaa Goday Aa, «Untuntu neena ammanennaan d'ayooppenne koyro malaataa ammanennaan is's'ooppe, laa'entso malaata untuntu ammananawanta.

⁹ Shin untuntu ha laa"u malaatatuwaaw ammanennaan d'ayooppe, woy neeni odiyaawaa sisennaan is's'ooppe, Nayle Shaafaappe haatsaa akkaade, mela biittan gussa; neeni shaafaappe akkeedda haatsay biittan suutsaa gidanawaa» yaageedda.

¹⁰ Muse Med'inaa Godaa, «Abeet Med'inaa Godaw, taani hawaappe kasekka, woy neeni ne k'oomaw haasayoodeppe doomina taani haasayanaw danddaykke; taani deeddotaadde haasayay; k'ay ta ins's'arssaykka lufaa» yaageedda.

11 Med'inaa Goday Aa, «Asaw doonaa med'd'eeddawe oonee? Aa duude, woy tulle ootsiyaawe oonee? S'eelliyaawaanne k'ook'aa ootsiyaawe oonee? Taana Med'inaa Godaa gidikkitaayye?

12 Neeni ha"i ba; taani neena haasayanaadan maaddana; neeni gaanabaa taani neena tamarissana» yaageedda.

13 Shin Muse, «Abeet Godaw, hayyanaa, hawaa ootsanaw hara asaa kiittaarikii!» yaageedda.

14 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musew loytsi hank'k'ettiide Aa, «Leewiyaa gideedda ne ishaa Aaroonee? I lo"o haasayana danddayiiaawaa taani eray; ha"i I neenana gaketanaw yiidde ogiyaa bollan de'ee; I neena be'iyaa wode Aa wozanay nashettanawaa.

15 Neeni, «Yaaga; yaaga» gaade aw odana; taani hinttentta laa"uwaakka haasayanaw maaddanne hinttenttu ootsanabaa tamarissana.

16 I asaw ne diraa haasayanawaa; hewekka, I new doonaa mala gidanawaa, neeni aw S'oossaa mala gidanaassa giyaawaa.

17 Shin malaatatuwaa an ootsanaw, neeni ha s'am"aa akkaade ba» yaageedda.

Muse Gibs'e Simmeedda

18 Hewaappe guyyiyaan Muse bare bollarwaa Yotoorekko simmi biide, «Hanno gakkanaw shemppuwaanna de'iyaa Asay de'ooppe be'anaw, taani guyye ta asaakko Gibs'e boo?» yaageedda. Yotoore Musa, «Ee ba; saro g akka» yaageedda.

19 Muse Miidiyaama gadiyaan de'ishshin Med'inaa Goday Aa, «Neena wod'anaw koyeedda

asatuu ubbay hayk'k'i diggeedda diraw, guyye Gibs'e gadiyaa simmaade ba» yaageedda.

²⁰ Muse bare machatonne bare attuma naanaa hariyaa togissi akkiide, guyye Gibs'e simusaa doommeedda; Muse S'oossaa s'am"aa bare kushiyaan oyk'k'iide beedda.

²¹ Med'inaa Goday Musa, «Neeni Gibs'e simmaade biyaa wode, taani new immeedda wolk'k'an neeni ootsana malaatatuwaa ubbaa Gibs'e kaatiyaa sintsaan neeni ootsanawaa baloppa. Yaatinakka asaa I yeddenna mala, taani Aa wozanaa donc'c'ilisanna.

²² He wode taani Med'inaa Goday, giyaawaa kaatiyaw hawaadan yaagaade oda; < «Israa'eelii ta bayira na'aa.

²³ I taw goynnana mala, ta na'aa neeni yeddana mala, taani new odaaddi; shin neeni Aa yeddenaan is's'aadda; hewaa diraw, taani ne bayira attuma na'aa wod'ana» yaagee» yaagaade oda» yaageedda.

²⁴ Ogiyaan shemppiyaasan Med'inaa Goday Musena gaketeedda; Aa wod'ana haneedda.

²⁵ Aa machatta S'ipaara saliyaa akkaade, bare na'aa k'as's'araaddu. He shookuwaan Muse gedyaa* bochchaaddu. Iza Musa, «Neeni taw tumu suutsaa mishiraa» yaagaaddu.

²⁶ Med'inaa Goday hewaa diraw Aa wod'enaan aggeeda. He wode k'as's'araa malaatanaw Aa, «Neeni taw suutsaa mishiraa» yaagaaddu.

²⁷ Med'inaa Goday Aaroona, «Neeni Musena gaketanaw mela biittaa ba» yaageedda. I bi-

4:23 Kes. 12:29 * 4:25 Gedyaa: Hawaa guussay «Aa attuntsaa bochchaaddu» guusaa.

ide, Musena S'oossaa deriyaan gakettiide Aa yereedda.

²⁸ Hewaappe guyyiyaan Muse Med'inaa Goday bare bolla kiitteedda k'aalaa ubbaanne ootsana mala, barena azazeedda ooratsa malaatatuwaa ubbaa Aaroona odeedda.

²⁹ Musenne Aaroone biide, Israa'eeletuwaa c'imatuwaa ubbaa shiishsheeddino.

³⁰ Aaroone Med'inaa Goday Musew odeedda k'aalaa ubbaa untunttoo odeedda. Malaatatuwaakka he asaa sintsan ootseedda.

³¹ Untunttukka ammaneeddino. Med'inaa Goday untunttoo k'oppeeddawaanne untunttu tuggaa be'eeddawaa siseedda wode, untunttu guufanniide goynneeddino.

5

Musenne Aaroone Paaroona Sintsaan (5:1—11:10)

¹ Hewaappe guyyiyaan Musenne Aaroone Gibs'e kaatiyaakko yiide Aa, «Med'inaa Goday, Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Ta Asay taw mela biittaan baalaa bonchhana mala, untuntta yedda» yaagee» yaageeddino.

² Kaatii, «Taani aw azazettaade Israa'eeliyaa yeddanaaw he Med'inaa Goday oonee? Taani Med'inaa Godaa erikke; Israa'eeliyaakka yedikke» yaageedda.

³ Hewaappe guyyiyaan untunttu, «Ibraawetuwwa S'oossay nuunanna gaketeedda. Ha"i nuuni Med'inaa Godaa, nu S'oossaw, yarshshuwaa yarshshanaw heezzu gallassaa ogiyaa mela biittaa giddo baanaw nuuna yeddaarikkii; hewe

d'ayooppe, I nuuna iita harggiyaan woy olan wod'anawaa» yaageeddino.

⁴ Shin Gibs'e kaatii yaageedda; «Muse! Aa-roona! Asaa ayaw kiittaa diggiittee? Hinttenttu kiittaw simmiide biite» yaageedda.

⁵ Kaatii he wode, «Be'ite, ha gadiyaan Asay c'oratteedda; k'ay hinttenttu untuntta kiittaa diggiita» yaageedda.

⁶ Kaatii he gallassi Gibs'etuwaa kaappotuwaanne Israa'eeletuwaa daguwaa suntsatuwaa azaziide,

⁷ «Haroodewaadan s'uubiyaa med'd'iyaa utulaa asaw immoppite; untunttu utulaa barenttoo biide shiishshino;

⁸ shin untunttu payduwaan kasewaa keeshshaa s'uubiyaa med'd'iide, sheed'd'anaadan azazite; he payduwaappe pac'issoppite; ayaw gooppe, untunttu azalla; untunttu, «Nuuni nu S'oossaw yarshshuwaa yarshshana mala, nuuna yeddaarikkii» yaagiide waassiyaawe hawaassa.

⁹ Untunttu kiitaan sheekkana malanne worduwa haasayaa sisennan aggana mala, untunttoo oosuwaa dees'isite» yaagiide azazeedda.

¹⁰ Hewaappe guyyiyaan, he kaappotuunne he suntsatuu kesiide asaa, «Kaatii hawaadan yaagee; «Simmi taani hinttenttoo ubbakka utulaa im-mikke;

¹¹ hinttenttu utulaa demmana dand-dayiyaasaappe hinttenttu huup'iyaw shiishshite; shin hinttenttu sheed'd'iyaa s'uubiyaa payduu ubbakka pac'c'enna» yaageedda» yaageeddino.

¹² Aasi utulaw haniyaawaa shiishshanaw Gibs'e biittaa ubbaan laaletteedda.

13 Gibbs'etuwaa kaappotuu untuntta, «Hinttenttoo utulaa immiyaa wode hinttenttu hachche hachche ootsiyaawaa keeshshaa ootsite» yaagiide untuntta godeteeddino.

14 Gibbs'etuwaa kaappotuu Israa'eeletuwaa daguwaa suntsatuwaa wad'd'iide, «Hinttenttu kase ootsiyaawaa keeshshaa s'uubiyaa zino woy hachche ayaw ootsi wurssibeykkitee?» yaagiide oochcheeddino.

15 Hewaappe guyyiyaan Israa'eeliyaa suntsatuu biide kaatiyaw maganeeddino; untunttu barenttu metuwaappe denddowaan Aa, «Neeni ne k'oomatuwaa hawaadan ayaw ootsay?

16 Ne k'oomatoo utulaa immikkino; shin, «S'uubiyaa med'd'ite» yaagiino; nuuna ne k'oomatuwaa wad'd'iino; shin balay ne asaa bollana» yaageeddino.

17 Shin kaatii untuntta, «Ha azallatuu! Hinttenttu azalla! Hewaa diraw, hinttenttu zaari zaariide, «Nuuni Med'inaa Godaw yarshshana baanaw nuuna yeddaarikkii» yaagiita.

18 Ha"i biite; ootsite; untunttu hinttenttoo ay utulaakka immikkino; shin hinttenttu kasewaa keeshshaa s'uubiyaa med'd'iita» yaageedda.

19 Israa'eelatuwaa suntsatuu, «Hinttenttu hachche hachche med'd'iyaa s'uubiyaa payduwaa kasewaappe pac'issoppite» geedda wode, untunttu metuwaan geleeddawaa akeekeeddino.

20 Untunttu kaatiyaa mataappe kesiide, Musenne Aaroone untunttunna gakettanaw naagiyaawantta demmeeddino.

21 Unttuntu, «Hinttena Med'inaa Goday s'eello! Hinttenttu bolla I pirddo! Hinttenttu nuuna kaatiyaananne Aa oosanchchatuwaan is'isseeddita; k'ay untuntu nuuna wod'ana mala, mashshaa untuntu kushiyaan wotseeddita» yaageeddino.

Muse S'oossaw Maganneedda

22 Muse Med'inaa Godaakko simmiide, «Abeet Godaw, neeni ha asaa bolla metuwaa ayaw ahaadii? Neeni taana kiitteeddawe hawaassee?

23 Taani ne suntsan kaatiyaw haasayanaw beedda wodeppe doommina, I ha asaa bolla metuwaa aheedda. K'ay neenikka ne asaa mule ashshabaakka» yaageedda.

6

1 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, «Taani Gibs'e kaatiyaa ootsanabaa neeni ha'i be'ana; ta wolk'k'aama kushiya gaasuwaan I untunta yeddanaawaa; ta wolk'k'aama kushiya gaasuwaan I untunta bare gadiyaappe laaggiide kessana» yaageedda.

Muse S'eessaa

2 S'oossay k'aykka Musa, «Taani Med'inaa Godaa;

3 Taani Abrahaamew, Yisaak'awunne Yaak'oobaw Ubbaa Danddayiyaa S'oossaa gidaade k'onc'c'aad; shin Taani, Med'inaa Godaa giyaa ta suntsan, taanatetsaa untunta erissabeykke.

⁴ K'ay taani untuntntoo untuntntu bete gidiide de'eedda Kanaane gadiyaa immanaw ta k'aalaa c'aak'uwaaw untuntntunna c'aak'k'etaad.

⁵ K'aykka Gibs'e asatuu ayileyyaa Israa'eeletuwaa ooliyaa taani sisaade, ta k'aalaa c'aak'uwaaw hassayaadi.

⁶ «Hewaa diraw, neeni Israa'eeletuwaa, «Taani Med'inaa Godaa; Taani hinttentta Gibs'etuwaaw naak'uwaappe kessana; Taani hinttentta untuntntu ayiletetsaappekka la" a kessana; k'ay Taani ta wolk'k'aama wolk'k'aan Gibs'etuwaaw bolla iita pirddaa ahaade hinttentta wozana.

⁷ Taani hinttentta ta huup'e asaadan akkananne taani hinttenttu S'oossaa gidana. He wode hinttenttu Taani Med'inaa Godaa hinttenttu S'oossaa hinttentta Gibs'etuwaaw ayiletetsaappe kesseeddawaa gidyaawaa erana.

⁸ K'ay Taani Abrahaamew, Yisaak'awunne Yaak'oobaw immanaw c'aak'k'eedda biittaw ahana; he gadiyaa taani hinttenttoo gade ootsaade immana; Taani Med'inaa Godaa yaaga» yaageedda.

⁹ Muse hawaa Israa'eeletoodeedda; shin untuntntu ayaanay me"eedda gaasuwaaninne mek'etsi bayinna ayiletetsaa gaasuwaan Aa k'aalaa sisibeykkino.

¹⁰ Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa,

¹¹ «Baade Gibs'e kaatiyaa, «Israa'eeletuwaa ne gadiyaappe kessaade yedda» yaagaade oda» yaageedda.

¹² Shin Muse Med'inaa Godaa, «Haray atto Israa'eeletuu tabaa sisennan is's'eeddino shin taani deeddotiyaa ins's'arssan haasayiyaawaa kaatii wooti sisanee?» yaageedda.

13 Med'inaa Goday Musanne Aaroona, «Biide, hinttenttu Israa'eeliyaa asaa Gibbs'eppe kessana mala, taani hinttentta yeddeeddawaa Israa'eeliyaa asawunne Gibbs'e kaatiyaw odite» yaagiide azazeedda.

Musenne Aaroone Yeletaa

14 Unttuntu soy soy mayza aawotuu hawantta. Israa'eeliyaw bayira na'aa Roobeela attuma naanay, Heenooka, Paalu, Hes'iroonanne Karmma; hawanttu Roobeela yartuwaa.

15 Simoona attuma naanay, Yimu'eela, Yaamiina, Ohaada, Yaakiina, S'oohaaranne Kanaane gade mishirattippe yeletteedda Shaa'ula; hawanttu Simoona yartuwaa.

16 Leewiyaa attuma naanay barenttu yeletaa maaraadan Gershshoona, K'ahaatanne Maraara. Leewii s'eetanne hattamanne laappun laytsaa de'eedda.

17 Gershshoona attuma naanay barenttu yaran yaran Liibinanne Shim"a geetettiino.

18 K'ahaate attuma naanay Amiraama, Yis'ihaara, Kebroonanne Uzi'eela. K'ahaate s'eetanne hattamanne heezzu laytsaa de'eedda.

19 Maraara attuma naanay Maahilanne Musha giyaawantta.

Barenttu Yeletaa maaran hawaappe k'ommonna s'eegeteedda Leewiyaa yartuu hawantta.

20 Amiraame bare aawuwaa michchato Yoke-beedo akkeedda. Iza Aaroonanne Musa aw yelaaddu. Amiraame s'eetanne hattamanne laappun laytsaa de'eedda.

²¹ Yis'ihaara attuma naanay, K'oraaha, Nefee-ganne Ziikira.

²² Uuzi'eela attuma naanay, Mishaa'eela, Els's'aafaananne Siitira.

²³ Aaroone Aminaadaaba naatto, Na'aasoonaa michchato Elisheebo akkeedda. Yaatina iza aw Nadaaba, Abiiha, El'aazaranne Ittaamaara geetettiyaa attuma naanaa yelaaddu.

²⁴ K'ore attuma naanay, Asiira, Elk'k'aananne Abiyaasaafa; hawanttu K'ore yartuwaa.

²⁵ Aaroona na'ay El'aazare Puti'eela naanatuwaappe ittinno akkeedda; iza aw Piinihaasa yelaaddu.

Hawanttu barenttu yaran yaran Leewatuwaa golliyyaa mayza asatuwaa.

²⁶ Med'inaa Goday, «Gibs'e gadiyaappe Israa'eelatuwaa olaw giigo c'uguwaadan c'uguwaadan kessite» yaageeddawe ha Musanne Aaroona.

²⁷ Israa'eelatuwaa Gibs'e gadiyaappe kessiyaawaa Gibs'e kaatiyaw haasayeed-dawanttu untunta. Hewanttukka Musanne Aaroona.

²⁸ Med'inaa Goday Gibs'en Musew haasayeedda wode Aa,

²⁹ «Taani Med'inaa Godaa; Taani new odiyaawaa ubbaa neeni Gibs'e kaatiyaw oda» yaageedda.

³⁰ Shin Muse Med'inaa Godaa, «Taani deeddotiyaa ins's'arssan haasayiyaawaa gidishin, kaatii taani odiyaawaa wooti sisanee?» yaageedda.

7

¹ Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, «Be'a; taani neena Gibbs'e kaatiyaw S'oossaa mala ootsaad; ne ishay Aaroone ne nabiyaadan gidanawaa;

² taani neena azazeedda ubbaa neeni aw odaasa; ne ishaa Aaroone Israa'eelatuwaa bare gadiyaappe kessi yeddana mala, kaatiyaw odee.

³ Shin taani kaatiyaa wozanaa d'ulissana; taani Gibbs'e gadiyaan ta c'ora malaatanne maalaalis-siyaabaa darissaade ootsinttokka,

⁴ I hinttenttu odiyaawaa sisenna. He wode taani ta kushiya Gibbs'etuwaa bolla dentsana; taani ta c'uguwaa, ta asaa Israa'eeliyaa, Gibbs'e asaa bollan wolk'k'aama pirddaa ahaade kessana.

⁵ Hewaappe guyyiyaan Gibbs'etuu, taani ta kushiya Gibbs'e bolla dentsaade, Israa'eelatuwaa untunttu giddoppe kesseedda wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa untunttu eranawantta» yaageedda.

⁶ Musenne Aaroone likke Med'inaa Goday untuntta azazeeddawaadan ootseeddino.

⁷ Untunttu kaatiyaw odiyaa wode, Muse hospun tammu laytsaa asaa; Aaroone k'ay hospun tammanne heezzu laytsaa asaa.

Aaroona S'am"ay Shooshshaa gideedda

⁸ Med'inaa Goday Musanne Aaroona hawaadan yaageedda;

⁹ «Kaatii hinttentta, <S'oossay ootsiyaa malaataa taana bessite> giyaa wode, neeni Aaroona, <Ne

s'am"aa akkaade, kaatiyaa sintsan ola» yaaga; yaatooppe I shooshshaa kessana» yaageedda.

¹⁰ Musenne Aaroone kaatiyaakko geliide Med'inaa Goday untuntta azazeeddawaadan ootseeddino; Aaroone bare s'am"aa kaatiyaa sintsaaninne Aa oosanchchatuwaa sintsan olina shooshshaa kesseedda.

¹¹ Hewaappe guyyiyaan kaatii er-anchchatuwaanne bitiyaawantta s'eesissina untunttukka, ha Gibbs'etuwwa shareechchotuu barenttu d'amaashuwaan hewaadan ootseeddino.

¹² Untunttu ubbaykka barenttu s'am"aa s'am"aa olina, s'am"atu shooshshaa kesseeddino; shin Aaroona s'am"ay untunttu s'am"atuwwa mitteedda.

¹³ Gidooppenne Med'inaa Goday odeed-dawaadankka kaatiyaa wozanay donc'c'ileedda; I untunttu oduwaa sisennan is's'eedda.

Haatsay Suutsaw Laametteedda

¹⁴ Med'inaa Goday Musa, «Kaatiyaa wozanay donc'c'ileedda; asaa I yeddennan is's'eedda.

¹⁵ Kaatii haatsaakko biyaa wode, guuraade neeni aakko baade aanana gaketanaw Nayle Shaafaa doonaan ee"a; shooshshaw laametteedda s'am"aa oyk'k'a akkaade ba.

¹⁶ Neeni Aa, «Med'inaa Goday, Ibraawetuwwa S'oossay neena, mela biittaan taw goynnana mala, ta asaa yedda yaagiide, taana neekko kiit-teedda; shin hanno gakkanaw neeni sisabeykka.

¹⁷ Med'inaa Goday, Taani Med'inaa Godaa gidiiyaawaa neeni hawaan erana. Taani Nayle

Shaafaa haatsaa ta kushiyaan de'iyaa s'am"an shoc'ina haatsay suutsaw laamettanawaa.

¹⁸ Nayle Shaafaa moliikka hayk'k'anawaa; shaafaykka s'ink'k'anawaa; Gibbs'etuu he shaafaa haatsaa ushanaw danddaykkino» yaagaade oda» yaageedda.

¹⁹ Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; «Neeni Aaroona, «Ne s'am"aa oyk'k'aade Gibbs'e haatsatuwaa bolla, shaafatuwaa bolla, zeereeto haatsatuwaa bolla, di'uwaa ollaa bollan ne kushiya mic'c'a» yaaga; I mic'c'ina untuntu suutsaw laamettanawaa; Gibbs'e biittaa ubbaan, haray attina, mitsaappenne shuchchaappe wooc'iide kesseedda haatsaa tigiya miishshaa ubbaa garssan de'iyaa haatsay suutsaw laamettana» yaageedda.

²⁰ Musenne Aaroone Med'inaa Goday azazeed-dawaadan ootseeddino. Kaatiyaa sintsaaninne Aa oosanchchatuwaa sintsaan I bare s'am"aa dentsiide, shaafaa haatsaa shoc'ina haatsaa ubbay suutsaw laametteedda.

²¹ He shaafaa haatsaa gidduwaan de'iyaa moletuu hayk'k'eeddino; shaafaa haatsay loytsi zee"eedda diraw, Gibbs'e Asay ushanaw dandday-ibeenna. Gibbs'en ubba saan suutsay kumeedda.

²² Gibbs'e shareechchotuukka barenttu d'amaashuwan hewaadan ootseeddino; Med'inaa Goday odeeddawaadankka kaatiyaa wozanay donc'c'ilina, Musenne Aaroone odeeddawaa sisennan is's'eedda.

²³ Hewaappe guyyiyaan kaatii hawoo ayinne hirgennan bare soo simmiide beedda.

²⁴ Gibbs'e Asay ubbay Nayle Shaafaa haatsaa ushanaw danddayibeenna diraw, ushiyaa haatsaa demmanaw Nayle Shaafaa gas'aan ollaa bookkeeddino.

²⁵ Med'inaa Goday haatsaa shoc'oodeppe laappun gallassaa gideedda.

8

Shed'd'iyaa

¹ Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, «Ba; Gibbs'e kaatiyaakko baade, «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «Taw goynnana mala, ta asaa yedda.

² Neeni untuntta yeddennan is's'ooppe, taani ne biittaa ubbaan shed'd'iyaa kuntsana.

³ Nayle Shaafaan shed'd'ii shohakkattana. Untunttu shohakkatti kesiide ne soo, ne siris'aa, ne gisuwaa giddo, ne oosanchchatuwaa goliyaa giddo gelana; ne asaa bolla kesana; ne c'ooc'iyaanne ne d'iiliyaa wotsiyaa keriyaan gelana.

⁴ Shed'etuu ne bolla, ne asaa bollanne ne oosanchchatuwaa ubbaa bolla kesana» yaagee» yaagaade oda» yaageedda.

⁵ Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, «Neeni Aaroona, «Ne s'am"aa oyk'k'aadde, shaafatuwaa bolla, zeereeto haatsatuwaa bollanne di'uwaa ollaa bolla ne kushiyaa mic'c'aade shed'etuu Gibbs'e gadiyaa bollan kessanaadan ootsa» yaagaadde oda» yaageedda.

⁶ Aaroone Gibbs'e haatsatuwaa bolla bare kushiyaa mic'c'ina shed'etuu kesiide, Gibbs'e gadiyaa mayyeeddino.

7 Shareechchatuukka barenttu
d'amaashuwaan hewaadan ootseeddino;
unttunttukka Gibs'e gadiyaan shed'd'ii
kessanaadan ootseeddino.

8 Kaatii Musanne Aaroona s'eesissiide, «Ha shed'etuwa taappenne ta asaappe diggana mala, Med'inaa Godaa hinttenttu woossite; yaatoope Med'inaa Godaw yarshshuwaa yarshshana mala, taani asaa yeddana» yaageedda.

9 Muse kaatiyaa, «Kaatiyaw shed'etuu neepenne ne sooppe d'ayana malanne Nayle Shaafaa s'alalan attana mala, taani new, ne oosanchcha-toonne ne asaw woosana wodiyaa neeni keera» yaageedda.

10 Kaatii, «Wontta» yaageedda. Muse, «Med'inaa Godaa Nu S'oossaa, malay ooninne baynnawaa neeni erana mala, neeni geeddawaadan hananawaa.

11 He shed'etuu neeppe, ne golliyaappe, ne oosanchchatuwaappenne ne asaappe d'ayanawantta; untunttukka Nayle Shaafaa s'alalan attanawantta» yaageedda.

12 Musenne Aaroone kaatiyaa mataappe kesseeddino; kaatiyaa bolla Med'inaa Goday aheedda shed'd'etuwaabaa Muse Med'inaa Godaakko woosseedda.

13 Med'inaa Goday Muse oochcheeddawaadan ootseedda; shed'etuu son kareninne dembban hayk'k'eeddino.

14 Gibs'e Asay untuntta shiishshi shiishshi-ide dooreeddino; biittay hewaa s'ink'k'uwaan zee"eedda.

15 Shin kaatii shed'etuu baynnawaa be'eedda wode Aa wozanay donc'c'ileedda; Med'inaa Go-

day odeeddawaadankka, I Musenne Aaroone odeedda oduwaa sisennan is's'eedda.

C'uuchchaa

¹⁶ Med'inaa Goday hewaappe guyyiyaan, Musa «Neeni Aaroona, «Ne s'am"aa mic'c'aade, biittaa baana shoc'a» yaagaade oda. Gibs'e biittaa ubbaan baanay c'uuchchaa kessanawaa» yaageedda.

¹⁷ Unttuttu hewaadan ootseeddino; Aaroone s'am"aa oyk'k'iide bare kushiya mic'c'iidde; bare s'am"an biittaa baana shoc'ina asaanne, mehiyaa bolla c'uuchchay yeedda. Gibs'e gadiyaan ha gas'aappe ya gas'aa gakkanaw, baana ubbay c'uuchchaa kesseedda.

¹⁸ Shareechchatuukka barenttu d'amaashuwaan hewaadan ootsanaw baas'eteeddino; shin danddayibeykkino. C'uuchchay asaa bollanne, mehiyaa bolla kummeedda.

¹⁹ Shareechchatuu kaatiyaa, «Hawe S'oossaa oosuwaa» yaageeddino. Shin kaatiyaa wozanay donc'c'ileedda; S'oossay geeddawaadankka, I unt-tuntu odiyaawaa sisennan is's'eedda.

Dukkiyaa Uduns's'iyaa

²⁰ Med'inaa Goday Musa, «Guuran denddaade, kaatii shaafaa biishshin aanana gakettaade neeni Aa, «Med'inaa Goday yaagee; «Taw ootsana mala, ta asaa yedda;

²¹ neeni ta asaa yeddennan is's'ooppe, taani ne bolla, ne oosanchchatuwaa bolla, ne asaa bollanne ne golletuwaa giddo uduns's'iyaa wudiyaa yeddana; Gibs'etuwaa golleninne

unttuntu de'iyaa biittaa ubbaan uduns's'ii kumanawaa.

²² Shin he gallassi ta Asay bete gidiide de'iyaa Goshena gadiyaan uduns's'ii kumenaadan taani te'aade, untuntu biittaa shaakana; Taani Med'inaa Goday, ha gadiyaa ubbaan de'iyawaa neeni hewaan erana.

²³ Taani ta asaanne ne asaa shaakana; ha wolk'k'aama malaatay wontti hanana» yaagee» yaagaadde oda» yaageedda.

²⁴ Med'inaa Goday hewaappe guyyiyaan, geed-dawaadan ootseedda; kaatiyaa sooninne Aa oosanchchatuwaa son daro uduns's'iyaa wudii yeedda; Gibs'e gadiyaa ubbaa bayzzedda.

²⁵ He wode kaatii Musanne Aaroona s'eesiiside, «Biite; ha gadiyaan hinttenttu S'oossaw yarshshite» yaageedda.

²⁶ Shin Muse, «Hewe likke gidenna; nuuni Med'inaa Godaa Nu S'oossaw shiishshiyaa yarshshotuu Gibs'etuwwa sheneyiyaawaa gidanawaa; nuuni untunta sheneyiyaa yarshshotuwaa untuntu s'eellishin yarshshooppe, untuntu nuuna shuchchaan c'addikkinoo?

²⁷ Nuuni Med'inaa Godaa, nu S'oossaw, yarshshotuwaa shiishshanaw I nuuna azaziyaawaadan, heezzu gallassaa ogiyaa mela biittaa baana koshshee» yaageedda.

²⁸ Kaatii, «Med'inaa Godaw, hinttenttu S'oossaw, hinttenttu mela biittaa biide yarshshana mala, taani hinttentta yeddana; shin hinttenttu haakkiide booppite; taw ha'i woossite» yaageedda.

²⁹ Muse, «Taani ne mataappe keso sa'aannakka Med'inaa Godaa woosana; ha uduns's'iyaa wudii

wontti kaatiyaappe, Aa oosanchchatuwaappenne Aa asaappe kichchanawaa. Shin Med'inaa Godaw yarshshanaw asaa yeddennan is's'anaw kaatii nuuna zaari c'immenna mala akeeko» yaageedda.

³⁰ Hewaappe guyyiyaan Muse kaatiyaa mataappe kesiide, Med'inaa Godaa woosseedda.

³¹ Med'inaa Goday Muse oochcheeddawaadan ootseedda; uduns's'iyaa kaatiyaappe, Aa oosanchchatuwaappenne Aa asaappe ittuunne attennan kichcheedda.

³² Shin ha"ikka k'ay kaatiyaa wozanay donc'c'ilina, asaa yeddennan is's'eedda.

9

Mehiyaa Bolla Boshay Wod'd'eedda

¹ Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; «Gibs'e kaatiyaakko baade, «Med'inaa Goday, Ibraawetuwaaw S'oossay neena, «Unttuntu taw goynnana mala ta asaa yedda» yaagee.

² Neeni yeddennan is's'aade, untuntta oyk'k'a uttiyaawaa gidoope,

³ Med'inaa Godaa kushii deriyaan de'iyaa ne mehiyaa bolla, paratuwaaw bolla, haretuwaaw bolla, gaalotuwaaw bolla, miyaa bolla, dorssatuwaaw bollanne deeshshatuwaaw bolla wolk'k'aama iita harggiyaa yeddana.

⁴ Shin Taani Med'inaa Goday Israa'eeliyaa mehiyaa gidduwaaninne Gibs'etuwaaw mehiyaa gidduwaan shaakotaa med'd'ana. Israa'eelatu mehiyaappe ittuunne hayk'k'enna» yaaga» yaageedda.

⁵ Med'inaa Goday wodiya keeriide, «Taani wontti hawaa ha gadiyaa bollan ootsana» yaageedda.

⁶ Wonttetsa gallassi Med'inaa Goday hewaa ootseedda. Gibs'e asaa mehiyaa ubbay hayk'k'eedda; shin Israa'eeliyaa asaa mehiyaappe ittuunne hayk'k'ibeenna.

⁷ Kaatii ha yewuwaa paac'c'anaw asaa kiitiide, Israa'eeletuwaa mehiyaappe, haray atto, ittuunne hayk'k'ibeennawaa ereedda. Gidoop-penne kaatiyaa wozanay donc'c'ilo sa'aappe sim-menaan is's'ina, asaa yeddennan diggeedda.

S'iibbaa

⁸ Meed'inaa Goday hewaappe guyyiyaan, Musanne Aaroona, «Hinttentu kushiya kuntsiidde c'ooc'iyaaappe bidintsaa uuc'c'ite; Muse kaatii s'eellishin, hewaa pude c'arkkoo laalo;

⁹ hewe Gibs'e biittaa ubbaa bolla liik'o baana gidanawaa; Gibs'e biittaa ubbaan asaa bollanne mehiyaa bolla giyyiyaa s'iibbay wod'd'anawaa» yaageedda.

¹⁰ Unttuntu c'ooc'iyaaappe bidintsaa akkiide, kaatiyaa sintsan ek'k'eeddinno; Muse hewaa pude c'arkkuwaan laalina, asaa bollanne mehiyaa bolla giyyiyaa s'iibbay wod'd'i aggeeda.

¹¹ Shareechchatuukka unttuntu bollanne Gibs'e asaa ubbaa bolla wod'd'eedda s'iibbay essuwaa diggina, Muse sintsan ek'k'anaw danddayibeykkino.

¹² Shin Med'inaa Goday Musew geed-dawaadankka, kaatiyaa wozana donc'c'iliseedda

diraw, Musenne Aaroone odiyaawaa kaatii sisennan is's'eedda.

Shachchaa

¹³ Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, «Guuran dendda baade, kaatiyaanna gakettaade Aa, «Med'inaa Goday, Ibraawetuwaaw S'oossay neena, «Taw goynnana mala ta asaa yedda.

¹⁴ Hewe d'ayooppe, ne bolla, ne oosanchchatuwaa bollanne ne asaa bolla ta boshaw de'iyaa kumentsaa wolk'k'aa taani kiittana; sa'aan ubbaan ta mali baynnawaa neeni hewaan eranaassa.

¹⁵ Taani hannoo de ta kushiya yeddaade, neenanne ne asaa iita harggiyaan ha sa'aa bol-lappe mils's'i udanashin.

¹⁶ Taani neena ta wolk'k'aa bessanawunne ta suntsay sa'aa ubbaa bollan odettanaw, hewoo taani neena kaate ootsaade wotsaad.

¹⁷ Neeni ha"ikka otorettaade, ta asaa yedden-nan is's'aadda.

¹⁸ Hewaa diraw, taani wontti hannoo de Gibs'e Gibs'e gidoo de hachche gakkanaw ubbakka wod'd'i erenna, darii wolk'k'aama shachchaa bukissana.

¹⁹ Ha"i neeni ne mehiyaanne gaden new de'iyawaa ubbaa ellekka soo gelissanaadan azaza; ayaw gooppe, soy gelenaan biro gaden de'iyaa asaa ubbaa bollanne mehiyaa ubbaa bolla shachchay wod'd'anawaa; Unttuttu hayk'k'ana» yaagee» yaaga» yaageedda.

²⁰ Kaatiyaa oosanchchatuwaappe Med'inaa Godaa k'aalaw yayyeeddawanttu barenttu ayiletuwaanne barenttu mehiyaa elleelliidde soy geliseeddino.

²¹ Shin Med'inaa Godaa k'aalaa kad'eeddawanttu barenttu ayiletuwaanne barenttu mehiyaa gaden aggi basheeddino.

²² Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa, «Gibs'e biittaa ubbaa bolla: asaa bolla, mehiyaa bollanne Gibs'e goshshatuwaan dic'c'iyaabaa ubbaa bolla shachchay wod'd'anaadan, ne kushiya saluwaa dentsa» yaageedda.

²³ Muse bare gatimaa saluwaa zaariide dentseedda wode, S'oossay guguntsaanne shachchaa yeddeedda; walk'k'antsaykka duge sa'aw walk'k'ammeedda. S'oossay Gibs'e gadiyaan shachchaa yaati bukisseedda.

²⁴ Shachchay wod'd'eedda; walk'k'antsay yaanne haanne walk'k'ammeedda; Gibs'e gadiyaan kaatii kaatetoodeppe doommina, Gibs'e biittaa ubbaan wod'd'eedda shachchaa ubbaappe hewe aad'd'iyaa iita shachchaa.

²⁵ He shachchay Gibs'e biittaa ubbaa gaden de'iyaa ubbabaa, asaakka mehiyaakka shoc'eedda; gaden doleeddabaa ubbaa duge zaariide bidoyeedda; mitsaa ubbaa mentseereetseedda.

²⁶ Shachchay wod'd'ibeenna gadii Israa'eelatuu utteedda Goshena gadiyaa s'alala.

²⁷ Kaatii kiitti Musanne Aaroona s'eesissiide, «Ha'i simmi, taani nagaraa ootsaad; Med'inaa

Goday tumanchchaa; taaninne ta Asay bayz-zanchcha.

²⁸ Nuw guuguntsaynne shachchay dareedda diraw, Med'inaa Godaa woossite. Taani hinttentta yeddana; simmi hawaappe sintsan hinttenttu hawaan gam"ikkita» yaageedda.

²⁹ Muse Aa, «Taani ha katamaappe keseedda wode, taani woossanaw ta kushiyaa Med'inaa Godaakko mic'c'ana; yaatoope guuguntsay ag-ganawaa; k'ay shachchaa wod'etsay ek'k'ana; sa'ay Med'inaa Godaawaa gidiyaawaa neeni hewaan erana.

³⁰ Shin neeninne ne oosanchchatuu Med'inaa Godaw S'oossaw ha"ikka yayyenawaa taani eray» yaageedda.

³¹ Talbbay c'iisheedda dirawunne banggay tisheedda diraw, talbbaynne banggay shachchan bayeeddino.

³² Shin zarggaynne k'ambbaray ka"iyaa wodii bira gideedda diraw, shachchan bayibeykkino.

³³ Hewaappe guyyiyaan Muse kaatiyaa mataappe dendiide, katamaappe gas'aa kesseedda. Bare kushiyaa Med'inaa Godaakko mic'c'eedda; yaatina guguntsaynne shachchay aggeedda; iraykka biittaa bollan duge tigettiyaawe ek'k'eedda.

³⁴ Shin kaatii iray, shachchaynne guguntsay aggeedawaa be'eedda wode zaariiddeikka nagaraa ootseedda; ikka Aa oosanchchatuukka bar-enttu wozanaa donc'c'ilisseeddino.

³⁵ Med'inaa Goday Muse doonaan haasayeed-dawaadankka kaatiyaa wozanay donc'c'ilina, Is-rraa'eelatuwaa I yeddennan is's'eedda.

10

Booliyaa

¹⁻² Hewaappe guyyiyaan Musa Med'inaa Goday hawaadan yaageedda; «Gibs'e kaatiyaakko ba; ayaw gooppe, taani Gibs'etuwaa gidon mallaanne wolk'k'aama malaataa ta woota ootseeddentto hinttenttu hinttenttu naanawunne hinttenttu naanaa naanaatoo odana mala, k'ay hinttenttukka Taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa erana mala, ta wolk'k'aama malaataa untunttu gidдон ootsanaw Aa wozanaanne Aa oosanchchatuwaa wozanaa taani donc'c'ilissa wotsaad» yaageedda.

³ Musenne Aaroone kaatiyaakko geliide Aa, «Med'inaa Goday, Ibraawetuwaa S'oossay neena hawaadan yaagee; «Neeni taw azazettenan awude gakkanaw is's'ay? Taw goynnana mala ta asaa yedda.

⁴ Neeni untuntta yeddennan is's'ooppe, ne biittaa bolla Taani wontti booliyaa ahana;

⁵ boolii ooninne biittaa demmanaw dand-dayennaadan biittaa kammanawaa. Hinttenttoo shachchaappe atteeda guutsabaa, gaden dic'c'iyaa mitsaykka attenaan ubbaa maanawaa.

⁶ Ne gollen ne suntsatuwaa golleninne Gibs'e asaa ubbaa gollen untunttu kumanawantta; hewe ne aawotuwaa, woy ne mayza aawotuu ha biittaaan uttoodeppe hanno gakkanaw mule be'ibeenabaa» yaagee» yaageeddino. Hewaappe guyyiyaan Muse kaatiyaa sintsaappe kesiide beedda.

⁷ Kaatiyaa suntsatuu kaatiyaa, «Ha bitanii nuw awude gakkanaw metuwaa gaaso gidanawe? Untunttu Med'inaa Godaw, barenttu S'oossaw,

goynnana mala, neeni asaa yedda; Gibbs'e bi-ittay bayeeddawaa neeni ha"ikka akeekikkii?» yaageeddino.

⁸ Hewaa diraw, kaatii Musanne Aaroona guyye zaariide, «Biite; Med'inaa Godaw, hinttenttu S'oossaw goynnite; shin biyaawanttu oona oonee?» yaageedda.

⁹ Muse, «Nuuni nu c'ima asaanne nu guutsaa naanatuwaanna, nu dorssaa wudetuwaannanne miizaa wudetuwaanna ittippe baana; ayaw gooppe, nuuni biyaasan Med'inaa Godaa baalaa bonchchanaw koshshee» yaageedda.

¹⁰ Kaatii, «Taani hinttentta hinttenttu naanaanne hinttenttu machchetuwaa yeddiyaawaa gidoope, Med'inaa Goday hinttentta naaganaw koshshee. Shin be'ite; hinttenttu hinttenttu wozanaan iitabaa k'oppeeddawe k'onc'c'iyaan erettee.

¹¹ Tuytti, hinttenttu, «S'oossaw goynnana» giide oochchiyaawaa gidoope, attuma asaa s'alaalay biide Med'inaa Godaw goynnite» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan Musenne Aaroone kaatiyaa sintsaappe yederssetiide kesseeddino.

¹² Med'inaa Goday Musa, «Boolii Gibbs'e gadiyaan kesanaadan, shachchaappe attiide gaden dic'c'iyaabaa ubbaa lim"i ootsana mala, ne kushiyaa Gibbs'e gadiyaa bollan mic'c'a» yaageedda.

¹³ Muse bare gatimaa Gibbs'e gadiyaa bollan mic'c'ina, Med'inaa Goday away doliyaa bagga c'arkkuwaa he gallassanne k'amma ubbaa he

gadiyaa bollan c'arkkisseedda; wontteedda wode he c'arkkuu booliyaa aheedda.

¹⁴ Boolii Gibs'e biittaa ubbaa bolla sham"i giide, biittaa ubba saan kessi utteedda. Hawaa keeshshaa booliyaa boshay he biittaan hawaappe kasenna hanibeenna; woy hawaappe sintsawunne zaaretsiide hanenna.

¹⁵ Biittay kares's'ana gakkanaw boolii biittaa ubbaa kammeedda. He boolii shachchaappe attiide gaden dic'c'iyaa ubbaanne mitsaa bollan de'iyaa ayfiyaa ubbaa mils's'i ootseedda. Yaatina mitsaa bollan irs's'a haytsay, woy gaden ataakilt-tii Gibs'e biittaa ubbaan ayayenne attibeena.

¹⁶ Kaatii Musanne Aaroona ellekka s'eesissiide, «Med'inaa Godaa hinttenttu S'oossanne hinttentta taani naak'k'aad;

¹⁷ simmi hinttenttu taw ta nagaraa ha itti gede s'alalaw atto giite; ha wod'd'iyaa boshaa taappe diggana mala, Med'inaa Godaa hinttenttu S'oossaa woossite» yaageedda.

¹⁸ Muse kaatiyaa mataappe kesiide, Med'inaa Godaa woossina;

¹⁹ Med'inaa Goday he c'arkkuwaa away wul-liyaa bagga wolk'k'aama c'arkkoo laammuna booliyaa tookki, Zo'o Abbaakko afeedda. Gibs'e biittaa ubbaan itti booliinne attibeena.

²⁰ Gidooppenne, Med'inaa Goday kaatiyaa wozanaa donc'c'iliseedda diraw, Israa'eelatuwaa yeddennan is's'eedda.

Bara D'umaa

²¹ Med'inaa Goday Musa, «Gibs'e gadiyaan Asay bochchi be'anaw danddayiyaa keeshshaa d'umay

d'umana mala, ne kushiya saluwaa dentsa» yaageedda.

²² Muse bare kushiya saluwaa dentseedda; Gibs'e biittaa ubbaan heezzu gallassaa kumentsaa bara d'umay d'umeedda.

²³ He heezzu gallassatuwaan Asay ooninne ittuu ittuwaa be'ennaan, woy bare sa'aappe dend-diide beennan takkeedda. Shin Israa'eeletuu de'iyaa sa'aan ubbaan untunttoo poo'uu de'ee.

²⁴ Kaatii Musa s'eesissiide, «Biite; Med'inaa Godaw goynnite; hinttenttu machchetuukka hinttenttu naanaykka hinttenana baanaw dand-dayiino. Hinttenttu dorssaa wudiyaanne hinttenttu miizzaa wudiyaa s'alalaa yeggiide biite» yaageedda.

²⁵ Shin Muse Aa, «Nuuni yarshshuwaanne s'uuggiide yarshshiyaa yarshshuwaa Med'inaa Godaa, nu S'oossaw, shiishshanaw, mehiyaa nuw immaade yeddiyaawe neena guussakka?

²⁶ Nu mehii ubbaykka nuunana baanaw koshshee; k'inc'c'aafite ittuunne guyye attena. Med'inaa Godaa, nu S'oossaw, goynniyaa goynnaw he mehiyaappe dooriide akkanaw koshshee; nuuni yaa gakkennaan de'iidde, mehiyaappe hak'awaa hak'awaa Med'inaa Godaw yarshshanentto eranaw danddayokko» yaageedda.

²⁷ Shin Med'inaa Goday kaatiyaa wozanaa donc'c'ilissina I untuntta yeddanaw koyibeenna.

²⁸ Hewaappe guyyiyaan kaatii Musa, «Ta mataappe kichcha! Laa"entso ta sintsan lem"i

gaade neena era! Neeni ta ayfiyaa ta deemuwaa be'eedda gallassaykka new hayk'k'o» yaageedda.

²⁹ Muse Aa, «Tumakka; neeni geeddawaadan taani neena laa"entso ubbakka be'ikke» yaageedda.

11

Bayira yeletteeddawanttu Bolla Yeedda Boshaa

¹ Musew Med'inaa Goday, «Taani Gibbs'e kaatiyaa bollanne Aa asaa bolla itti hara boshaa yeddana; hewaappe guyyiyaan I hinttentta ha gadiyaappe kessi yeddanaawaa; I hinttentta ittuunne attenaan ubbaakka yederssanawaa.

² Israa'eeliyaa asay, mac'c'awe attumawe bare shoorotuwaappe biraappenne work'k'aappe med'etteedda miishshatuwaa oochchana mala, untunttoo oda» yaageedda.

³ Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asatuu Gibbs'etuwaa sintsan nashshettanaadan ootseedda. K'ay Muse bare huup'iyawukka Gibbs'e gadiyaan kaatiyaa oosanchchatuwaaninne asan loytsi daro bonchchetteedda asaadan s'eeletteedda.

⁴ Muse kaatiyaa hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday hawaadan yaagee; «K'amma giddo bilahiyaan taani Gibbs'e gidduwaana aad'ana;

⁵ Gibbs'e gadiyaan de'iyaa bayira attuma naanay ubbay, kawutetsaa oydiyaan uttiyaa kaatiyaa bayira na'aappe doommiide, wos'an gaac'c'iyaa k'oomati bayira na'aa gakkanaw bayira yeletteedda mehiikka attenan ubbay hayk'k'anawaa.

6 Gibbs'e biittaa ubbaan hawaappe kase baggan hanibeennanne sintsappekka hanenna wolk'k'aama yeekuu yeekettanawaa.

7 Shin Israa'eelatu gidduwaan, asaa bolla woy mehiyaa bolla kanayenne boc'c'enna» yaagee. He wode Med'inaa Goday Gibbs'etuwaaninne Israa'eeliyaa gidduwaan shaakotaa med'd'iyaawaa neeni eranaassa.

8 Ha ne oosanchchatuu ubbay taakko yiide, ta sintsan guufanni goynniide, «kesaade baarikkii! Neena kaalliyaa Asay ubbaykka bo!» gaanawantta. Hewaappe guyyiyaan taani baana» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan Muse hank'k'uwaan ees's'etiidde, kaatiyaa sintaappe kesiide beedda.

9 Musew Med'inaa Goday koyro, «Ta malalissiyaa malaatay Gibbs'e gadiyaan darana mala, kaatii hinttenttu odiyaawaa sisennan is's'anawaa» yaagi wotseedda.

10 Musenne Aaroone ha malalissiyaa malaataa ubbaa kaatiyaa sintsan ootseeddino; shin Med'inaa Goday kaatiyaa wozanaa donc'c'ilisseedda; yaatina I Israa'eelatuwaa bare gadiyaappe yeddennan is's'eedda.

12

Paasigaanne Gibbs'eppe Kesussaa (12:1—15:21)

1 Med'inaa Goday Gibbs'e gadiyaan Musanne Aaroona hawaadan yaageedda;

² «Ha aginay hinttenttoo laytsaw koyro aggina gido;

³ Israa'eeliyaa asaw ubbaw hawaa odite; ha aginay geleedda tammantsa gallassan, itti Asay bare soy asaw itti koliyaa dorssaa woy itti koliyaa deeshshaa aho.

⁴ He golle asaa paydu he dorssaa wurssi maanaw guus's'ooppe, inne aw ubbaappe matat-tiyaa shooruu barenttu soo asaa paydiide itti itti Asay maanaw danddayiyaa keeshshaa akeekiide, he mehiyaa shukkiide ittippe miino.

⁵ Hinttenttu doori akkiyaa mehii yelettoodeppe itti laytsaa giddeeddawaa, Aa bollan ay pac'ayne baynna attumawaa gido. Hinttenttu dorssaappe woy deeshshaappe akkanaw danddayiita.

⁶ Ha aginaw tammanne oyddentso gallas-saa gakkanaw untuntta heemmite; he gal-lassi omarssi Israa'eeliyaa Asay ubbay untuntta shukkanaw koshshee.

⁷ Yaatiide suutsaappe amareedawaa akkiide, untunttu miyaa gollew laa"u mak'aaniyaanne gubaniyaa okkino;

⁸ ashuwaa he gallassi k'amma taman s'iis's'i s'iis's'iide, c'ammiyaa bonc'c'iyaananne uukkeedda ukitsaanna miino.

⁹ Ashuwaa k'ayiyaa woy doyyssiide mooppite; huup'iyaa akka gedetuwaakka k'antsaa giddo ashuwaakka ubbaa k'ans's'ennan muumiyaa s'iis's'ite;

¹⁰ he ashuwaappe sa'ay wonttana gakkanaw ayinne ashshoppite; shin amareedawe attooppe, hewaa s'uugganaw koshshee.

¹¹ Muussaa miidde, ogiyaw giigiyaa mayuwaa

mayyiide, hinttenttu c'aammaa hinttenttu gediyaan wotsiide, hinttenttu gatimaa hinttenttu kushiyaan oyk'k'iide miita. Elleelli elleelli miite; hawe Med'inaa Godaa Paasigaa.

¹² «Taani he gallassi k'amaana Gibs'en aad'aadde bayira yeletteedda ubbaa, asaakka, mehiyaakka wod'ana; Gibs'e eek'atuwaa ubbaa bollakka taani pirddana; Taani Med'inaa Godaattee.

¹³ He suutsay hinttenttu de'iyaa golliyyaa erisiyyaa mallaa gidanawaa. Taani he suutsaa be'o wode, hinttentta aggaade aad'd'ana; taani Gibs'e gadiyaa boshaan shoc'iyaa wode, hinttentta ay boshaykka bochchenna.

¹⁴ «Ha gallassay hinttenttoo k'oppi k'oppi bonchchiyyaa gallassaa gido; hinttenttu yele-tay ubbay Med'inaa Godaa baalaa bonchchite; hawaa woga ootsiide ubbaa wode bonchchite.

Irshshuu Gelibeenna Ukitsaa Baalaa

¹⁵ «Laappun gallassay gakkanaw irshshuwaa yeggibeenna ukitsaa miite; shin koyro gallassi irshshuwaa hinttenttu sooppe diggite. He koyro gallassaappe doommiide laappuntsaa gallassi gakkanaw, irshshuwaana de'iyaa ukitsaa miyaa Asay Israa'eeliyyaa asaa giddoppe bohetto.*

¹⁶ Koyro gallassi geeshsha shiik'uwaa shiik'ite; hara geeshsha shiik'uwaa k'ay laappuntsa gallassan shiik'ite; Asay maanaw k'umaa katanawaappe attina, ha gallassaa ubbaan ayinne ootsoppite; hinttenttu ootsanabay hewaa s'alala.

12:14 Kes. 23:15; 34:18; Wog. 23:6-8; Pay. 28:17-25; Zar. 16:3-8

* **12:15 Bohetto:** Giyaawe hayk'k'uwaakka bessee.

¹⁷ «Irshshuu gelibeenna Ukitsaa Baalaa bonchchite; ayaw gooppe, taani hinttenttu c'uguwaa Gibs'e gadiyaappe kesseeddawe he gallassaana. He gallassaa, yeletaappe yeletay gakkanaw pini kesiya wogaa ootsiide bonchchite.

¹⁸ Koyro aginaan, he aginaw tammanne oyddentso gallassaa omarssaappe doommiide, laatanmanne ittentsuwaa omarssi gakkanaw irshshuu gelibeenna ukitsaa miite.

¹⁹ Laappun gallassay gakkanaw irshshuu hinttenttu son beettoppo; irshshuu geleeddawaa miyaa Asay bete giddina woy he biittaa asaa giddina, Israa'eeliyaa giddoppe bohetto.

²⁰ Irshshuu geleeddawaa ayaanne mooppite; hinttenttu de'iyaa sa'aan hak'ankka irshshuu gelibeenna ukitsaa maanaw koshshee» yaageedda.

Koyro Paasigaa

²¹ Hewaappe guyyiyaan Muse Israa'eeliyaa c'imatuwaa ubbaa s'eesissiide untuntta hawaadan yaageedda; «Hinttenttu ellekka biide, hinttenttu soo asaw Paasigaw koliyaa, dorssaa woy deeshshaa shukkite.

²² Hisoop'p'iyaa geetettiyaa haytsaappe dankki akkiide, keriyaan de'iyaa suutsan naak'k'i kessiide, he suutsaa laa"u mak'aaniyaaninne gubaniyaa okkite; hinttenttuppe itti asayenne sa'ay wonttana gakkanaw bare golliyaa penggiyaappe kare kesoppo.

²³ Med'inaa Goday Gibs'etuwaa shoc'i wod'anaw he biittaaana aad'd'iyaa wode, suutsaa gubaniyaaninne laa"u mak'aaniyaan be'ana; yaatiide karenna aad'd'ana; wod'iyaawe

hinttenttu soo geliide, hinttentta wod'enaadan
Aa hinttenttu soo gelissenna.

²⁴ «Hinttenttu ha azazuwaa hinttenttoonne hinttenttu zeretsaw ubbaa wode woga ootsiide azazettite.

²⁵ Med'inaa Goday kase immana geeddawaadan I immiyaa biittaa hinttenttu geliyaa wode, ha wogaa naagite.

²⁶ Hinttenttu naanay hinttentta, «Ha bonchcho baalaa birshshetsay ayee?» yaagiide oochchiyaa wode,

²⁷ hinttenttu untunta, «Hawe S'oossaa bonchchanaw yarshshiyaa Paasigaa yarshshuwaa; ayaw gooppe, Med'inaa Goday Gibs'e gadiyaan Israa'eeliyaa asaa golliyaa aggi aad'd'i biide, Gibs'etuwaa wod'iide, nuuna ashsheeda diraassa» yaagite» yaageedda.

Hewaappe guyyiyaan Asay gulbbatiide goynneedda.

²⁸ Israa'eelatuu Med'inaa Goday Musanne Aaroona azazeeddawaadan ootseeddino.

Gibs'etuwaa Bayira Yeletatuu Hayk'k'i Wurobaa

²⁹ K'amma giddo bilahiyaan Med'inaa Goday Gibs'en bayira yeletteedda ubbaa, kawutetsaa oydiyaan utteedda kaatiyaa bayira na'aappe doommiide, k'asho gollen de'iyaa omoodetteed-dawanttu bayira na'aa gakkanaw, k'ay bayira yeletteedda mehiyaa ubbaa dippi ootseedda.

³⁰ Kaatii, Aa oosanchchatuu ubbayanne Gibs'e gadiyaa Asay ubbay k'amma denddeeddino.

Gibs'e gadiyaan Asay hayk'k'ibeenna Gollii ubbakka baynna diraw, Asay kooshshaa d'ok'k'u ootsiide wolk'k'aama yeekuwaaw yeekkeedda.

³¹ He gallassi k'amma kaatii Musanne Aaroona s'eesiide, «Denddite! Hinttekka Israa'eeliyaa asaykka ta asaa gidduwaappe kesi biide hinttenttu oochcheeddawaadankka Med'inaa Godaw goynnite!

³² Hinttenttu geeddawaadankka hinttenttu dorssaa wudiyaanne hinttenttu mehiyaa wudiyaa akkiide biite! K'ay tawukka woosite» yaageedda.

³³ Gibbs'e Asay Israa'eelatuu gadiyaappe ellekka kesana mala dirbbiseeddino. Ayaw gooppe, untunttu, «Hewe d'ayooppe, nuuni ubbaykka wureetto» yaageeddino.

³⁴ Hewaa diraw, Israa'eeliyaa asatuu barenttu irshshuu gelibeenna munak'aa keriyaan kuntsiide, barenttu mayuwaan s'aas'iide, hashiyaan tookeeddino.

³⁵ Israa'eeletuu Muse untuntta azazeed-dawaadan, Gibbs'etuwaaw biraa miishshatuwaaw, work'k'aa miishshatuwaanne mayuwaaw, «Immite» giide oochcheeddino.

³⁶ Med'inaa Goday Gibbs'etuwaaw sintsan he Asay sabettanaadan ootsina, Gibbs'etuu untunttu oochcheeddawaaw immeeddino. Hewaadan yaatiide untunttu Gibbs'e asatuwaaw mas'uwaaw bonk'k'i akkiide beeddino.

Israa'eelatuu Gibbs'eppe Keseeddino

³⁷ Israa'eelatuu Raamisa geetettiyaa katamaappe denddiide Sukkoota geetettiyaa

sa'aa gediyaan hametiidde beeddino. Aasi naanaanne mac'c'awantta gujjennan paydina, usuppun s'eetu sha"a.

³⁸ K'ay untuntunna hara daro asay, daro mehiinne dorssaa deeshshaa wudii laagettiide beedda.

³⁹ Gibs'eppe untuntu akkiide keseedda munak'aa irshshuu gelibeenna ukitsaa uukkeeddino; ayaw gooppe, untuntu Gibs'eppe dirbban keseeddino; barenttoo shink'k'aa katsanawukka, munak'k'ay denddina uukkanawukka untunta gatsibeenna.

⁴⁰ Israa'eelatu Gibs'e gadiyaan de'eedda laytsay oyddu s'eetanne hattama.

⁴¹ He oyddu s'eetanne hattamu laytsay wuriyaa he wurssetsa gallassan, Med'inaa Godaa c'uguu ubbay Gibs'e gadiyaappe keseedda.

⁴² Med'inaa Goday bare asaa naagiide, Gibs'e gadiyaappe kesiyaa wode sa'ay k'amma; he k'amay yeletaappe yeletaa gakkanaw, Israa'eeliyaa Asay beegottiide naagiidde ak'iyaa, Med'inaa Godaw dummateedda k'amma.

Paasigaa Gallassaa Bonchchiyaa Wogaa

⁴³ Med'inaa Goday Musanne Aaroona, «Paasigaa gallassaa bonchchiyaa wogay hawaa; bete Asay aappe ubbakka mooppo.

⁴⁴ Hinttenttu shaluwaan shammeedda ayilii hinttenttu Aa k'as's'arowaappe guyyiyaan aappe mo.

⁴⁵ Shin imatsatetsaan hinttenana gam"iyaa imatsaynne keraa ootsiyaa imatsay aappe ubbakka mooppo.

⁴⁶ «Ha Paasigaa hinttenttu itti gollen miite; hinttenttu he ashuwaappe ayaanne kare kessoppite. Mek'etsatuwaappe ittuwaanne mentsoppite.

⁴⁷ Israa'eeliyaa maabaray ubbay Paasigaa bonchchanaw koshshee.

⁴⁸ «Betii yiide hinttenttu gidдон de'iyaa Asay Med'inaa Godaa Paasigaa bonchchanaw koyooppe, koyro he attuma Asay ubbay k'as's'aretto. Hewaappe guyyiyaan I he biittaan yeletteedda asaadan shiik'iide, Paasigaa bonchchanaw dandayee. Shin k'as's'arettibeenna Asay ubbakka aappe mooppo.

⁴⁹ Hinttenttu biittaan yeletteeddawookka hinttenttu gidдон bete gidiide de'iyawawukka he wogay ittuwaa» yaageedda.

⁵⁰ Israa'eelatuubbay Med'inaa Goday Musanne Aaroona azazeeddawaadankka ootseeddino.

⁵¹ He gallassikka Med'inaa Goday Israa'eelatuwaa untunttu c'uguwaan c'uguwaan Gibs'e gadiyaappe kesseedda.

13

Bayira Yeletteedda Ubbay S'oossaw Dummatteedda

¹ Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda;

² «Bayira yeletteedda attumawaa ubbaa taw dummaya. Israa'eeliyaa asaa gidдон uluwaappe yeletteedda bayira ubbay, mehiyaa giddina asaa giddina, ubbaykka tawaa» yaageedda.

Irshshuu Gelibeenna Ukitsaa Baalaa

³ Hewaappe guyyiyaan Muse asaa, «Gibs'eppe, ayiletetsaa gadiyaappe hinttenttu kesseedda gallassaa, ha gallassaa hassayite; yaw gooppe, Med'inaa Goday bare wolk'k'aama kushiyaan hinttentta kesseedda; hewaa diraw, irshshuu geleeddawaa ubbakka mooppite.

⁴ Hinttenttu hachche, laysaw koyro gideedda Abiiba aginaan kesiita.

⁵ Med'inaa Goday Kanaanetuwaa, Hiitetuwaa, Amoorawaanatuwaa, Hiiwetuwaanne Yaabuu-sawaanatuwaa gadiyaa hinttentta gatsiyaa wode, hinttenttu ha paasigaa ha aginaan bonchchiita. He biittay S'oossay hinttew immana mala, kase hinttenttu aawaatoo c'aak'k'i wotseedda biittaa. He biittay maatsayne eessay goggiyaa biittaa.

⁶ Hinttenttu laappun gallassay gakkanaw irshshuu yegettibeenna ukitsaa maanitta; laappunsa gallassay Med'inaa Godaa baalaa gidanawaa.

⁷ He laappun gallassatuwaan irshshuu yegettibeenna ukitsaa hinttenttu maana; hinttenttu gidдон irshshuwaana de'iyaaabay ayayne beettoppo; ne biittaa zawaan hak'aninne irshshuu beettoppo.

⁸ «He gallassi neeni ne na'aw, <Taani hawaa oot-siyaawe, taani Gibs'eppe kesiya wode, Med'inaa Goday taw ootseeddawaa hassayanaassa> yaa-gaade oda.

⁹ Med'inaa Goday hinttentta bare wolk'k'aama kushiyaan Gibs'eppe kesseedda diraw, Med'inaa Godaa wogay hinttenttu doonaappe wod'd'enaadan, ha bonchchettiyaa gallassay ne kushiyaan k'achcheeddanne ne deemuwaan

wotseedda hassayissiyaawaa mala gidana.

¹⁰ Hewaa diraw, hinttenttu ha wogaa laytsan laytsan Aa wodiyaan bonchchite.

Bayira Na'aa

¹¹ «Med'inaa Goday hinttenttunne hinttenttu mayza aawaatoo immanaw c'aak'k'eeddawaadan, I hinttentta Kanaanetuwwa gadiyaa gelissiide, he gadiyaa hinttenttoo immiyaa wode,

¹² uluwaappe bayira yeletteedda ubbaa Med'inaa Godaw dummaya; ne miizaa bayiraa yelettiyaa attumawaa ubbay Med'inaa Godaawaa.

¹³ Bayira yelettiyaa hariyaa ubbaa dorssaa maraan woza akka. Wozennawaa gidoope, Aa morggiyaa mentsa; ne attuma naanaa gidдон bayira yeletteeddawantta ubbaa woza.

¹⁴ Sintsanna yaana wodiyaan ne na'ay neena, «Hawe ayee?» yaagiide oochchooppe, neeni Aa, «Med'inaa Goday nuuna wolk'k'aama kushiyaan Gibs'eppe, ayiletetsaa gadiyaappe kesseedda;

¹⁵ Gibs'e kaatii donc'c'iliide nuuna yeddennan is's'ina, Med'inaa Goday Gibs'e gadiyaan de'iyaa bayiraa ubbaa, asaappe doommiide mehiyaa bayiraa gakkanaw wod'eedda. Taani aati uluwaappe koyro yeletteedda attumawaa ubbaa Med'inaa Godaw yarshshiyaawenne ta bayira attuma naanaa taani woziyaawe hewaassa» yaaga.

16 Med'inaa Goday nuuna bare wolk'k'aama kushiyaan Gibbs'eppe kesseeddawoo, hawe hinttentoo kushiyaan k'achcheeddanne deemuwaan wotseedda mallaa mala gidanawaa» yaageedda.

S'oossay Bare Asaa Kaaletso Hanotaa

17 Kaatii asaa yeddeedda wode, S'oossay untuntta Piliss's'eema biittaana aatsiyaa ogii mata gidooppenne he ogiyaanna kaaletsibeenna; ayaw gooppe, S'oossay, «Aasi olaa be'ooppe, bare k'ofaa laammiide, guyye Gibbs'e simmenaadan» yaagiide k'oppeedda.

18 Hewaa diraw, S'oossay asaa mela biittaa ogiyaanna yuushshiide, Zo'o Abbaakko kaaletseedda. Israa'eeletuu Gibbs'e gadiyaappe olaw giigiide pude keseeddino.

19 Yooseefo Israa'eeliyaa asaa c'aak'k'etsi wotseedda diraw, Muse Aa mek'etsaa barenana akkiide beedda; Yooseefo untuntta, «S'oossay tumuppe hinttentta maaddanaw yaanawaa; he wode hinttenttu ta mek'etsaa ha sa'aappe pude hinttenana akkiide biite» yaagiide odi wotseedda.

Tammaanne Shaariyaa Tuussaa

20 Untunttu Sukkootepe denddiide mela biittaa doonaan de'iyaa Etaaman utteeddino.

21 Med'inaa Goday untunttu gallassinne k'amma hamettana mala, gallassan untuntta ogiyaa bessanaw shaariyaa tuussaan, k'амman untunttoo poo'issana mala tamaa tuussaan untuntta kaaletseedda.

22 Gallassi shaariyaa tuussay woy k'amma tamaa tuussay asaa sintsaappe kichchibeenna.

14

Zo'o Abbaa Pinneeddino

1-2 Hewaappe guyyiyaan Musa Med'inaa Goday; «Unttuntu guyye simmiide Migidoolappenne abbaappe gidduwaan, Pihaahiroota matan uttanaadan oda; unttuntu abbaa lank'k'iyaan Ba'aali-S'afoona sintsa mela biittaan uttino yaageedda.

3 Kaatii, «Israa'eelatuu mela biittay gorddina, haniyaabaa d'ayiide biittaan c'oo toyilakattiino» yaagiide k'oppanawaa.

4 Taani kaatiyaa wozanaa donc'c'ilisanna; I unttunta yederssana; taani kaatiyaaninne Aa olanchchatuwaa ubbaan bonchchettana; Gibs'etuukka taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa erana» yaageedda. Israa'eelatuu I odeeddawaadan ootseeddino.

Israa'eelatuwaa Kaatiyaa Paray Kaaleedda

5 Aasi bak'ati diggeeddawaa Gibs'e kaatiyaw odina, inne Aa suntsatuu Israa'eelatoo k'oppeedda barenttu k'ofaa laammiide, «Nuuni hawaa waateettoo? Nuuni Israa'eelatuwaa yeddiide, unttuntu nuw ootsiyaa wolk'k'aappe mela atteedo» yaageeddino.

6 Hewaa diraw, I bare paraa gaariyaa kooriide, bare olanchchatuwaa barenana akkiide dendeedda.

7 I usuppun s'eetu dooreteedda paraa gaaretuwaa, Gibs'e gadiyaan de'iyaa hara gaaretuwaa

ubbaanna, untunttu ubbaw kaappuwaa kaappuwaa suntsiide akkiide beedda.

⁸ Med'inaa Goday Gibs'e gade kaatiyaa wozanaa d'ullissina, S'oossaa wolk'k'aan kessaa bolla de'iyaa Israa'eeliyaa asaa yedersseedda.

⁹ Hewaappe guyyiyaan Gibs'e asatuu, kaatiyaa paratuu ubbayne paraa gaaretuu, paraa asatunne olanchchatuu Israa'eelatuwaa kaaliide yedersseeddino. Abbaa doonaan Ba'aali-S'afoona sintsa bazzuwaan de'iyaa Pihaahiroota matan untunttu utteeddawantta demmeeddino.

¹⁰ Kaatii mati diggina, Israa'eelatu d'ok'k'ugi s'eelliyaa wode, Gibs'etuu untunttu geeduwaa kaalliide yeeddawaa be'eeddino; yaatiide daroppe yayyiide, Med'inaa Godaakko waasseeddino.

¹¹ Untunttu Musa, «Neeni nuuna Gibs'en duufuu d'ayina mela biittaan hayk'k'anaadan kessaadiyye? Nuuna Gibs'eppe ayaw ahaad?

¹² Gibs'en de'iidde nuuni, «Nuuna agga basha; nuuni Gibs'etoo moodetana» yaagiide new odibeykkooyye? Mela biittaan hayk'k'anaappe untunttoo moodetiyaawe nuw lo"a shin» yaageeddino.

¹³ Shin Muse asaa, «Yayyoppite; min ek'k'ite; Med'inaa Goday hachche hinttentta ashshiyaa ashuwaa hinttenttu be'ana. Hachche hinttenttu be'iyaa Gibs'etuwaa laa"entso ubbakka be'ikkita.

¹⁴ Hinttenttu diraw Med'inaa Goday oletanawaa; hinttenttuppe koyettiyaawe c'o"u guussa s'alala» yaageedda.

¹⁵ Med'inaa Goday Musa, «Neeni taakko ayaw waassay? Israa'eelatu sintsaw hamettana mala

oda.

¹⁶ Ne s'am"aa dentsaade abbaa bolla mic'c'a; haatsay laa"u kesiide shaakettanawaa; Israa'eelatuukka mela biittaana abbaa pinniide baanawantta.

¹⁷ Taani Gibbs'etuwaawozanaa donc'c'ilisina, untunttu hinttenttu geeduwaakaalliide abbaan gelanawantta. Taani kaatiyaanne Aa olanchchatuwaawubbaa bollan, Aa paraagaaretuwaanne Aa paraa asatuwaabollan bonchchuwaawtaw demmana.

¹⁸ Taani kaatiyaa bollan, Aa paraagaaretuwaabollaanne Aa paraa asatuwaabollan taw bonchchuwaademmeedda wode, taani Med'inaa Godaa gidiyaawaa Gibbs'etuu eranawantta» yaageedda.

¹⁹ Hewaappe guyyiyaan S'oossaa kiitanchchay, Israa'eeliyaa olanchchatuwaappe sintsanna hamettiyaawe, guyye aad'd'iide untuntuppe guyyenna hametteedda. Shaariyaa tuussaykka untunttu sintsaan de'iyaa sa'aappe guyye bagga yuuyyiide,

²⁰ Gibbs'etuwaawolanchchatuwaappenne Israa'eeletuwaawolanchchatuwaappe gidduwaan ek'k'eedda. He shaarii k'amma ubbaan itti baggana d'umissiide, hinkko baggana poo'isseedda; yaatina k'amma ubbaa ittuu ittuwaakko shiik'ibeykkino.

²¹ Hewaappe guyyiyaan Muse abbaa bollan bare kushiyaamic'c'eedda; Med'inaa Goday he gallassi k'ammaa ubbaan away doliyaa baggappe wolk'k'aama c'arkkuwaayeddiide, abbaa guyye zaariide mela biittaa kesseedda. Haatsay shaakketeedda.

²² Israa'eeletuu abbaa gidduwaana mela biittaaan hametiidde, haatsay untunttoo ushechchannanne haddirssaana godaadan ek'k'ina beeddino.

²³ Gibs'etuu untuntta yedersseeddino; kaatiyaa paraa ubbatuu, Aa paraa gaaretuunne Aa paraa asatuu untuntta kaalliide, abbaa giddo geleeddino.

²⁴ Biro wontta bakkaalii dolanaappe kasetiide, Med'inaa Goday tamaanne shaariyaa tuussaappe duge zaariide, Gibs'etuwaa olanchchatuwaa s'eelledda; untuntu wozanaa bayzzedda.

²⁵ Laagay untuntta waayissana mala, Med'inaa Goday untuntu paraa gaaretuwaa gomaa k'aatsuwa diggina Gibs'etuu, «Med'inaa Goday untuntta maaddiide Gibs's'a oliyaa diraw, ane nuuni Israa'eeliyaa asaappe bak'atoytte» yaageeddino.

²⁶ Med'inaa Goday Musa, «Haatsay Gibs'etuwaa bolla, untuntu paraa gaaretuwaa bollanne untuntu paraa asatuwaa bolla guyye goggana mala, ne kushiyaa abbaa bollan mic'c'a» yaagedda.

²⁷ Muse bare kushiyaa abbaa bollan mic'c'eedda; sa'ay wonttishin, abbay bare kase sa'aa guyye simmeedda; Gibs'etuu yaa Aa giddo bak'atishin, Med'inaa Goday Gibs'etuwaa abbaa gidduwaan aatsi yeggeedda.

²⁸ Haatsay guyye simmiide, paraa gaaretuwaa paraa asatuwaana Israa'eelatuwaa kaalliide abbaa geledda kaatiyaa olanchchatuwaa ubbaa mitti basheedda; untunttuppe ittuunne attibeena.

29 Shin Israa'eeletuu abbaa gidduwaana mela biittaaan hametiide, haatsay untunttoo ushechchannanne haddirssana godaadan ek'k'ina beeddino.

30 Med'inaa Goday he gallassi Israa'eeliyaa asaa Gibs'etuwaaw kushiyaappe hawaadan ashsheeda. K'ay Israa'eeletuu Gibs'etuu hayk'k'iidde giseed-dawantta abbaa doonaan be'eeddino.

31 Israa'eelatuukka Med'inaa Goday Gibs'etuwaaw bolla besseedda wolk'k'aama wolk'k'aa be'eedda wode, Asay Med'inaa Godaw yayyiide aakka Aa k'oomaa Musakka ammaneedda.

15

Muse Yetsaa

1 He wode Musenne Israa'eeliyaa Asay ha yet-saa Med'inaa Godaw yes's'eeddino;

«Bonchchuwaan loytsi d'ok'k'u d'ok'k'u geedda di-raw,

taani Med'inaa Godaw mazimuriyaa yes's'ana.

Paranne paraa gaariyaanne toggeed-dawantta abbaan oleedda.

2 Med'inaa Goday ta wolk'k'aanne ta maz-imuriyaa;

I taana ashshiyaawaa gideedda.

I ta S'oossaa; taani Aa sabbana.

I ta aawuwaa S'oossaa;

taani Aa d'ok'k'u d'ok'k'u ootsana.

3 Med'inaa Goday ereteedda olanchchaa;

Aa sunsaykka Med'inaa Godaa.

4 Gibs'e kaatiyaa paraa gaaretuwaanne

Aa olanchchatuwaa abbaan oleedda.
 Gibs'e kaatiyaa kaappatuu,
 ubbaappe aad'd'i lo"iyaawanttu Zo'o Abbaan
 muuketteeddino.

5 C'iimmo haatsay untuntta kammeedda;
 untunttu shuchchaadaan c'iimmuwaan
 mitetteeddino.

6 «Abeet Med'inaa Godaw, ne ushechcha kushii
 wolk'k'an goobeddawaa;
 Med'inaa Godaw, ne ushechcha kushii
 morkkiyaa mentsereetseedda.

7 Ne bonchchuwaa gitatetsaan
 neenana gaaddateeddawantta olaadda.
 Ne ees's'iyaa hank'k'uwaa neeni yeddina,
 I untuntta dalaadan meedda.

8 Ne siid'iyaanna kesiyaa shemppuwaan
 haatsay dooretteedda.
 Goggiyaa haatsaykka godaadan min
 ek'k'eedda;
 c'iimmo haatsay abbaa gomppan irkkiide
 minneedda.

9 «Morkkii,
 ›Taani untuntta yederssaade oyk'k'ana.
 Taani untunttu mas'uwaa shaakkaade,
 ta koyeeddawaa ubbaa akkana.
 Taani ta mashshaa shoddaade,
 untuntta d'ayissana› yaagiide
 c'ee'etteedda.

10 «Shin Ne peenuwaan punnina,
 abbay untuntta kammeedda.
 Untunttu wolk'k'aama haatsaan
 biratay mitettiyaawaadan mitetteeddino.

- 11 Abeet Med'inaa Godaw, s'oossatuwaa gidдон
ne malay oonee?
Geeshshatetsaan bonchchettiyaawe,
bonchchuwaan yayettiyaawe,
malaliyaabaa ootsiyaawe ne malay oonee?
- 12 Neeni ne ushechcha kushiya mic'c'ina,
biittay untuntta mitteedda.
- 13 «Neeni wozeedda ne asaa
aggena ne siik'uwaan kaaletsaadda.
Neeni ne wolk'k'an
untuntta neeni de'iyaa geeshsha sa'aa gelis-
saadda.
- 14 Kawutetsatuu hewaa sisiide
kokkoreeddino.
Piliss's'eema gadiyaa asatuukka
yelluu oyk'k'eeddawaadan un"etteeddino.
- 15 He wode Eedooma gade kaappatuu dagameed-
dino.
Moo'aabe gadiyaa mooddiyaawantta
yashshay kokkorsseedda.
Kanaane asatuwaa shenii hayk'k'eedda.
- 16 Abeet Med'inaa Godaw dagamaynne yashshay
untuntta oyk'k'ina,
Untunttu ne wolk'k'aa gitatetsaa be'iide,
ne Asay aad'd'ana gakkanaw,
neeni wozeedda Asay aad'd'ana gakkanaw,
shuchchaadan muumiide ek'k'ino.
- 17 Abeet Med'inaa Godaw Neeni untuntta
ahaade,
ne buzo gaden de'iyaa deriyaa huup'iyaan
toketteedda mitsaada wotsa.
He sa'ay
neeni new de'anaw ootseedda sa'aa,

he geeshsha sa'ay neeni ne kushiyaan min-isaadde esseedda sa'aa.

¹⁸ Med'inaa Goday med'inaappe med'inaw kawu-tanawaa.»

¹⁹ Gibs'e kaatiyaa paratuu, Aa paraa gaaretu-unne Aa paraa asatuu abbaan geleedda wode, Med'inaa Goday untuntu bolla abbaa haatsaa guyye zaariide untuntu bolla aheedda; shin Israa'eelatu abbaa gidduwaana mela biittaan hamettiidde beeddino yaagi yes's'eeddino.

Mayraami Yetsaa

²⁰ Aaroona michchata, nabatta Mayraama darbbiyaa akkaaddu; mac'c'a Asay ubbay darb-biyaa bak'k'iiddenne yes's'iidde izo kaaleeddino.

²¹ Mayraama untuntu yetsaa yes's'aadde, «Med'inaa Goday loytsi d'ok'k'u d'ok'k'u geedda diraw, aw yes's'ite.

Paraanne paraa toggeeddaawaa

I abbaan oleedda» yaagaadde yes's'aaddu.

Zo'o Abbaappe Siina Deriyaa Gakkanaw

(15:22—18:27)

C'ammiyaa Haatsaanne Lo"o C'ora Pulttuwaa

²² Hewaappe guyyiyaan Muse Israa'eeliyaa Zo'o Abbaappe kaaletsina, untuntu Suuri geeteti-yaa mela biittaa beeddino. He mela biittaan untuntu haatsaa demmennaan heezzu gallas-saa hametteeddino.

²³ Untuntu Maaraa giyaa sa'aa gakeedda wode, Maaraa haatsay c'amo gideedda diraw,

ushanaw danddayibeykkino; hewaa diraw, he sa'ay Maaraa* geetetteedda.

²⁴ Hewaa diraw, asay, «Nuuni ayaa ushanee?» yaagiide Muse bolla zuuzummeedda.

²⁵ Muse Med'inaa Godaw waasseedda; Med'inaa Goday Aa itti mitsaa besseedda; Muse he mitsaa haatsaa giddo olina, haatsay mal"eedda. Med'inaa Goday untunttoo kalesetiya wogaa immeedda; yaan S'oossay untuntta paac'c'eedda.

²⁶ I untuntta hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday hinttenttu S'oossay odiyaawaa minisiide sisooppenne Aa ayfiyaa sintsaan likkebaa oot-sooppe, hinttenttu Aa azazuwaa hayzsooppenne Aa wogaa ubbaa naagoope, taani Gibs'etuwa bolla aheedda harggiyaappe ittuwaanne hinttenttu bolla ahikke; ayaw gooppe, taani hinttentta patsiyaa Med'inaa Godaattee» yaageedda.

²⁷ Hewaappe untunttu Eliima giya gadiyaa yeeddino; yaan tammanne laa"u haatsaa pultotuunne laappun tammu zambbaa mitsatuu de'iino. Untunttu yaan haatsaa doonaan utteed-dino.

16

Med'inaa Goday Mannaanne Akkatuwaa Bukisseedda

¹ Gibs'eppe keseedda laa"entso aginaan, tammanne ichcheshantso gallassan Israa'eeliyaa asaa kumentsay Eliimappe denddiide,

* **15:23 Maaraa:** Ha suntsaa bilet say Ibraaweetsuwaan «C'amuwaa» giyaawaa.

Eliimappenne Siinappe gidduwaan de'iyaa «Siin» geetettiyyaa mela biittaa yeedda.

² Israa'eeliyaa asaa ubbay mela biittaan Muse bollanne Aaroona bolla zuuzummeeddino.

³ Israa'eelatuu untunta, «Nuuni Gibs'e gadiyaan Med'inaa Godaa kushiyaan hayk'k'eeddo gideerokkooshsha! Yan nuuni nuwaa ashuwaa keriyaa yuuyyi aad'd'i uttiide, nuuni koyo k'umaa ubbaa meeddo; shin hinttenttu nuuna kessiide, ubbatuwaa koshaan wod'anaw mela biittaa aheedditee?» yaageeddino.

⁴ Med'inaa Goday Musa, «Taani hinttenttoo saluwaappe ukitsaa bukissana; Asay ubbaa gallassikka kesiide, hachche hachchew gidiyaawaa s'alalaa mas'anaw koshshee. Asay ta azazuwaa kaalintto kaalenentto taani untunta hewaan paac'c'ana.

⁵ Usuppuntsa gallassi untunttu haroode mas'iyawoo laa"u kushiya mas'iide, katsiino» yaageedda.

⁶ Hewaa diraw, Musenne Aaroone Israa'eeliyaa asaa ubbaw, «Hinttena Gibs'e gadiyaappe keseedda Med'inaa Godaa gidiyaawaa omarssi hinttenttu erana;

⁷ k'ay Med'inaa Godaa bonchchuwaa wontta hinttenttu be'ana; ayaw gooppe, Aa bolla hinttenttu zuuzummeeddawaa I siseedda; hinttenttu nu bolla zuuzummanaw nuuni oonee?» yaageeddino.

⁸ Hewaappe guyyiyaan Muse, «I hinttenttoo maanaw omarssi ashuwaa immiinanne hinttenttu koyyiyaa ukitsaa ubbaa hinttenttoo wontta

immina, I Med'inaa Godaa gidiyaawaa hinttenttu hewaan erana. Ayaw gooppe, hinttenttu Aa bolla zuuzummeeddawaa I siseedda. Nuuni oonee? Hinttenttu nu bolla zuuzummikkita; hinttenttu Med'inaa Godaa bolla zuuzummiita» yaageedda.

⁹ Muse Aaroona, «Neeni Israa'eeliyaa asaa ubbaa, <Med'inaa Goday hinttenttu zuuzuntsaa siseedda diraw, Med'inaa Godaa sintsa haa shiik'ite» yaaga» yaageedda.

¹⁰ Aaroone Israa'eeliyaa asaa ubbaw odiiyaa wode, untunttu mela biittaakko simmiide s'eelleeddino; hewaan Med'inaa Godaa bonchchuu shaariyaa gidдон k'onc'c'iyawaa be'eeddino.

¹¹⁻¹² Med'inaa Goday Musa, «Taani Israa'eelatuu zuuzuntsaa sisaad; neeni untunttoo, <Omarssan ashuwaa hinttenttu maana; wontta ukitsaa hinttenttu kallana; he wode hinttenttu taani Med'inaa Godaa hinttenttu S'oossaa gidiyaawaa erana» yaagaadde oda» yaageedda.

¹³ He gallassi omarssan ashuu meetettiyaa kafotuu yiide, Israa'eeliyaa Asay de'iyaa sa'aa mayyeeddino; k'ay wontta untunttu dunkkaane-tuwaa yuushshuwaan ketterssay kumi utteedda.

¹⁴ Ketterssay s'i"eedda wode, sa'aan wod'd'eedda shachchaa malatiyaa suuppa pok'uu mela biittaa bollan beeteedda.

¹⁵ Israa'eeletuu hewaa be'eedda wode, untunttu ittuu ittuwaa, «Hawe ayee?» yaageeddino. Ayaw gooppe, untunttu I ayentto eribeykkino.

Yaatina Muse untuntta, «Hinttenttoo maanaw Med'inaa Goday immeedda ukitsay hawaa.

16 Med'inaa Goday hawaadan yaagiide azazeedda; «Golle asaw aawotiyaawe, ittoo ittoo maanaw koshshiyaawaa keeshshaa shiishsho; hinttenttu dunkkaaniyaa giddon de'iyaa Asay huup'iyaan huup'iyaan laa"u s'aasa gidiyaawaa akkite» geedda» yaageedda.

17 Israa'eelatuu Muse untunttoo odeed-dawaadan ootseeddino; ittuu darissiide, ittuu laafetsiidde shiishsheeddino.

18 Untunttu s'aasan makkeedda wode, darissiide shiishsheeddawoo palahibeenna; laafa shiishsheeddawoo pac'c'ibeenna; ubbaykka huup'iyaan huup'iyaan barew miyaawaa keeshshaa shiishsheedda.

19 Hewaappe guyyiyaan Muse untuntta, «Ooninne aappe wonttiw ashshoppo» yaageedda.

20 Gido shin untunttuppe ittuu ittuu Muse odiyaawaa akkenan aggiide, hewaa wontta gakkanaw wotseeddino; hewe gus'uniide s'ink'keedda. Hewaa diraw, Muse untuntta hank'k'etteedda.

21 Wontta wontta Asay ubbay barew koshshiyaawaa shiishsheedda; away ho"iyaa wode sa'aan atteeddawe siili aggeeda.

22 Usuppuntsa gallasan untunttu kasewaappe laa"u kushiya shiishsheeddino. Yaatina untunttu kaappatuu ubbatuu yiide hewaa Musew odeeddino.

23 I untuntta, «Med'inaa Goday azazeeddawe hawaa; wontti kiitay bayinna shemppo gallassaa, Med'inaa Godaw geeshsha Sambbataa. Hewaa diraw, hinttenttu uukkiyaawaa uukkite;

hinttenttu doyyssiyaawaanne doyyssite; palaheed-dawaa wonttiw ashshite» yaageedda.

²⁴ Hewaa diraw, untunttu Muse azazeed-dawaadan wonttiw wotsina s'ink'k'ibeenaa woy gus'unibeena.

²⁵ «Hachche miite; ayaw gooppe, hachche Med'inaa Godaa Sambbataa; hinttenttu Aa hachche dembbaan demmikkita.

²⁶ Hinttenttu usuppun gallassan Aa shiishshanaw danddayiita; shin laappuntsa gallassay Sambbata. Sambbatan ayaynne de'enna» yaageedda.

²⁷ Laappuntsa gallassan itti itti Asay shiishshanaw keseedda; shin untunttu ayinne dem-mibeykkino.

²⁸ Med'inaa Goday Musa, «Ta azazatuwaanne ta higgiiyaa naagiyaawaa awude gakkanaw is's'iitee?

²⁹ Med'inaa Goday hinttenttoo Sambbataa im-meeddawaa akeekite; usuppuntsa gallassan I hinttenttoo laa"u gallassaa ukitsaa immiyaawe hewaa diraassa. Laappuntsa gallassi ubbay bare de'iyaa sa'aan de'iyaa sa'aan gam"o; ooninne kare kesoppo» yaageedda.

³⁰ Hewaa diraw, Asay laappuntsa gallassan shemppeedda.

³¹ Israa'eeliyaa Asay he ukitsaa mannaa* giide suntseedda. Mannay deebbuwaa ay-fiyaadan bootsa; eessaanna uukkeedda ukitsaadan mal"ee.

16:23 Kes. 20:8-11 * **16:31** *Mannaa:* Ha k'aalaa biletsay Ibraaweetsuwaan «Hawe ayee» giyaawaa.

³² Muse Israa'eeliyaa asaa, «Med'inaa Goday azazeeddawe hawaa; <Taani hinttentta Gibbs'e gadiyaappe kesseedda wode, woran mizeedda ukitsaa untuntu be'ana mala, mannaappe laa"u s'aasa gidiyaawaa hinttenttu yaana yeletaw ashshi wotsite» yaagiide azazeedda» yaageedda.

³³ Muse Aaroona, «itti s'aaruwaa akkaade laa"u liitiro kumentsaa mannaa an k'ola; yaataade yaana yeletaw minjettana mala, Med'inaa Godaa sintsan wotsa» yaageedda.

³⁴ Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan minjettana mala, Aaroone mannaa S'oossaa sintsan wotseedda.

³⁵ Israa'eelatu barenttu de'iyaa gade yaana gakkanaw oytamu laytsaa mannaa meeddino; untuntu Kanaane gade bagga gakkanaw mannaa miidde de'eeddino.

³⁶ Aasi makkiyaa eretteedda k'un"ay laa"u s'aasaappe tammu dakkuwaa daree.

17

Zaallaappe Haatsay Pultteedda

(Pay. 20:1-13)

¹ Israa'eeletuwaa maabaraa ubbay Med'inaa Goday azazeeddawaadan, itti sa'aappe hara sa'aa yuuyyiidde, Siin mela biittaappe denddi biide, Rafidiima geetettiyaa sa'aan utteeddino. Shin Asay ushanaw haatsay he sa'aan d'ayeedda.

² Untuntu Musena walak'ettiidde Aa, «Nuw ushanaw haatsaa imma» yaageeddino.

Muse zaariide, «Hinttentu taananna ayaw walak'ettiitee? Med'inaa Godaa hinttentu ayaw paac'c'iitee?» yaageedda.

³ Shin Asay yaan haatsaa saamettiide, Muse bolla zuuzummeeddino. Unttuntu Aa, «Neeni nuuna, nu naanaanne nu mehiyaa saamuwaan wod'anaw Gibbs'eppe kesaade pude ayaw ahaad?» yaageeddino.

⁴ Muse, «Taani ha asaa waatoo? Unttuntu taana shuchchaan c'addana haniino» yaagiide Med'inaa Godaakko waasseedda.

⁵ Med'inaa Goday Musa, «Neeni asaappe sint-saw hametta; Israa'eeliyaa asaa c'imatuwaappe neenana afa; ini neeni Nayle Shaafaa haatsaa shoc'eedda s'am"aa ne kushiyaan oyk'k'aadde ba.

⁶ Taani Siinaa Deriyaa zaallaa bolla ne sintsan ek'k'ana; neeni he zaallaa shoc'a; Asay ushanaw aappe haatsay kesanawaa» yaageedda. Muse Israa'eeliyaa c'imatuwaa sintsan hewaadan oot-seedda.

⁷ Israa'eelatu, «Med'inaa Goday nu gidдон de'iiyye baawe?» yaagiide walak'etteedda dirawunne Med'inaa Godaa paac'c'eedda diraw, he sa'ay Masaahanne Mariiba geetettiide suntse-teedda.

Israa'eelatu Aamaaleek'atuwaa S'ooneeddino

⁸ Aamaaleek'atuu yiide, Rafiidiman Israa'eelatuwaana olaa gaketeeddino.

⁹ Muse Iyyaasa, «Neeni nuw asaa dooraade, kessaade Aamaaleek'atuwaana oletta; taani wontti S'oossaa s'am"aa oyk'k'aade, Zooziyaa huup'iyaan ek'k'ana» yaageedda.

10 Hewaappe guyye Iyyaasu Muse geeddawaadan, Amaaleek'atuwaana oletteedda. Muse, Aaroonenne Huuri zooziyaa huup'iyaa kesseeddino.

11 Muse bare kushiya dentsi gam"eedda keenan ubbaan Israa'eelatu s'ooniino; shin I bare kushiya duge wotseedda wode Amaaleek'atu s'ooniino.

12 Muse kushii arggaac'eedda wode, untunttu shuchchaa akki yiide, Musa Aa bolla utisseeddino. Aaroonenne Huuri ittuu itti baggana ittuu hinkko baggana gidiide, Aa kushiya sitti ootsiidde oyk'k'eeddino. Yaatina away wullana gakkanaw Aa kushii sitti giide takkeedda.

13 Hewaa diraw, Iyyaasu Amaaleek'atuwaa olanchchatuwaa mashshaan s'oonneedda.

14 Hewaappe simmina, Musa Med'inaa Goday hawaadan yaageedda; «Hawe ubbaa gede k'ofettana mala hawaa mas'aafan s'aafa. Yaataade Iyyaasa sissennan aggoppa; ayaw gooppe, saluwaappe garssan taani Amaaleek'a asatuwaa zaari k'ofetenaadan c'iraana d'ayssana» yaageedda.

15 Muse yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa kees's'iide, «Med'inaa Goday taw s'oonuwaa immee» giide suntseedda.

16 I hawaadan yaageedda; «Kushetuu pude Med'inaa Godaa kawutetsaa araataakko dend-deeddino; yeletaappe yeletaa gakkanawukka Med'inaa Goday Amaaleek'atuwaana olettanawaa» yaageedda.

18

Yootoore Musa S'omooseedda

¹ Miidiyaama gade k'eesii, Muse bolluu Yootoore, S'oossay Musewunne Aa asaa Israa'eeliyaw ootseeddabaa ubbaanne Med'inaa Goday Israa'eeliyaa Gibbs'eppe kesseeddawaa siseedda.

²⁻³ He wode Muse bolluu, Yootoore, Muse aakko yediidde beedda Aa machato S'ipaaronne izi laa"u naanaa aheedda. Unttuntuppe ittuwaa suntsay Gershshooma;* ayaw gooppe, Muse, «Taani asaa gadiyaan bete gidaad» yaageedda.

⁴ Laa"entsuwaa suntsay El"aazara;† ayaw gooppe, I, «Ta aawuwaa S'oossay taana maaddeeddawaa; I taana Gibbs'e kaatiyaa mashshaappe ashsheeda» yaageedda.

⁵ Muse bolluu Yootoore Aa attuma naanaanne Aa machchattina S'oossaa deriyaa matan de'iyaa Musekko mela biittaa yeedda.

⁶ I Musa, «Taani, ne bolluu Yootoore, ne machchattinanne izi laa"u naanatuwaanna neekko yay» yaagiide aakko kiitti wotseedda.

⁷ Hewaa diraw, Muse bare bollluwaanna gaket-tanaw kesiide, aw goynneedda, Aa yereedda. Unttuntu ittuu ittuwaa sarotsiide, dunkkaaniyaa giddo geleeddino.

⁸ Med'inaa Goday Israa'eeliyaa asaa diraw, kaatiyaa bollanne Gibbs'etuwaa bolla ootseedda

* **18:2-3** *Gershshooma*: Ha suntsaa biletsay Ibraaweetsuwaa k'aalaan «Betiyaa» giyaawaa. **18:2-3** Kes. 2:21-22 † **18:4** *El"aazara*: Ha suntsaa biletsay Ibraaweetsuwaa k'aalaan «S'oossay taana maaddee» giyaawaa.

ubbaa, ogiyaan untuntta gakkeedda daabu-raabaa ubbaanne Med'inaa Goday untuntta ashsheeddawaa Muse bare bolloo odeedda.

⁹ Israa'eeliyaa asaa Gibbs'etuwaa kushiyaappe ashshanaw Med'inaa Goday ootseedda lo"o oosotuwaabaa ubbaa sisiide, Yootoore nashetteedda.

¹⁰ Yaatiide «Hinttena Gibbs'etuwaa kushiyaappenne kaatiyaa kushiyaappe ashsheeda Med'inaa Goday, Gibbs'etuwaa kushiyaappe asaa kessi akkeeddawe, I galattetto.

¹¹ Med'inaa Goday hara s'oossatuwaappe ubbaappe wolk'k'aama gidiyaawaa taani ha"i eraad; ayaw gooppe, I ha Israa'eeliyaa asaa bolla oteretteedda Gibbs'e s'oossatuwaa bolla hawaa ootseedda» yaageedda.

¹² Hewaappe guyyiyaan Yootoore, Muse bolluu, shuketiide polo s'uugettiyaa itti mehiyaa yarshshuwaanne hara yarshshoo shuketeedda ashuu meetettiyaa mehiyaa yarshshuwaa S'oossaw aheedda; Aaroonenne Israa'eeliyaa c'imatuu ubbay S'oossaa sintsan Muse bolluwaanna k'umaa maanaw yeeddino.

Daannatuu Suntsetteeddino

(Zar. 1:9-18)

¹³ Wonttetsa gallassi Muse asaw pirddanaw utteedda; Asay Muse yuushshuwaan wonttappe omarssi gakkanaw ek'k'eedda.

¹⁴ Muse bolluu Muse asaw ootsiyaawaa ubbaa be'iide, «Neeni ha asaw ootsiyaawe hawe ayee? Asay ubbay wonttappe doommiide omarssi gakkanaw ne yuushshuwaan ek'k'ide'ishshin, neeni neerekka daannaadan ayaw uttaad?» yaageedda.

15 Muse bare bolluwaa, «Asay S'oossaa sheniyaa oochchanaw taakko yiyaa diraassa.

16 Unttunttoo yewuu de'ooppe taakko yiino; taani itti uraa gidduwaaninne Aa shooruwaa gidduwaan pirdday; S'oossaa azazuwaanne wogaa unttuntta erissay» yaageedda.

17 Muse bolluu, «Hawe neeni ootsiyaabay lo"enna.

18 Neeninne neenana de'iyaa Asay daabura s'alalaa giddiita; ha kiittay new loytsi dees'o; neeni hawaa neerekka ootsanaw danddayakka.

19 Ane ha"i taani odiyaawaa sisa; taani neena zorana; S'oossay neenana gido. Neeni ha asaa diraw S'oossaa sintsa aad'd'a; neeni unttuntu yewuwaa S'oossaakko aha.

20 Azazuwaanne wogaa unttuntta neeni tamarissa; unttuntu de'ana maaraanne ootsana oosuwaa ubbaa unttuntta bessa.

21 K'ay asaa ubbaa gidдон danddayiyaa asatuwaa, S'oossaw yayyiyaawantta, amanetteedawanttanne magans's'aa miyaawaa is's'iyaawantta dooraade unttunttuppe asaw sha"aa kaappatuwaa, s'eetuwwa kaappatuwaa, ishatamuwaa kaappatuwaanne tammuwaa kaappatuwaa suntsaa.

22 Unttuntu ubbaa wode asaw pirddino; shin waayissiyaa yewuwaa ubbaa neekko ahino; waayissenna yewuwaa ubbaa unttuntu wurssino. Unttuntu neenana shaakketiyaa diraw, tookuu new kawushanawaa.

23 Neeni hewaadan ootsooppenne hawe S'oossaa azazo gidoope, neeni danddayana. K'ay ha Asay ubbaykka bare allaallii polettina,

bare soo bare soo baanawaa» yaageedda.

²⁴ Muse bare bolluwaa k'aalaa siseedda; I geed-dawaa ubbaakka ootseedda.

²⁵ Muse Israa'eeliyaa ubbaa giddoppe danddayiyaa asatuwaa dooriide asaa kaaletsiyaa sha"aa kaappatuwaa, s'eetuwwa kaappatuwaa, ishatamuwaa kaappatuwaanne tammuwwa kaappatuwaa suntseedda.

²⁶ Unttuntu asaw ubbaa wode pirddeeddino; unttuntu barena dees'eedda yewuwaa Musekko aheeddino; shin dees'ena yewuwaa ubbaa unt-tuntu wursseeddino.

²⁷ Hewaappe guyyiyaan Muse bare bolluwaa moyzzina Yootoore bare gadiyaa simmeedda.

Higgiyaanne K'aalaa C'aak'uwaa

19

(19:1—24:18)

S'oossay Siina Deriyaan K'onc'c'eedda

¹ Israa'eeliyaa Asay Gibbs'eppe keseedda heezzentsa aginaan he koyro gallassan Siina mela biittaa gakkeeddino.

² Unttuntu Rafiidimeppe denddiide Siina mela biittaa biide, hewaan de'iyaa deriyaa sintsa mela biittaaan utteeddino.

³ Muse S'oossakko pude deriyaa huup'iyaa kesina, Med'inaa Goday deriyaa huup'iyaan Aa s'eesiide, «Neeni Yaak'oobappe yeletteedda Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaadde oda;

⁴ «Taani Gibbs'etuwwa bolla ayaa ootsaadditant-tonne k'ay arggantsaa k'efiyaan taani hinttentta waata tookkaade taakko ahaaditanttonne hinttenttu hinttenttu huup'iyaw be'eeddita.

⁵ Simmi ha"i hinttenttu taw loytsi azazettoop-penne ta k'aalaa c'aak'uwaa naagooppe, asaa ubbaa gidдон hinttenttu taw buzo gidana. Kumentsaa sa'ay tawaa gidooppenne

⁶ hinttenttu ta kawutetsaa k'eesatuwaanne geeshsha asaa gidana» yaaga; neeni Israa'eelattoo odana k'aalay hawaa» yaageedda.

⁷ Muse guyye simmi biide, asaa kaletsiyaawantta s'eesi shiishshiide, Med'inaa Goday oda geedda ha k'aalatuwaa ubbaa untunttoo odeedda.

⁸ Asay ubbay itti doonaa gidiide, «Med'inaa Goday geeddawaa ubbaa nuuni ootsana» yaageed-dino. Musekka untunttu geeddawaa Med'inaa Godaakko afeedda.

⁹ Med'inaa Goday Musa, «Taani neenana haasayishin Asay sisanaadaaninne untunttu neenan ubbaa wodekka ammanettanaadan, taani neekko wolk'k'aama shaariyaa gidduwaana yaana» yaageedda. Hewaappe guyyiyaan Muse Asay geeddawaa Med'inaa Godaw odeedda.

¹⁰ Med'inaa Goday Musa, «Neeni asaakko baade hachchenne wontti untunttu geeyanaadan oda. Untunttu barenttu mayuwaa meec'c'iide;

¹¹ heezzentso gallassaw giigino. Ayaw gooppe, heezzentso gallassan Asay ubbay be'ishin, Med'inaa Goday Siina Deriyaa bollan wod'd'anawaa.

¹² Neeni ha deriyaa yuushshuwaan asaw za-waa wotsaade untunttoo, «Deriyaa pude kese-naadan woy deriyaa s'ap'uwaa bochchennaadan

hinttentta erite. Deriyaa bochcheedda ooninne tumuppe hayk'k'anawaa.

¹³ He uray shuchchaan c'adettiide woy wonddaafiyaan c'adettiide hayk'k'ooppe attin; I kushiyaan boshettoppo. Mehe, woy asaa gidooppenne I shemppuwaanna attena» yaaga. Malakatay punettiyaa wode, he wode untunttu deriyaa pude kesana gooppe kesino» yaageedda.

¹⁴ Muse deriyaappe asaakko duge wod'd'eeddawaappe guyyiyaan untunttu geeyanaadan odina, untunttu barenttu mayuwaa meec'c'eeddino.

¹⁵ Hewaappe guyyiyaan asaa I, «Heezzentso gallassaw giigite; machchiyaanna ak'oppite» yaageedda.

¹⁶ Heezzentso gallassi wontta guuguntsaa guntsay sisetteedda. Walk'k'antsayenne wolk'k'aama shaarii deriyaa mayyiide beetteedda; malakataykka punettiyaa wolk'k'aama kooshshay sisetteedda. Hewaa diraw, bare de'iyaa sa'aan Asay ubbay kokkoreedda.

¹⁷ Hewaappe guyyiyaan Muse asaa S'oossaanna gatsanaw untunttu de'iyaa dunkkaaniyaappe keseedda; untunttu deriyaa garssa dembbaan ek'k'eeddino.

¹⁸ Med'inaa Goday Siina Deriyaa bollan tamaanna wod'd'eedda diraw, Siina Derii c'uwaan kameteedda. Wolk'k'aama guuduwaappe c'uway kesiyaawaadan, aappe c'uway pude keseedda. Asay ubbay loytsi kokkoreedda.

¹⁹ Malakataa punuu loytsi dari dari beedda wode, Muse haasayina, S'oossaa kooshshay aw zaariide haasayeedda.

²⁰ Med'inaa Goday Siina Deriyaa kiikiyaan wod'd'iide, Musa pude deriyaw kiikiyaa s'eesina Muse pude kaseedda.

²¹ Med'inaa Goday Aa, «Neeni duge baade Asay Med'inaa Godaa be'ana giide, zawaa aad'd'enaadaninne untuntuppe daruu hayk'k'ennaadan asaa seera.

²² Haray atto Med'inaa Godaa mata shiik'iyaa k'eesatuukka barena geeshshanaw koshshee; hewe d'ayooppe, Med'inaa Goday untuntta mura» yaageedda.

²³ Muse Med'inaa Godaa, «Asay deriyaa pude yaanaw danddayenna; ayaw gooppe, neeni ne huup'iyaw, «Ha sa'aa geeshshaadan dummayiide, ha deriyaa yuushshuwaan zawaa wotsite» gaade nuw oda wotsaadda» yaageedda.

²⁴ Med'inaa Goday Aa, «Neeni duge baade Aaroona neenana pude akkaade ya. K'eesetuwaanne asaa Med'inaa Goday murenaadan, untuntu zawaa aad'd'iidde pude Med'inaa Godaakko yooppino» yaageedda.

²⁵ Hewaa diraw, Muse duge asaakko wod'd'iide, S'oossay geeddawaa untunttoo odeedda.

20

Tammu Azazatuwaa

¹ S'oossay ha k'aalatuwaa ubbaa hawaadan yaagiide haasayeedda;

² «Neena Gibbs'eppe ayiletetsaa gadiyaappe ke-seedda Med'inaa Goday ne S'oossay taana.

³ «Taappe attina, hara s'oossaw goynnoppa.

⁴ «Bolla saluwaan de'iyaa, woy garssa sa'aan de'iyaa, woy sa'aappe garssan haatsaa gidдон de'iyaa ayyaanne malatissaade new goynniyaa misiletuwaa ootsoppa.

⁵ Unttunttoo hokkoppa woy unttunttoo goynnoppa. Ayaw gooppe, taani, Med'inaa Goday ne S'oossay k'anaatanchcha S'oossaa; taana is's'iyaa wantta aawotuwaa nagaraa diraw, naanaa heezzentso yeletaanne oyddentso yeletaa gakkanaw muriyaawaa.

⁶ K'ay taana siik'iyaaanne ta azazuwaa naagiyaawanttoo sha"a yeletay gakkanaw laamettena siik'uwaa bessiyaa Med'inaa Godaa.

⁷ «Med'inaa Godaa ne S'oossaa suntsaa c'oo dentsoppa; ayaw gooppe, S'oossay bare suntsaa c'oo dentsiyaawaa murana.

⁸ «Geeshsha ootsaade, Sambbata gallassaa naaga.

⁹ Neeni ootsiyaa oosuwaa ubbaa usuppun gallassatuwaan ootsa.

¹⁰ Shin laappuntsa gallassay Med'inaa Godaa ne S'oossaw Sambbata. He gallassi ay oosuwaaanne ootsoppa; neeni, woy ne attuma na'ay, woy ne mac'c'a naanaa, woy ne mac'c'anne attuma k'oomatuu, woy ne miizzay, woy hinttentunna de'iyaa Israa'eeliyaa gidena Asay he gallassan ay kiitaakka kiitettoppo.

20:4 Kes. 34:17; Wog. 19:4; 26:1; Zar. 4:15-18; 27:15 **20:5** Kes. 34:6-7; Pay. 14:18; Zar. 7:9-10 **20:7** Wog. 19:12 **20:8** Kes. 16:23-30; 31:12-14 **20:9** Kes. 23:12; 31:15; 34:21; 35:2; Wog. 23:3

11 Ayaw gooppe, usuppun gallassaa gidдон Med'inaa Goday saluwaanne, sa'aa, abbaanne untunttu gidдон de'iyaa ubbaa med'd'eedda; shin laappuntsa gallassan shemppeedda. Hewaa diraw, Med'inaa Goday Sambbata gallassaa anj-jeedanne geeshsheedda.

12 «Med'inaa Goday ne S'oossay new immiyaa biittaan ne laytsay aduk'k'ana mala, ne aabbanne ne daayo bonchcha.

13 «Asaa wod'oppa.

14 «Woshummoppa.

15 «Wuu"oppa.

16 «Ne shooruwaa bollan wordduwaa markkat-toppa.

17 «Ne shooruwaa golliyyaa amottoppa; ne shooruwaa machato, woy Aa k'oomaa, woy Aa k'oomato, woy Aa booraa, woy Aa hariyaa, woy aw de'iyawaa ayaanne amottoppa» yaageedda.

Asaa Yashshaa

(Zar. 5:22-33)

18 Asay ubbay guuguntsay guugum-miyaawaanne walk'k'antsay wolk'k'aamiyaawaa be'eedda; malakataa waasuwwa siseedda; k'ay derii c'uwattiyaawaakka be'eedda; Asay yashshan kokkoriide, haakuwaan ek'k'eedda.

20:11 Dom. 2:1-3; Kes. 31:17 **20:12** Zar. 27:16; Mat. 15:4; 19:19; Mar. 7:10; 10:19; Luk'. 18:20; Efe. 6:2, 3 **20:13** Dom. 9:6; Wog. 24:17; Mat. 5:21; 19:18; Mar. 10:19; Luk'. 18:20; Rom. 13:9; Yak'. 2:11 **20:14** Dom. 9:6; Wog. 24:17; Mat. 5:21; 19:18; Mar. 10:19; Luk'. 18:20; Rom. 13:9; Yak'. 2:11 **20:15** Wog. 19; 11; Mat. 19:18; Mar. 10:19; Luk'. 18:20; Rom. 13:9 **20:16** Kes. 23:1; Mat. 19:18; Mar. 10:19; Luk'. 18:20 **20:17** Rom. 7:7; 13:9 **20:18** Ibr. 12:18-19

¹⁹ Unttuntu Musa, «Neeni nuw haasaya; nuuni sisana; shin nuuni hayk'k'ennaadan, S'oossay nuw haasayoppo» yaageeddino.

²⁰ Muse asaa, «S'oossay hinttentta paac'c'anaw, nagaraa hinttenttu ootsenna mala, Aa yashshay hinttenttu wozanaan de'anaadan, I yeedda diraw yayyoppite» yaageedda.

²¹ Asay haakki ek'k'ide'ishshin, S'oossay de'iyaa sa'aa wolk'k'aama d'umaakko Muse shiik'eedda.

Yarshshiyaa sa'atuwaan Go'ettiyaa
Wogatuwaa

²² Hewaappe guyyiyaan, Med'inaa Goday Musa, «Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaadde oda; <Taani saluwaappe hinttenttoo haasayeeddawaa hinttenttu hinttenttu huup'iyaw be'eeddita.

²³ Ta matan ay eek'aanne ootsoppite; biraa eek'aa woy work'k'aa eek'aa hinttenttoo ootsoppite.

²⁴ « <Neeni taw yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa urk'k'aappe med'd'aade ne s'uuggiyaa yarshshuwaa, ne ittippetetsaa yarshshuwaa, ne dorssatuwaanne ne deeshshatuwaappe ne miizzatuwaa Aa bolla yarshsha. Ta sunsay k'ofettana mala ootseedda sa'aa ubbaan, taani hinttenttukko yaade, hinttentta anjjana.

²⁵ Neeni taw yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa shuchchaappe med'd'ooppe, masetteedda shuchchaappe med'd'oppa; ayaw gooppe, neeni massiyaa miishshan Aa bochchooppe, ne Aa tunissaasa.

²⁶ Ta yarshshuwaa sa'aa pude gayyiyaan ke-soppa; ayaw gooppe, neeni kesiya wode, ne kalluu beette yaagaadde oda.

21

Ayiletuwaa Oyik'kiyaa wogaa
(Dom. 15:12-18)

¹ «Neeni untunttoo immana wogay hawaa.

² Neeni Ibraawe ayiliyaa shammooppe, I new usuppun laytsaa ootso; shin laappuntsa laytsaan I ayinne k'ans's'ennan, ayiletetsaappe c'oo kesiide bo.

³ I barekka yeeddawaa gidooppe barekka bo; bare machchattina yeeddawaa gidooppe, Aa machatakka aanana bu.

⁴ Aa goday aw machato immeeddawaa gidoop-penne machchata aw attuma naanaa woy mac'c'a naanaa yeleeddawaa gidooppe, he machatanne izi naanay Aa godaawaa; I barekka kesiide bo.

⁵ Shin he ayilii, «Taani ta godaa, ta machatonne ta naanaa siik'ay; taani ayiletetsaappe kesikke gooppe,»

⁶ Aa goday Aa pirddiyaawanttu sintsa aatso; hewaappe guyyiyaan pengge woy pengge mak'aaniyaakko Aa afiide, Aa haytsaa gootsan lukko. Simmi I bare de'uwaa laytsaa ubbaan aw ayiliyaa gidanawaa.

⁷ «Asay bare mac'c'a naatto ayiletetsaw zal"ooppe, attuma ayiletuu ayiletetsaappe kesiyaawaadan iza kesuppu.

⁸ Iza barena machchetetsaw dooriide afeedda godaw lo"ana d'ayooppe, goday izo wozissanaw

koshshee. I iziw ammanettibeenna diraw, izo allagaw zaal'anaw aw maatay baawa.

⁹ I izo bare na'aw immanaw doorooppe, mac'c'a naattiw bessiyaawaa iziw ootso.

¹⁰ I barew hara machato akkooppe, koyro machatiw k'umaa, mayuwaa woy asinatetsaanne machchetetsaa maataa pac'issoppo.

¹¹ I ha heezzubatuwaa iziw immana d'ayooppe, ayinne shaluwaa c'iggenan ayiletetsaappe ke-saade bu.

Itatuu Murettiyaa Wogaa

¹² «Asaa shoc'iide wod'iyaa asaa tumuppe wod'anaw bessee.

¹³ Shin eriidde gidenaan I wod'iyaa wode, taani, S'oossay c'o'u geeddawaa gidooppe, I bak'atana sa'aa untunttoo taani giigisana.

¹⁴ Shin onne k'opiide eriidde hara bitaniyaa wod'ooppe, he uraa ta yarshshuwaa sa'aappe diggaade, haraa sa'aan wod'a.

¹⁵ «Bare aabba woy bare daayo dechchiyaa uray ooninne tumuppe hayk'k'o.

¹⁶ «Asaa wolk'k'an oyk'k'iide zal"iyaa uray woy wolk'k'aan oyk'k'eedda Asay Aa kushiyaan beet-teedda Asay tumuppe hayk'k'anaw bessee.

¹⁷ «Bare aabba woy bare daayo shek'k'iyaaawe tumuppe hayk'k'o.

¹⁸⁻¹⁹ «Laa"u asatuu walak'ettooppe, ittuu yenkkuwaa shuchchaan c'adooppe woy bokisooppe, he deshetteeddawe hayk'k'ennan attowaa gidooppenne harggiide gisuwaan

21:12 Wog. 24:17 **21:13** Pay. 35:10-34; Zar. 19:1-13; Iya. 20:1-9

21:16 Zar. 24:7 **21:17** Wog. 20:9; Mat. 15:4; Mar. 7:10

gam"ooppe, denddiide guufiyaana kare heeraan hamettooppe, he dechcheeddawe hayk'k'uwaappe attee; giddooppene I Aa kiitaa diggeedda diraw, shaluwaa c'igganawunne Aa patsanaw maaddana koshshee.

²⁰ «Asay bare attuma ayiliyaa woy mac'c'a ayilatto s'am"an shoc'ooppenne hewaa gaasuwaan he uray he godaa kushiyaan hayk'k'into, shoc'eeddawe tumuppe murettanaw bessee.

²¹ Shin he deshetteeddawe itti woy laa"u gallas-saan denddooppe, he ayilii Aa miishshaa gidiyaa diraw, I murettena.

²² «Laa"u asatuu ittuu ittuwaanna wad'ettiidde shahaara mishiratto dechchooppenne iza boshettooppe, hewaappe hara iita deshetsay d'ayooppe, he mishiratti asinay oochcheeddawaanne daannatuu pirddeeddawaa ayaanne c'iggo.

²³ Shin iziw deshetsay darooppe, shemppuu hayk'k'into shemppuwaa,

²⁴ ayfiyaa diraw ayfiyaa, achchaa diraw achchaa, kushiya diraw kushiya, gediya diraw gediya,

²⁵ s'uugetsaa diraw s'uugetsaa, madutsaa diraw madutsaa, k'oo'eedda diraw k'oo'uwaa akkanaw koshshee.

²⁶ «Itti Asay bare attuma ayiliyaw woy mac'c'a ayilatiw ayfiyaa bak'k'iide toyssooppe, he ayfiyaa diraw ayiletetsaappe kessi yeddo.

²⁷ Hewaadankka, bare ayiliyaa achchaa woy bare ayilatti achchaa mentsooppe, he achchaa diraw ayiletetsaappe kessi yeddo.

Mehiyaa Godatuu Poliyaabatuwaa

²⁸ «Booray mac'c'a asaa woy attuma asaa k'ayc'c'iide wod'ooppe, he booray shuchchaan c'adettiide hayk'k'o; Aa ashuu meetettoppo. Shin booraa goday murettoppo.

²⁹ Shin booray kasekka k'ayc'c'iyaa meezii de'iyaaawaa gidiina, Asay Aa godaw odi wotsina, Aa goday k'achchennaan is's'ina, booray attuma asaa woy mac'c'a asaa wod'ooppe, he booray shuchchaan c'adettiide hayk'k'o; k'ay Aa godaykka hayk'k'o.

³⁰ Shin I barena wozanaadan ooshetoope, untuntu oochcheeddawaa ayaanne c'iggiide, bare shemppuwaa wozo.

³¹ Booray attuma na'aa woy mac'c'a naatto k'ayc'c'iide wod'ooppekka, pirdday itti mala gido.

³² Booray attuma ayiliyaa woy mac'c'a ayilatto k'ayc'c'iide wod'ooppe, booraa goday ayiliyaa godaw hattamu biraa santtimiyaa c'iggo. Booray shuchchaan c'adettiide hayk'k'o.

³³ «Itti Asay ollaa k'um"iyaa pokiide, woy ollaa bookkiide k'um"ennaan aggooppe, booray woy harii he ollaan kunddoope,

³⁴ he ollaa goday mehiyaa gatiyaa c'iggo. I Aa godaw gatiyaa c'iggiide, hayk'k'eedda mehiyaa barew akko.

³⁵ «Itti asaa booray hara booraa k'ayc'c'iide wod'ooppe, pas'a booraa zal"iide, Aa gatiyaanne hayk'k'eedda booraa likkiyaan shaakki akkino.

³⁶ Shin he booray k'ayc'c'iyaaawaa gidiyaawe kaseti erettishin, Aa goday Aa k'achchennaan aggeedawaa gidoope, Aa goday booraa c'iggo. Yaatiide he hayk'k'eeddawaa barew akko.

22

Asay Barew De'iyawaa Naagiyaa Wogaa

¹ «Itti Asay booraa woy dorssaa wuu"iide shukkooppe, woy zal"ooppe, booraa diraw ichcheshu booraa, dorssaa diraw oyddu dorssaa c'iggo.

² «Kaysuu golliiyaa bookkiide oyk'k'etoppenne shoc'ettiide hayk'k'into, shoc'eeddawe suutsaa gusseeddawoo ooshettenna.

³ Shin hewe s'alk'k'ii doli kichchina hanooppe, I he gukkeedda suutsaa ac'uwaan ooshettee. Kay-suu bare wuu"eeddawaa zaaro; shin aw ayayenne d'ayooppe, bare wuu"eeddawaa zaaranaw I zal"etto.

⁴ I wuu"eedda mehii pas'a de'iidde Aa kushiyaan beettinto, booraa, woy hariyaa, woy dorssaa gidoppenne, I bare wuu"eeddawaa laa"u kushiyaan aatsiide c'iggo.

⁵ «Itti Asay bare mehiyaa dembban woy woyniyaa turaa gidдон heemmishin, mehii hara asaa shoyk'aappe mooppe, I bare shoyk'aappe woy bare woyniyaa turaa ubbaappe lo"iyaawaa afileamaa c'iggo.

⁶ «S'aragay denddiide aguntsaa buuraanna laa'iide, dooriyaan de'iyaa katsaa, woy ek'uwaan de'iyaa katsaa, woy goshshaa ubbaa miyaawaa gidopppe, koyro s'aragaa oytseedda bitanii ac'aa c'iggo.

⁷ «Itti Asay biraa woy hara miishshaa naagissanaw bare shoоро hadaraa immina, shoорuwaa sooppe he miishshay

wuu"ettooppenne kaysuu oyk'k'etintto, kaysuu he miishshaw laa"u kushiyaa aatsiide c'iggo.

⁸ Shin kaysuu beettenaan d'ayooppe, gol-liyaa goday pirddiyaawanttukko shiik'iide bare shooruwaa miishshaa bolla bare kushiyaa wotsibeennawaa c'aak'k'o.

⁹ «Asay ay mootuwanka, booraa gaasuwaan, woy hariyaa gaasuwaan, woy dorssaa gaasuwaan, woy mayuwaa gaasuwaan, woy hara bayeeddawaa gaasuwaan, «Hawe tawaa» giide mootettooppe, laa"u baggaykka barenttu mootuwaa pirddiyaawanttu sintsa aatsino; pird-diyaawanttu bayzzanchcha geedda uray bare shoоро laa"u kushiyaa aatsiide c'iggo.

¹⁰ «Asay bare shoоро hariyaa, woy booraa, woy dorssaa, woy hara mehiyaa naagissanaw hadaraa immina hayk'k'intto, woy deshettintto, woy ooninne be'ennaan bonk'k'anchchay afooppe,

¹¹ hadaraa naagiyaawe bare shooruwaa mehiyaa bolla bare kushiyaa wotsibeennawaa Med'inaa Godaa sintsan c'aak'k'ina, untunttu gidдон de'iyaa yewuu mayetto. He mehiyaa goday c'aak'uwaa akko; c'iggaa immanaw koshshenna.

¹² Shin mehii shoоруwaappe wuu"etteeddawaa gidooппe, izaawoo c'iggo.

¹³ He mehiyaa do'ay mentsereetsiide meeddawaa gidooппe, markka gidanaadan do'ay miishshin atteedawaappe akkiide yo; yaatiide me'eretteedda mehiyaa diraw c'iggoppo.

¹⁴ «Asay bare shoоруwaappe mehiyaa gars'sooppenne Aa goday bayinna sa'aan he

mehii deshettooppe woy hayk'k'ooppe, he mehiyaa c'iggo.

¹⁵ Shin Aa goday aanana de'ooppe, gars'seedawe c'iggoppo; keraw akkeeddawaa gidoope, keraw c'iggiyaa shaluu ac'uwaa c'iggeedda.

Geeshsha De'uwaanne Ammanuwaa Wogaa

¹⁶ «Itti Asay asinaw giigabeenna wodoratto c'immiidde, izina gisiyaawaa gidoope, izo c'ilooshiide barew machato ootso.

¹⁷ Izi aabbu izo aw immanaw is's'ooppe, wodoratto akkiyaa uray c'ilooshiyaawaa keeshshaa bi-raa I aabboo immo.

¹⁸ «Bitiyaa mishiratto pas'a wotsoppa.

¹⁹ «Mehiyaanna gisiyaa ooninne tumuppe hayk'k'o.

²⁰ «Med'inaa Godaa s'alalaassappe attina, hara s'oossaw yarshshiyaawe ooninne mule d'ayo.

²¹ Betiide yeedda asaa k'ohoppite woy un"oppite; ayaw gooppe, hinttenttukka Gibbs'e gadiyaan bete gidiide de'eeddita.

²² Asinay hayk'k'eedda am"attonne aawuu hayk'k'eedda hiyyeesaa un"oppite.

²³ Hinttenttu untuntta un"etsina, untunttu taakko waassooppe,

²⁴ taani untunttu waasuwaa tumuppe sisana; he wode ta hank'k'uu hinttenttu bolla denddana; taani hinttentta mashshaan wurssana; hinttenttu machatuu am"e hinttenttu naanaykka aawuu hayk'k'owantta gidanawantta.

22:16 Zar. 22:28-29 **22:18** Zar. 18:10, 11 **22:19** Wog. 22:19; 20:15-16; Zar. 27:21 **22:20** Zar. 17:2-7 **22:21** Kes. 23:9; Wog. 19:33-34; Zar. 24:17-18; 27:19

²⁵ «Hinttenttu gidдон de'iyaa ta asaappe itti hiyyeesaw shaluwaa tal"ooppe, shaluwaa dichchaw immiyaa asaadan hanoppite; neeni dichchaa Aa oochchoppa.

²⁶ Neeni ac'uwaa diraw ne laggiyaa mayuwaa oyk'k'ooppe, away wullenan de'ishshin aw zaara;

²⁷ ayaw gooppe, I bare bollaa kammiyaawe henni s'alalaana; harabaa ayaa mayyiide ak'anaw danddayii? I taw waassooppe, taani k'arettiyaawaa gidiyaa diraw, sisana.

²⁸ «S'oossaa bolla shek'aa k'aalaa haasayoppa, woy ne deriyaa mooddiyaawaa shek'k'oppa.

²⁹ Ne katsaa s'eeraappenne ne woyniyaa gum"etsaa kumentsaappe taw yarshshuwaa shiishsha.

«Neeni ne attuma naanaa gidдон bayiratiyaa na'aa taw immanaw koshshee.

³⁰ Miizzaappekka dorssaappekka hewaadan ootsa. Unttuntu laappun gallassay gakkanaw, barenttu aayetuwaana aayetuwaana gam"ino; hosphuntsa gallassi unttunta taw imma.

³¹ «Hinttenttu taw geeshsha asaa gidanaw koshshee; hewaa diraw, bazuwaa do'ay mentseetsiide wod'eedda mehiyaa ashuwaa mooppite; hewaa kanaw olite.

23

Suure Pirddaa

¹ «Worddo oduwaa puukkoppa; wordduwaa markka gidaade, iita asaa maaddoppa.

22:25 Wog. 25:35-38; Zar. 15:7-11; 23:19-20 **22:26** Zar. 24:10-13

22:28 Kit. 23:5

22:31 Wog. 17:15

23:1 Kes. 20:16; Wog.

19:11-12; Zar. 5:20

² Iitabaa ootsanaw c'ora asaa kaalloppa; pirddaa geellayanaw c'ora asaana itta gidaade markkattoppa.

³ Hiyyeesay pirddaw shiik'ooppe, mootuwaan Aa metuwaa s'eellaade maaddoppa.

⁴ «Ne morkkiyaa booray woy harii bayeed-dawaa demmooppe, zaaraadde aw afa.

⁵ Neena is's'iyaa bitaniyaa harii c'aanaana kunddeeddawaa be'ooppe, hewaan aggoppa; maaddaade aanana dentsa.

⁶ «Pirddaa dabaaban maaddaade, hiyyeesaa asaa pirddaa geellayoppa.

⁷ Worddo yewuwaa ubbaappe haakka; geeshsha woy s'illuwaa wod'oppa; ayaw gooppe, kobaa ootseeddawaa taani saro yeddikke.

⁸ Mattaayiyaa (magans's'aa) akkoppa; ayaw gooppe, mattaayii s'eelliyaawanttu ayfiyaa k'ook'iseenne s'illatuwaa k'aalaa mirk'k'ee.

⁹ «Betiyyaa naak'k'oppite; bete gidiyaawe ay keeshshaa kayyoyintto eriita; ayaw gooppe, hinttenttu hinttenttu huup'iyaw bete gidiide Gibbs'e gadiyaan de'eedditta.

Laappuntsa Laytsaanne Laappuntsa Gallassaa

¹⁰ «Neeni ne gadiyaa usuppun laytsaw goshaade, zeraade katsaa k'oyc'a akka.

¹¹ Laappuntsa laytsaan gadiyaa goshenan shaachcha; yaatoooppe, ne asaa gidдон de'iyaa hiyyeesatuu hewaappe miyaabaa demmana; k'ay untuntuppe attiyaawaa do'atuu maana.

23:3 Wog. 19:15 **23:4** Zar. 22:1-4 **23:6** Wog. 19:15; Zar. 16:19

23:9 Kes. 22:21; Wog. 19:33-34; Zar. 24:17-18; 27:19 **23:10** Wog.

25:1-7

Neeni ne woyniyaa turaakka ne wogaraakka hewaadan ootsa.

¹² Usuppun gallassaa ne kiitaa kiitetta; ne booraynne ne harii shemppana malanne ne son yeletteedda ayiliinne betii, shemppana mala, laappuntsa gallassi oosuwa ootsoppa.

¹³ «Taani hinttentta geeddawaa ubbaa minisiide oosite; hara s'oossatuwaa suntsaa s'eesoppite; hinttenttu ins's'arssaappe hewe sisettoppo.

*Wolk'k'aama Baalatuwaa
(34:18-26; Zar. 16:1-17)*

¹⁴ «Laytsan heezzu gede hinttenttu taw baalaa bonchchite.

¹⁵ Magaage ukitsaa Baalaa bonchchite; taani hinttentta azazeeddawaadan, laappun gallassaa irshshuwaa yeggibeenna ukitsaa miite; hinttenttu Abiiba geetettiyaa aginaan keereedda gallassatuwaan ha baalaa bonchchite; ayaw gooppe, hinttenttu Gibs'eppe keseeddawe he aginaana.

«Hintteppe itti asaynne ta sintsan mela kushe beettoppo.

¹⁶ «K'ay hinttenttu hinttenttu gaden zerina, koyro gakkeedda katsaa c'akkiyaa wode, Katsaa c'akkiyaa Baalaa bonchchite.

«K'aykka laytsaa wurssetsan, katsaa ayfiyaa gadepe shiishshiyaa wode, Shiishuwaa Baalaa bonchchite.

¹⁷ Attuma Asay ubbay Ubbaa Mooddiiyaa Med'inaa Godaa sintsan laytsan heezzu gede beetto.

23:12 Kes. 20:9-11; 31:15; 34:21; 35:2; Wog. 23:3; Zar. 5:13-14

23:15 Kes. 12:14-20; Wog. 23:6-8; Pay. 28:17-25 **23:16** Wog. 23:15-21, 39-43; Pay. 28:26-31

18 «Neeni yarshshuwaa suutsaa taw shiishshaadde, irshshuwaa yeggiide uukkeedda ukitsaanna shiishshoppa. Ta baalaa bonchchiyaa gallassi yarshshetteedda mod'd'uwaappe wonttaw ayinne attoppo.

19 Ne gaden bayira ka'eedda katsaappe ubbaappe lo'iyaaawaa Med'inaa Godaa soo, ne S'oossaa soo aha. Deeshsha maraa Aa daay maatsan doyssoppa.

*Hidootaa K'aalatuwaanne Kaalliyaa
Wogatuwaa*

20 «Ne ogiyaan neena naagana malanne taani new giigisseedda sa'aa neena afana mala, taani kiitanchchaa ne sintsan kiittana.

21 I odiyaawaa hayzza aw azazetta; Aa bolla makkaloppa; ta suntsay Aa bolla de'iyaa diraw, hinttenttu nagaraa ootsiyaawaa gidoope, hinttenttoo I atto geena.

22 I odiyaawaa hinttenttu minisiide hayzkooppenne taani odiyaawaa ubbaa ootsoope, hinttenttu morkkatuwaa taani morkkana; hinttenana ek'ettiyaawanttuna taanikka ek'k'ettana.

23 Ta kiitanchchay hintteppe sintsanna biide, hinttentta Amoorawaanatuwaa gadiyaa, Hiitetuwaa gadiyaa, Parzzaawaanatuwaa gadiyaa, Kanaanetuwaa gadiyaa, Hiiwetuwaa gadiyaanne Yaabusawaanatuwaa gadiyaa ahana. Taani untunttu ubbaa d'ayssana.

24 Untunttu s'oossatuwaa sintsan hokkoppite, woy goynnoppite, woy untunttu hanuwaa k'ulloppite. Hinttenttu untunttu

s'oossatuwaanne untunttu shuchchaa misiletuwaa mentsereetsanaw koshshee.

²⁵ Med'inaa Godaa, hinttenttu S'oossaw, goyn-nite; yaatooppe, I hinttenttu k'umaanne hinttenttu haatsaa anjjanawaa; taani harggiyaa hinttenttu giddoppe diggana.

²⁶ Hinttenttu biittaan ay mac'c'a asayenne boshetenna; maynenna. Taani hinttenttu de'ana laytsaa payduwaa adussana.

²⁷ «Taani ta yashshaa hinttenttu sintsan yeddana; hinttenana gakettiyaa kawutetsaa ubbaa dagantsana; hinttenttu morkketuu ubbay hinttenttoo zokkiyaa zaariide, bak'atanaadan taani ootsana.

²⁸ Taani hintteppe sintsaw dukkiyaa kajiyyaa yeddana; Hiiwetuwaa, Kanaanetuwaanne Hiite-tuwaa hinttenttu sintsaappe laaggaade kessana.

²⁹ Shin biittay mela attenaadaaninne bazuwaa do'ay hinttentta waayissenaadan, itti laytsaan untuntta yederssikke.

³⁰ Shin hinttenttu payduwaan dariide, he gadiyaa laattana gakkanaw, taani untuntta laafa laafa laaggaade hinttenttu sintsaappe kessana.

³¹ Taani hinttenttu zawaa Zo'o Abbaappe Piliss's'eema Abbaa, mela biittaappe Efiraas'iisa Shaafaa gatsana. He gadiyaan de'iyaa ubbaa taani hinttenttu kushiyaan aatsaade immana; hinttenttukka untuntta hinttenttu sintsaappe laaggiide kessana.

³² Untunttunna woy untunttu s'oossatuwaanna c'aak'uwaa wotsoppite.

³³ Untuntta hinttenttu gadiyaan wotsoppite; hewe d'ayooppe untunttu hinttentta ta bolla

nagaraa oosissanawantta; ayaw gooppe, unt-tuntu s'oossatoo goynniyaawe tumuppe hint-tenttoo p'ire gidanawaa» yaageedda.

24

S'oossay Bare Asaw Geleedda K'aalaa C'aak'uwaa Miniseedda

¹ Hewaappe guyye Med'inaa Goday Musa, «Neeni, Aaroone, Naadaabe, Abiihinne Israa'eeliyaappe laappun tammu c'ima asatuu Med'inaa Godaakko deriyaa huup'iyaa pude kesiide haakuwaan goynnite.

² Shin Muse, neeni neerekka Med'inaa Godaakko shiik'a; hara c'imatuu ta mata yooppino. K'ay asaykka neenana pude kesoppo» yaageedda.

³ Muse yiide, Med'inaa Godaa k'aalaa ubbaanne Aa wogaa ubbaa asaw odina Asay ubbay itti k'aalaan, «Med'inaa Goday odeeddawaa ubbaa nuuni ootsana» yaageeddino.

⁴ Muse Med'inaa Goday odeeddawaa ubbaa s'aafeedda.

Wonttetsa gallassi wontta guuran denddiide, deriyaa s'ap'uwaan yarshshiyaa sa'aa gimbbiide Israa'eeliyaa asaa yaraa tammanne laa"uwaa suntsaan, tammanne laa"u shuchchaa tuussaa esseedda.

⁵ I Israa'eelatuwaappe yalaga attuma asaa kiittina, untuntu biide s'uuggiyaa yarshshuwaa shiishsheeddino; k'ay ittippetetsaa yarshshoo korumatuwaa Med'inaa Godaw yarshsheeddino.

⁶ Muse suutsaappe bagga akkiide keriyaan tigeedda; atteeda bakka suutsaa I yarshshiyaa sa'aan c'ac'c'afeedda.

⁷ Hewaappe guyyiyaan K'aalaa c'aak'uwaa Mas'aafaa akkiide, asaw nabbabeedda; untunttu, «Med'inaa Goday odeeddawaa ubbaa nuuni ootsana; nuuni azazettana» yaageeddino.

⁸ Hewaappe guyyiyaan Muse he suutsaa akkiide, asaa bolla c'ac'c'afiide untunttu, «Be'ite, Med'inaa Goday ha k'aalaa ubbaan hinttenana wotseedda k'aalaa c'aak'uwaa suutsay hawaa» yaageedda.

⁹ Muse, Aaroone, Naadaabe, Abiihinne Israa'eeliyaa c'imatuwaappe laappun tammuu pude keseeddino.

¹⁰ Israa'eeliyaa S'oossaa be'eeddino; Aa gediyaappe garssana saluwaadan geeyeedda samppeeriyaa geetettiyaa p'ooliyaa shuchchaappe oosetteeddawaa malatiyaa wuyggiyaa malabay de'ee.

¹¹ Shin S'oossay Israa'eeliyaa asaa kaappatuwaa wod'ibeenna. Untunttu S'oossaa be'eeddino; Aa sintsan meeddinonne usheeddino.

Muse Siina Deriyaa Huup'iyaa Bolla

¹² Med'inaa Goday Musa, «Neeni deriyaa pude haa taakko kesaade, hawaan gam"a; yaatooppe neeni untunttu taaarissana mala, taani wogaanne azazuwaa s'aafeedda shuchchaa new immana» yaageedda.

¹³ Hewaappe guyyiyaan Muse bare k'oomaa Iyyaasunna baanaw denddeedda; Muse S'oossaa deriyaa pude keseedda.

¹⁴ Israa'eeliyaa asaa c'imatuwaa I, «Nuuni hinttentukko simmanaw hawaan de'ishshite; Aaroonenne Huuri hawaan hinttenana de'iino; yewuu de'iyaa ooninne untuntukko bo» yaageedda.

¹⁵ Muse deriyaa pude keseedda wode, shaarii deriyaa kammeedda.

¹⁶ K'ay Med'inaa Godaa bonchchuu Siina Deriyaa bollan utteedda; he shaarii usuppun gallassaa mayyeedda; laappuntsa gallassan he shaariyaa giddoppe Med'inaa Goday Musa s'eeseedda.

¹⁷ Israa'eelattoo Med'inaa Godaa bonchchuu deriyaa huup'iyaan s'uuggiyaa tamaa malatiide beetteedda.

¹⁸ Hewaappe guyyiyaan Muse he shaariyaa giddo geliide, deriyaa pude kesiide deriyaa huup'iyaan oytamu gallassanne oytamu k'ammaa gam'eedda.

Geeshsha Dunkkaaniyaanne Goynaa Wogaa

25

(25:1—40:38)

*S'oossaa Dunkkaaniyaa Tokkanaw Imetteedda
Imotaa*

(35:4-9)

¹ Med'inaa Goday Musew hawaadan yaageedda;

² «Taw immiyaawaa ahanaadan neeni Israa'eelattoo oda; taw immanaw Aa wozanay Aa imma imma giyaa asaa ubbaa imotaa neeni taw akka.

³ Hinttenttu untuntuppe akkana imotay hawaa: work'k'aa, biraa, nahaasiyaa birataa,

⁴ saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne, zo'o liik'o k'ac'inaa, deeshshaa isikiyaa,

⁵ dorssaa orggiyaa galbbaa zo'o k'alamiyaan yeggi kesseeddawaa, hara galbbaa, odooruwaa,

⁶ s'omppiyaw wogaraa zayitiyaa, okkiyaa zayitiyaanne is'aanaa sawetsiyaa k'imaamiyaa;

⁷ K'eesatuwaa kaappuwaa eefuudiyaaninne tiraan wotsiyaawaan yeggiyaa margidiyaa geetettiyaa shuchchatuwaanne hara p'ooliyaa al'o shuchchatuwaa aho.

⁸ «Yaatiide taani untunttu gidдон ak'anaadan, untunttu taw Geeshsha sa'aa giigissino.

⁹ Likke taani neena besseedda leemisuwaa ubbaadan S'oossaa Dunkkaaniyaanne Aa gidдон de'iyaa miishshatuwaa ootsite.

*K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa
(37:1-9)*

¹⁰ «Untunttu odooruwaa mitsaappe adussatetsay laa"u wad'anne bagga, gompipay itti wad'anne bagga, geesay k'ay itti wad'anne bagga gideedda Taabootaa med'd'ino.

¹¹ Soyaanne kariyaa walakay baynna work'k'aan sheeshsha; Aa yuushshuwaakka work'k'aa tigetsan yuushsha aatsa.

¹² He Taabootaw oyddu work'k'aa sagaayetuwaa tigaade oyddu gedetuwaan itti baggana laa"u sagaayetuwaa, k'ay yenkko baggana laa"u sagaayetuwaa aatsa.

¹³ Hewaappe guyyiyaan odooruwaappe kasuwaa kessaade work'k'aan sheeshsha.

¹⁴ Taabootaa tookkanaw, Taabootaa miyyiyaan de'iyaa sagaayetuwaan kasuwaa aatsa.

¹⁵ Tookkiyaa kasotuu Taabootaa sagaayetuwaa gidдон de'ino; untuntu hewaappe ubbakka ke-soppino.

¹⁶ Taabootaa gidдон taani new immiyaa, tammu azazatuu s'aafetti utteedda laa"u masetteedda markkatetsaa shuchchatuwaa wotsa.

¹⁷ «Walakay baynna work'k'aappe laa"u wad'anne bagga aduk'k'iyaa, itti wad'anne bagga aakkiyaa atto giyaa sa'aa k'um"iyaa med'd'a.

¹⁸ K'um"iyaw wurssetsaa laa"u bagga gas'an laa"u kiruubeeliyaa, k'os'etteedda work'k'aappe med'd'a.

¹⁹ Itti kiruubiyaa itti bagga gas'an, laa"entso kiruubiyaa yenkko bagga gas'an laa"uwaakka k'um"iyaanna gatsa oytsaade med'd'a.

²⁰ Kiruubetuu barenttu k'efiyaa dentsiide, atto giyaa sa'aa k'um"iyaa barenttu k'efiyaan kuway wotsino; k'ay ittuu ittuwaakko simmi uttiide, k'um"iyaa s'eellino.

²¹ K'um"iyaa Taabootaw bolla baggan wotsa; k'ay taani new immiyaa azazatuu s'aafettiidde masetteedda shuchchatuwaa Taabootaa gidдон wotsa.

²² Markkatetsaa Taabootaa bolla k'um"iyaa bolla de'iyaa laa"u kiruubetuwaappe gidduwaan taani neenana gakettaade Israa'eeliyaa asaw taani immiyaa azazuwaa ubbaa yaan new im-mana.

*Ukitsaa Wotsiyaa S'arip'p'eezaa
(37:10-16)*

²³ «Odooruwaa mitsaappe adussatetsaa laa'u wad'aa, gomppay itti wad'aa, geesay k'ay itti wad'anne bagga gidiyaa itti s'arp'p'eezaa med'd'a.

²⁴ Yaataade walakay baynna work'k'aan sheeshsha; k'ay Aa yuushshuwaan work'k'aa tigetsaa yuushsha aatsa.

²⁵ Hewaadankka, k'ay gomppay takkaad'e gideedda shaashiyaa Aa bolla yuushsha aatsa. Yaataade Aa bolla work'k'aa tigetsaa yuushsha.

²⁶ He s'arip'p'eezaw oyddu work'k'aa sagaayetuwwa med'd'aade, s'arip'p'eezaa gedetuu de'iyaa oyddu gas'an wotsa.

²⁷ S'arip'p'eezaa tookkanaw kasuwaa aatsiyaa sagaayetuu s'arip'p'eezaw shaashiyaa gas'aan shiik'iide de'ino.

²⁸ He tookkiyaa kasuwaa odooruwaappe kessaade, work'k'aan untuntta sheeshsha.

²⁹ Hewaadankka, k'ay shaatatuwaanne c'ilppatuwaa, duuk'k'iyaabatuuwaanne s'uu'atuwaa walakay baynna work'k'aappe med'd'a.

³⁰ Ta sintsa aatsiyaa geeshsha ukitsay ubbaa wodekka s'arip'p'eezaa bolla d'ayoppo.

S'omppiyaa Wotsiyaa Ballaa

(37:17-24)

³¹ «S'omppiyaa wotsiyaa baalaa k'os'etteedda walakay baynna work'k'aappe med'd'a; he baalalay ek'kiyaa gediikka, k'ay giddo toomaykka ubbay k'os'etteedda work'k'aappe oosettanaw koshshee. Aa wanc'c'atuu, Aa kukkumotuu Aa c'iishshatuu ubbay aanana ittippe oyk'etti med'ettanaw koshshee. ³² Miyyiyaanna usuppun

maratuu aw kesiino; maratuwaappe heezzatuu itti baggana, k'ay heezzatuu yenkko baggana de'ino.

³³ Usuppun maratookka huup'iyaan huup'iyaan heezu heezu kukkumuunne c'iishshay de'iyaa lawuziyaa c'iishshaa malatiyaa wanc'c'ay de'o.

³⁴ S'omppiyaa wotsiyaa baallaw giddo toomay, kukkumotuwaa c'iishshatu de'iyaa lawuziyaa c'iishshaa malatiyaa oyddu wanc'c'ay de'o.

³⁵ Laa"uu laa"uu ittippe waatsan de'iyaa heezzu maratuwaappe garssana itti itti kukkumuu de'o.

³⁶ Kukumatuunne maratuu ubbay s'omppiyaa wotsiyaa baalaana ittippe, oyk'k'etti ittuwaa gidiide, walakay baynna work'k'aappe k'os'ettiide med'ettino.

³⁷ «Hewaappe guyyiyaan s'omppiyaa wotsiyaa baallaw laappun s'omppetuwaa giigissaade, untunttu sintsa giddow poo'ana mala d'ok'k'u oot-saadde wotsa.

³⁸ S'omppiyaa toyssiyaa k'ap'etuwaanne untuntta wotsiyaawantta walakay baynna work'k'aappe med'd'a.

³⁹ S'omppiyaa wotsiyaa baallaynne an go"ettiyaa miishshaa ubbay hattamanne ichcheshu kiilo giraame gideedda walakay baynna work'k'aappe med'd'ettiino.

⁴⁰ Akeeka; taani neena deriyaa huup'iyaan besseeddawaadan kiiteta.

26

S'oossaa Dunkkaaniyaa
(36:8-38)

¹ «K'ay liik'o puuttuwaappe saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappe dadetteedda tammu gaarddotuwaappe S'oossaa Dunkkaaniyaa giigissa. He gaarddotuwaan itti hiillan kiruubetuwaa misiliyaa dadissa.

² Gariddotuu ubbay itti likke gidino; geesay laatamanne hosppun wad'a; gomppay oyddu wad'aa gido.

³ Ichcheshu gaarddotuwaa ittippe gatsaade sikka; yenkko atteeda ichcheshu gaarddotuwaakka untuntuwaadan kiiteta.

⁴ Ittippe gakettiide siketteedda gaarddotuwaappe itti gaariduwaa wurssetsa gas'an saluwaa malatiyaa c'ark'k'iyaaappe mac'araa med'd'a; k'ay ittippe gaketi siketteedda yenkko gaardduwaankka hewaadan kiiteta.

⁵ Ittippe gaketeedda itti gaardduwaa bolla ishatamu mac'araa, k'ay ittippe gaketeedda yenkko gaardduwaa bollakka ishatamu mac'araa med'd'a; he mac'aratuu ubbaykka ittuu ittoo maaran de'ino.

⁶ Hewaappe guyyiyaan work'k'aappe ishatamu oyk'k'iyaawantta med'd'aade S'oossaa Dunkkaanii ittuwaa gidana mala, he gaarddotuwaa gas'aa gas'aa he oyk'k'iyaawanttun oytsa.

⁷ «K'ac'inaappe med'etteedda S'oossaa Dunkkaaniyaa bollanna kammana mala, tammanne itti gaarddatuwaa deeshshaa

isikiyaappe daddaade, itti dunkkaaniyaa med'd'a.

⁸ Tammanne itti gaarddatuukka itti likke gidino; itti itti gaardduwaa geesay hattamu wad'aa, gomppay oyddu wad'aa gido.

⁹ Ichcheshu gaarddotuwaa itti baggana, usup-pun gaarddotuwaa k'ay yenkko baggana gatsaade sikka. Usuppuntsa gaardduu dakkotiide, dunkkaaniyaw sintsa baggana daabuletto.

¹⁰ Gatsi sikkeedda gaarddatuwaappe itti gaardduwaa gas'an ishatamu mac'araa med'd'a; k'ay gatsi sikkeedda yenkko gaarddotuwaappe gas'an ishatamu mac'araa med'd'a.

¹¹ Ishatamu nahaasiyaa oyk'k'iyawwaa med'd'aade, mac'aratuwaa giddo gelissa; yaataade dunkkaaniyaa ittippe gatsa oytsa. Yaatooppe ha laa"u oyk'k'etteedda kamiyaawanttu ittuwaa gidana.

¹² Ha dunkkaaniyaa gaarddotuwaappe palaheedda bagga gaardduu S'oossaa Dunkkaaniyaw guyyenna kak'k'eto.

¹³ Dunkkaaniyaa gaarddotuu laa"u bagganakka itti itti wad'aa keeshshaa palahino; he palaheeddawanttu S'oossaa Dunkkaaniyaa kammana mala, laa"u bagga miyyiyaanna kak'k'etino.

¹⁴ «Deeshshaa agoozaappe med'etteedda dunkkaaniyaa bollanna kammanaw dorssaa orggiyaa galbbaa zo'o k'alamiyaan yeggi kesseeddawaa giigissa; k'ay Aa bollanna kammanaw k'um"iyaa hara galbbaappe giigissa.

¹⁵ «S'oossaa Dunkkaaniyaa s'agaagiyaawantta sitti geedda odooruwaappe kessa.

¹⁶ Itti itti s'agaagiyaw geesay tammu wad'aa, gomppay itti wad'anne bagga gido.

¹⁷ Itti itti s'agaagiyaw ittuwaa ittuwaanna gatsi oytsiyaa laa"u pootsaa med'd'a. S'oossaa Dunkkaaniyaa s'agaagetuwaa ubbaakka hewaadan kiitetta;

¹⁸ S'oossaa Dunkkaaniyaw gedissa baggana laatamu s'agaagiyaawaa med'd'a.

¹⁹ Itti itti s'agaagiyaw laa"u pootsay geliyaa oytamu lukuwaa, ubbaakka biraappe giigissa.

²⁰ S'oossaa Dunkkaaniyaw huup'issa baggana, laatamu s'agaagiyaawaa med'd'a.

²¹ Itti itti s'agaagiyaw laa"u gedetuu, mule oytamu gedetuu, biraappe giigino.

²² K'ay S'oossaa Dunkkaaniyaw guyye gas'an away wulliyaa baggana usuppun s'agaagiyaaw med'd'a.

²³ Guyen de'iyaa gas'atoo laa"u s'agaagiyaaw giigissa.

²⁴ Hewaa diraw, itti s'ap'uwaan laa"u pootsaa giiga s'eeraa gakanaw itta gidi migiduwaan oyk'k'etanaw bessee; laa"uu gas'aa oytsiyaa s'agaagatuukka hara s'agaagii oosettowaadan oosetanaw bessee.

²⁵ Hewaa diraw itti itti s'agaagiyaw garssanna laa"u laa"u pootsay geliyaa lukatuu de'iino; ubbaanna hosppun s'agaagetuunne biraappe oosettedda tammanne usuppun pootsay geliyaa lukatuu de'iino.

²⁶ «K'ay odoorotuwaappe tuk'k'umetiyaaw meegaa kessa. S'oossaa Dunkkaaniyaw itti bagga miyyiyaan de'iyaa s'agaagetoo ichcheshu tuk'k'umetiyaaw meegaa,

²⁷ k'ay yenkko bagga miyyiyaan de'iyaa s'agaagetoo ichcheshu tuk'k'umetiyyaa meegatuwaa giigissa. Hewaadankka, S'oossaa Dunkkaaniyaw guyye away wulliyaa baggana wurssetsa gas'an de'iyaa s'agaagetoo ichcheshu tuk'k'umetiyyaa meegaa med'd'a.

²⁸ Giddo tuk'k'umetiyyaa meegay s'agaagetoo giddo heeraana ha gas'aappe ya gas'aa gakkanaw pini kesanaw koshshee.

²⁹ S'agaagetuwaa work'k'aan sheeshshaade, tuk'k'umetiyyaa meegatuu aad'd'iyaa sagaayetuwaa work'k'aappe med'd'a; k'ay tuk'k'umetiyyaa meegatuwaakka work'k'aan sheeshsha.

³⁰ S'oossaa Dunkkaaniyaa taani neena deriyaa bollan besseeddawaadan ootsaadde tokka.

³¹ «Saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe itti gaardduwaa kiiteta; he gaardduwaa bolla itti hiillan kiruubetuwaa misiliyaa sikissa.

³² Yaataade work'k'aan sheeshsheedda oyddu, odooruwaa tuussatuwaan de'iyaa work'k'aappe oosetteedda kak'k'iyawaan kak'k'a. He oyddu tuussatuu biraappe med'd'eedda oyddu pootsay geliyaasaan gelino.

³³ He gaardduwaa S'oossaa Dunkkaaniyaa kaaran de'iyaa oyk'k'iyawanttuppe garssanna kak'k'eedda, K'aalaa C'aak'uwaa Taabootaa gaardduwaappe guyye baggan wotsa; yaatoope he gaardduu Geeshsha sa'aa Ubbaappe Aad'd'eedda Geeshsha Sa'aappe shaakana.

³⁴ Atto giyaa sa'aa k'um"iyaa Ubbaappe Aad'd'eeda Geeshsha Sa'aan de'iyaa K'aalaa C'aak'uwaa Taabootaa bolla wotsa.

³⁵ S'arp'p'eezaa gaardduwaappe karenna, S'oossaa Dunkkaaniyaan geeshsha sa'aa gidduwaan huup'issa baggan wotsa; s'omppiyaa wotsiyaa baalaa k'ay Aa baggan gedissa baggana wotsa.

³⁶ «Dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaw saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe s'ilppiyaan alleek'k'issiyaawaan oosetteedda gaardduwaa med'd'a.

³⁷ Gaarddoo ichcheshu tuussatuwaa odoorotuwaappe kessaade, work'k'aan sheeshsha; kak'k'iyaaawanttukka work'k'aappe oosetteeddawantta gidino; tuussatoo nahaasiyaa birataappe tigaade ichcheshu pootsatuu geliyaawaa med'd'a.

27

S'uuggiyaa Yarshshuwaa Yarshshiyaa sa'aa (38:1-7)

¹ «Odooruwaappe yarshshiyaa sa'aa kees's'a. He yarshshiyaa sa'aw geesay ichcheshu wad'aa gido; gomppayenne itti likke, ichcheshu ichcheshu wad'aa; d'ok'k'atetsay heezu wad'aa, oyddu gas'ana de'o.

² Wurssetsaa gas'an gas'an itti itti kac'iyaa med'd'a; kac'etuu yarshshiyaa sa'aanna ittippe oyk'k'ettiide med'ettino. Yaataade yarshshiyaa sa'aa nahaasiyaa birataan sheeshsha.

³ An go"ettiyyaa miishshatuwaa, bidintsaa kessiyaa balddetuwaa, akaafatuwaa, suutsaa tigiyyaa kuyis'aarotuwaa, K'ap'iyaa, seeliyaabaa oyk'k'iyaa miishshaa nahaasiyaa birataappe med'd'a.

⁴ Yaataade nahaasiyaa birataappe zazziriyaa med'd'a; k'ay Aa oyddu gas'an oyddu sagaayetuwwa med'd'a.

⁵ Yaataade yarshshiyaa sa'aw giddo baggan oytsaade wotsa

⁶ Odooruwaappe yarshshiyaa sa'aw kasotuwwa kessaade, nahaasiyaa birataan sheeshsha.

⁷ Yarshshiyaa sa'aa tookkiyaa wode maaddana mala, he kasuwaa laa"u miyyiyaanna de'iyaa sagaayetuwaan aatsa.

⁸ Taani neena deriyaa bollan besseed-dawaadan, yarshshiyaa sa'aa s'awulaappe med'd'iide, gompaa mela kesino.

*S'oossaa Dunkkaaniyaw Dabaabaa
Yuushshuwaa
(38:9-20)*

⁹ «S'oossaa Dunkkaaniyaw Asay shiik'iyaa dabaabaa giigissa. Dabaabay gedissa baggana s'eetu wad'aa aduk'k'o; he dabaabaw liik'o liin-uwaappe dadetteedda gaarddotuwaa giigissa.

¹⁰ Aw nahaasiyaa birataappe laatamu tuussatuwaanne tuussatuu ek'k'iyaa laatamu pootsay geliyaa lukuwaa ootsa; untunttu huup'iyaan k'ay biraappe kak'k'iyaawantanne tuussatuwaa huup'iyaan k'achchiyaawantta ootsa.

¹¹ Hewaadankka, dabaabaw huup'issa baggana s'eetu wad'aa aduk'k'o; k'ay laatamu tuussatuwaanne he tuussatoo laatamu

nahaasiyaa pootsay geliyaa lukotuwaana de'iyaa gaaridduu de'o. Yaatiide biraappe oosetteedda kak'k'iyaaawanttunne tuussatuwaa huup'iyaan k'achchiyaawanttu dabaabaw de'ino.

¹² «Dabaabaw away wulliyaa bagga gomppay ishatamu wad'aa aakko; tammu tuussatuunne, tuussatoo tammu pootsay geliyaa lukotuu de'iyaa gaariddotuu aw de'ino.

¹³ K'ay away doliyaa bagga dabaabaa gomp-paykka ishatamu wad'aa gido.

¹⁴ Dabaabaa geliyaa sa'aappe away doliyaa baggana tammanne ichcheshu wad'aa aduk'k'iyaa gaarddotuu de'ino; untunttoo heezzu tuussatuunne heezzu pootsay geliyaa lukotuu de'ino.

¹⁵ Hewaadanka, hinkko baggana gaarddotuu tammanne ichcheshu wad'aa aduk'k'iyaa gaarddotuu de'ino; untunttoo heezzu tuussatuunne tuussatoo heezzu pootsay geliyaa lukotuu de'ino.

¹⁶ «Dabaabaa geliyaa sa'aw laatamu wad'aa aduk'k'iyaa gaardduwaa giigissa; hewekka saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne, shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe dadetteeddawaa, s'ilppiyaan alleek'k'issiyaawaan giigissa. Oyddu tuussatuwaanne tuussatoo oyddu pootsay geliyaa lukotuwaa giigissa.

¹⁷ Dabaabaa yuushshuwaan de'iyaa tuussatuwaa ubbaw biraappe oosetteedda k'achchiyaawanttunne kak'k'iyaaawanttu, nahaasiyaappe oosetteedda pootsay geliyaa lukotuu de'ino.

18 Dabaabay adusatetsay s'eetu wad'aa, gomp-pay ishatamu wad'aa gido; pudiyaa ichcheshu wad'aa d'ok'k'iyaa liik'uwaan dadetteedda liin-uwaappe oosetteedda gaarddotuu de'ino; yaatiide tuusatuwaa nahaasiyaappe oosetteedda poot-say geliyaa lukotuu gidino.

19 «S'oossaa Dunkkaaniyaan ootsiyaa oosoo go'ettiyaa miishshaa ubbay, untunttu go"ay ayaa gidooppenne, S'oossaa Dunkkaaniyaa d'ogetu ubbaananne dabaabaa d'ogetu ubbaannakka gujjina, nahaasiyaa birataappe med'ettiino.

S'omppiyaa Zayitiyaa

(Wog. 24:1-4)

20 «S'omppii to'ennan ees's'iidde de'ana mala, aw koshshiyaa S'illo zayitiyaa wogaraa teeraa c'addiide gum"ina kesseeddawaa new ahana mala, Israa'eelatuwaa azaza.

21 Aaroonenne Aa naanay, s'omppii S'oossaa sintsaan k'ammeedda sa'ay wonttana gakkanaw poo'ana mala, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa gidдон, Markkatetsaa Taabootaa sintsaan de'iyaa gaardduwaappe karenna eetsino. Hawe Israa'eeliyaa asaw med'inaw wotso woga gidiide de'o.

28

K'eesatuwaa Kaappatuwaa Mayuwaa

(39:1-7)

1 «Ne ishaa Aaroonanne Aa naanaa Nadaaba, Abiiha, El"aazaaranne Itaamaara neekko ahaade; untunttu k'eesatuwaa gidiide taw

ootsana mala, Israa'eeliyaa asaa giddoppe untuntta dummaya.

² Aw bonchchuwaanne puulaa immana mala, ne ishaa Aaroonaw k'eesatetsaa mayotuwaa giigissa.

³ Taani aad'd'eeda era immeedda kushiya hiilaa eriyaa asaa ubbaa s'eesaade, Aaroonaw mayotuwaa giigissana mala oda; I k'eese gidiide, taw ootsanaw dummatanawaa.

⁴ Untuntu giigissana mayotuukka hawantta: tiraan wotsiyaawaa, eefuudiyaa, adussa mayuwaa, alleek'k'ettiide dadetteedda adussa shaamic'c'iyaa, shaashiyaanne hara danc'c'uwaa. Ne ishay Aaroonenne Aa naanay k'eesatuwaa gidiide taw ootsiide geeshsha mayotuwaa mayyana mala, sikkiyaawanttu giigissiino.

⁵ Kushiya hiilaa eriyaawanttukka ha mayotuwaa giigissanaw work'k'aa, saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaanne liik'o liinuwa go'ettino.

Eefuudiyaa

⁶ «Eefuudiyaa geetettiyaa mayuwaa work'k'aappe, saluwaa malatiyaa k'ac'inaappe, ochchaa teeraa malatiyaa k'ac'inaappe, shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwa k'ac'inaappe kushiya hiillanchchatuu alleek'k'issiide giigissiino.

⁷ Laa"u baggay gakettiide ittuwaa gidana mala, laa"u hashiyaa bolla gatsiide oytsiyaa c'ark'k'ii de'o.

8 Hiilanchchay aleek'k'issiide daddeedda danc'c'uukka eefuudiyaanna itta gidi-ide, work'k'aappe, saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne lee'issi bak'k'eedda liinuwaappe oosetto.

9 «Marggidiyaa geetettiyaa laa"u shuchchatuwaa ahaade, Israa'eeliyaa naanatuwaa suntsaa untunttu bolla wooc'aade s'aafa.

10 Untunttu yeletaa maaraadan itti shuchchaa bolla usuppun suntsaa, hinkko shuchchaa bolla k'ay atteeda usuppunatuwaa suntsaa wooc'aade s'aafa.

11 Maatafaa bolla suntsaa wooc'iide s'aafiyaawaadan, he laa"u shuchchatuwaa bolla Israa'eeliyaa naanatuwaa suntsaa wooc'aade s'aafa; he shuchchatuwaa work'k'aappe med'd'eedda shuchchaa oyk'k'iyawaa bolla wotsa.

12 Yaataade tammanne laa"u Israa'eeliyaa zeretsaa hassayiyaawaa gidana mala, ha laa"u shuchchatuwaa eefuudiyaanna oytseedda hashiyaa c'ark'k'iyaan wotsa; yaatooppe Med'inaa Godaa sintsan ubbaade k'ofettana mala, ha suntsatuwaa Aaroone bare hashiyaan tookko.

13 He shuchchatuwaa oyk'k'iyawaa work'k'aappe med'd'a.

14 K'ay walakay baynna work'k'aappe wodoruwaadan dook'k'eedda laa"u sanssalatatuwaa giigissaade, he laa"u shuchchaa oyk'k'iyawanttunna gatsa oytza.

Tiraan Wotsiyaawaa
(39:8-21)

¹⁵ «S'oossaa shenii ayentto oochchiide eriyaa tiraan wotsiyaawaa kushiya hiilanchchaan oosissa. He tiraan wotsiyaawaa eefuudiyaa daddeeddawaadan, work'k'aappe, saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe dadda.

¹⁶ Aw oyddu gas'ay de'ee; geesaykka gomppay itti itti takkaad'e gidiide dakkotto.

¹⁷ Hewaappe guyyiyaan Aa bolla oyddu maaran al'o shuchchatuwaa wotsa; koyro maaran wotseedda shuchchay, sarddiyoona, toop'aaziyooniyaanne p'ooliyaa ink'k'uwaa.

¹⁸ Laa'entso maaran baluuriyaa, samppeeriyaanne almmaaziyaa giyaa al'o shuchchatuwaa;

¹⁹ heezzentso maaran yaakinttiyaa, kelk'k'edooniyaanne ametess's'inoosiyaa;

²⁰ oyddentso maaran biralli, marggidiyaa, yasp'p'iidiyaa. Hawanttu ubbay work'k'aappe oosetteedda shuchchaa oyk'k'iyawaa bolla ut-tino.

²¹ Israa'eeliyaa naanatuwaa suntsaa payduwaadan, shuchchatuwaa payduukka tammanne laa"uwaa gidino; ittuu ittuu maatafaadan wooc'ettiide, tammanne laa"u zaratuwaa suntsay he shuchchatuwaan s'aafetto.

²² «Tiraan wotsiyaawoo wodoruwaadan dook'eteedda sanssalataa walakay baynna work'k'aappe med'd'a.

²³ Laa"u work'k'aa migidatuwaa med'd'aade, tiraan wotsiyaawoo k'ommo gas'aa gatsaade

oytsa wotsa.

²⁴ He laa"u work'k'aa sanssalatatuwaa tiraan wotsiyaawoo gas'an de'iyaa migidotuwaanna gatsaade oytsa.

²⁵ He sanssalatatoo yenkko bagga s'eeraa k'ay eefuudiyaw sintsa baggana, hashiyaa c'ark'k'iyaan de'iyaa shuchchaa oyk'k'iaawanttunna gatsa k'achcha.

²⁶ K'aykka laa"u work'k'aa migidatuwaa med'd'aade, eefuudiyaappe garssan kaalliide de'iyaa tiraan wotsiyaawoo soo baggana de'iyaa laa"u gas'aa s'eeran aatsa.

²⁷ Hewaadankka, work'k'aappe hara laa"u migidatuwaa med'd'aade; eefuudiyaw sintsa baggana, hashiyaa c'ark'k'iaappe garssa baggana, eefuudiyaa s'eessan k'achchiyaawaappe k'ommonna, sikuu gaketeedda sa'aa matan karenna untuntta oytsa.

²⁸ Tiraan wotsiyaawaan de'iyaa migidatuwaa eefuudiyaan de'iyaa migidotuwaanna gatsiide, saluwaa malatiyaa bak'etsaan k'achcha; yaatooppe, tiraan wotsiyaawe s'eessaappe k'ommonna de'iyaa diraw, k'ashuu shol"enna.

²⁹ «Aaroone Geeshsha sa'aa geliyaa wode, ha tiraan wotsiyaa Med'inaa Godaa sheniyaa bessiyaawe de'iyaa Israa'eeliyaa zaratuwaa suntsatuwaa tookko. Yaatooppe taani Med'inaa Goday ubbaade ta asaa hassayana.

³⁰ K'ay Uuriimiyaanne Tuumiimiyaa geetet-tiyaawantta tiraan wotsiyaawaan yegga. Aaroone Med'inaa Godaa sintsa aad'd'iidde, bare tiraan wotsi akkiide gelo. Ta shenii ayentto Israa'eeliyaa asaa erissana mala, I ta sintsan

ootsanaw geliyaa wode ubbaan bare tiraa ki-
isiyaappe d'ayssoppo.

*Hara K'eesatuwaa Kaappuwaa
Mayuwaanne K'eesatuwaa Mayuwaa
(39:22-31)*

³¹ «Eefuudiyaappe garssanna mayiyaa
adussa mayuwaa ubbaa saluwaa malatiyaa
c'ark'k'iyaaappe giigissa.

³² He adussa mayoo k'ood'iyaa aatsiyaa sa'aa
med'd'a. He sa'ay peed'ettenaadan, yuushsha
aatsaade gujja gujja sikka.

³³ Adussa mayuwaa duge bagga mac'araa yu-
ushshuwaan saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa
malatiyaanne shololla zo'o roomaaniyaa ay-
fiyaa teeraa misiletuwaa med'd'a. Yaataade
unttuntu gidduwaan work'k'aappe oosetteedda
dawalatuwaa walakan ootsa.

³⁴ Work'k'aa dawalatuunne roomaaniyaa
teeraa misiletuu he adussa mayuwaa duge bagga
s'eeraw yuushshuwaan walakan aad'd'ino.

³⁵ Aaroone k'eesatetsan ootsiyaa wode, ha
adussa mayuwaa mayyo; Med'inaa Godaa sintsa
Geeshsha sa'aa geliyaa wodenne kesiyaa wode,
dawalay waassana. Hewaa diraw I hayk'k'enna.

³⁶ «Walakay baynna work'k'aappe itti
alleek'k'uwaa med'd'aade maatafaa bolla
wooc'iyaaawaadan, Aa bolla wooc'aade, «Med'inaa
Godaw Geeshsha gidiide Dummateedda»
yaagaadde s'aafa.

37 Huup'iyaan s'aas'iyaa shaashiyaappe s'adenna deemuwaan k'achchana mala, saluwaa malatiyaa bak'etsaa an aatsa.

38 Aaroone Aa bare deemuwaan wotso; hewaan Israa'eeliyaa Asay Med'inaa Godaw geeshsha yarshshoo immiyaawan pac'ay de'ooppe, he bayzzuwaa Aaroone tookkee. Asay ahiyaawaa ubbaa Med'inaa Goday akkana mala, I hewaa ubbaa gedekka bare demuwaan wotsanaw koshshee.

39 «Aaroona adussa Shaamic'c'iyaa liik'o liinuwaappe dadda; huup'iyaan s'aas'iyaa shaashiyaakka liinuwaappe giigissa. K'ay danc'c'uwaa s'ilppiyaan alleek'k'issiyaawaan sikissa.

40 Aaroona naanaw bonchchonne alleek'k'o gidana mala, adussa shaamic'c'iyaa, danc'c'otuwaanne huup'iyaan s'aas'iyaa shaashetuwaaw giigissa.

41 Neeni ha mayotuwaa ne ishaa Aaroonanne Aa naanaa mayzzeddawaappe guyyiyaan, unt-tunta k'eesetetsan suntsaade taw ootsana mala okkaadde dummaya.

42 «Unttuntu kalluu kametana mala garssanna mayiyaa mayuwaa, s'eessaappe biide wodiriyaa gakkanaw kammiyaawaa, liik'o liinuwaaw k'ac'inaappe daddaade giigissa.

43 Aaroonenne Aa naanay S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa wode, woy yarshshuwaa yarshshiyaa geeshsha sa'aan k'eesatetsan ootsanaw shiik'iyaa wode, ha mayotuwaa mayno. Hewaadan hanooppe, unt-tuntu barenttu bolla bayzzuwaanne hayk'k'uwaa

ahikkino.

«Hawe Aaroonawunne Aa zaretoo med'inaw woga gido.

29

*K'eesatetsaa suntsaa Immiidde Poliyaa
Wogatuwaa
(Wog. 8:1-36)*

¹ «Aaroonenne Aa naanay k'eesatuwaa gidiide taw ootsana mala, neeni untuntta dummayanaw hawaadan ootsa; tilla bollaanna de'iyaa itti koru-maa, laa"u dorssaa koletuwaa akka;

² muruta zarggaa d'iiliyaa akkaade, irshshuwaa yeggenaan ukitsaa uukka; k'ay irshshuwaa yeggenaan zayitiyaan komppuwaa komppa; hewaaddankka, irshshuwaa yeggenaan lee"o ukitsaa uukkaade, zayitiyaa okka.

³ Neeni untuntta samppan wotsaade, koru-maananne laa"u dorssaa koletuwaanna ittippe taw shiishsha.

⁴ «Yaataade Aaroonanne Aa naanaa S'oossaa Dunkkaaniyaa pengge ahaade, haatsaan untuntta meec'c'a.

⁵ Hewaappe guyyiyaan mayotuwaa akkaade, adussa shaamic'c'iyaa, eefuudiyaa garssana mayiyaa adussa mayuwaa, eefuudiyaanne tiraan wotsiyaawaa Aaroona mayzzaade eefuudiyaa hiillan dadetteedda danc'c'uwaan danc'c'issa.

⁶ Shaashiyaakka Aa huup'iyaan s'aas'aade, «S'oossaw geeshsha gidiide dummatteedda» yaagiyaawe s'aafetteedda alleek'k'uwaa sintsa demuwaan shaashiyaa miyiyaan aatsa.

⁷ Okkiyaa zayitiyaakka akkaade, Aa huup'iyaan tigaade okka.

⁸ Aa naanaakka ahaade adussa shaamic'c'iyaa mayza.

⁹ Shaashiyaakka untunttu huup'iyaan s'aas'a. Hewaappe guyyiyaan Aaroonanne Aa naanaa danc'c'uwaa danc'c'issa. K'eesatetsay untunttoo med'inaa woga gido. Simmi Aaroonanne Aa naanaa yaataade k'eesatuwaa ootsaasa.

¹⁰ «Korumaa, S'oossaa Dunkkaaniyaa sintsa neeni ahina, Aaroonenne Aa naanay Aa huup'iyaan barenttu kushiyaa wotsiino.

¹¹ Korumaa, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaan Med'inaa Godaa matan shukka.

¹² Korumaa suutsaappe amareedawaa ne birad'd'iyaan akkaade, yarshshiyaa sa'aa bolla de'iyaa kac'etuwwa okkishshin atteedawaa yarshshiyaa sa'aappe garssa baggana gussa.

¹³ Hewaappe guyyiyaan k'antsaa ashuwaa kammeedda mood'iyaa ubbaa, tiriya s'eeraa bolla de'iyaa mood'iyaa, laa"u kilahotuwaanne untuntta kameedda mood'iyaa akkaade, yarshshiyaa sa'aa bolla s'uugga.

¹⁴ Shin korumaa ashuwaa, Aa galbbaanne Aa marac'c'iyaan de'iyaa toc'iyaa Asay utto heer-aappe haasaade s'uugga; hewe nagaraa diraw yarshshiyaa yarshshuwaa.

¹⁵ «Laa"u dorssaa koletuwaappe ittuwaa neeni akkina, Aaroonenne Aa naanay barenttu kushiyaa Aa huup'iyaan wotsino.

¹⁶ Yaatooppe dorssaa koliyaa shukkaade, suut-saa yarshshiyaa sa'aa miyyiyaan ubbaa sa'aan

pushakka.

¹⁷ Dorssaa koliyaa ashuwaa k'ans's'ereetsaade, k'antsaa ashuwaakka gediya meec'c'aade huup'iyaa bollanne hara k'ommo ashotuwaa bolla untuntta wotsa;

¹⁸ hewaappe guyyiyaan, dorssaa koliyaa ubbaanna yarshshiyaa sa'aan s'uugga; hewe Med'inaa Godaw s'uugettiyaa yarshshuwaa, sawuwaa toshikku giyaa yarshshuwaanne Med'inaa Godaw taman yarshshiyaa yarshshuwaa.

¹⁹ «K'ay yenkko dorssaa koliyaa Aaroonenne Aa naanay barenttu kushiyaa Aa huup'iyaan wotsana mala neeni aha.

²⁰ He dorssaa koliyaa shukkaade, Aa suutsaappe amareedawaa akkaade, Aaroonawunne Aa naanaw ushechcha haytsatuwaa s'eeraa, untunttu ushechcha kushetoo wogga birad'd'etuwaanne untunttu ushechcha gedetoo wogga birad'd'etuwaa okka; hewaappe guyyiyaan, atteeda suutsaa yarshshiyaa sa'aa miyyiyaan ubbaa sa'aan pushakka.

²¹ Yarshshiyaa sa'aan de'iyaa suutsaappe amareedawaanne tigiya zayitiyaappekka amareedawaa akka, Aaroona bollanne Aa mayuwaa bolla, Aa naanatuwaa bollanne untunttu mayuwaa bolla pushakka. Inne Aa naanay, untunttu mayuu S'oossaa oosoo dummatanawaa.

²² «Ha dorssaa koliyaappe mod'd'uwaa, nasiyaa, k'antsaa ashuwaa bolla de'iyaa

mood'iyaa, tiriya s'eeraa bolla de'iyaa mood'iyaa, laa"u kilahotuwa, untuntta kammeedda mood'iyaanne ushechcha baggana de'iyaa guyye gediya akka; hawe k'eesatetsaa suntsaa immiyaa wode shukkiyaa dorssaa.

²³ Med'inaa Godaa sintsan wotseedda irshshuu gelibeenna ukitsaa, sampapaappe zayitii walaket-tibeenna ukitsaa, zayitiyaanna uukkeedda itti komppuwaanne itti lee"o ukitsaa akka.

²⁴ Neeni ha k'umaa ubbaa Aaroona kushiyaaninne Aa naanatuwaa kushiyaan wotsiide wus'akkanaadan ootsa. Untuntta Med'inaa Godaa sintsan pudenne dugenne k'aatsino.

²⁵ Hewaappe guyyiyaan untunttu kushiyaappe hawantta akkaade, yarshshiyaa sa'aa bolla wotsaade, s'uuggiyaa yarshshuwaanna gatsaade, Med'inaa Godaw sawuwaa toshikku gaanaadan, yarshshiyaa sa'aa bolla taman s'uugga.

²⁶ Aaroone k'eesa gidiide suntsettiyaa wode shukkeedda dorssaa koliyaa anggoosuwa akkaade, Med'inaa Godaa sintsan k'aatsiyaa yarshshuwaadan k'aatsaa; hewe neena gakkiiyaa ne miyaa gishuwaa gidanawaa.

²⁷ «He shukkeedda dorssaa ashuwaa k'ommotuwaappe, yarshshuwaa ootsiide k'aatseedda anggoosuwaanne S'oossaa sintsan pude tookkeedda gediya geeshsha; hewanttu Aaronawunne Aa naanaw gishuwaa gidanawantta.

²⁸ Israa'eelatu Med'inaa Godaw immiyaa it-tippetetsaa yarshshuwaappe k'aatsiyaa baggaw

wogay, ubbaa gedekka Israa'eeliyaa asaappe shiik'oode Aaroonawunne Aa naanaw gakkiiyaa gishuwaa gido.

²⁹ «Aaroona k'eesatetsaa geeshsha mayuu Aa hayk'k'uwaappe guyyiyaan Aa zaretoo de'o; unt-tuntu k'eesatuwaa kaappuwaa gidiiyaa wode ha mayuwaa oketanawunne dumatanaw mayyino.

³⁰ Aa naanatuwaappe Aa sa'aan k'eesatuwaa gidiide, Geeshsha Sa'aan ootsanaw S'oossaa Dunkkaaniyaa yiyaa na'ay, he mayuwaa laappun gallassaw mayyo.

³¹ «Aaroonenne Aa naanay k'eesatuwaa gidiide suntsettiyaa wode shuketteedda dorssaa koliyaa ashuwaa akkaade, geeshsha sa'aan doyyssa.

³² Aaroonenne Aa naanay dorssaa orggiyaa ashuwaakka masoofiyaan de'iyaa ukitsaa S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaan miino.

³³ Unttuntu k'eesatuwaa gidiide suntsettanawunne dummatanaw nagaray atto geetettanaadan yarshshetteedda ha yarshshotuwaa miino. Shin he yarshshotuu geeshsha gideedda diraw, hara Asay onne mooppo.

³⁴ K'eesiyaa gidiide suntsettiyaa wode shukkeedda dorssaa koliyaa ashuwaappe woy Ukitsaappe wontta gakkanaw palahiide ak'ooppe, taman s'uugetto; geeshsha gideedda diraw meetettoppo.

³⁵ «Aaroonenne Aa naanay k'eesatuwaa gidiide suntsettiyaa wode wotsiyaa wogaa likke taani neena azazeeddawaadan ootsaadde, laappun gallassaa garssan pola.

³⁶ Nagaray atto geetettanaadan hachche hachche nagaraa yarshshuwaadan itti korumaa yarshsha. Hewaan yarshshiyaa sa'aa geeshsha; yaataade yarshshiyaa sa'aa dummayanaw okka.

³⁷ Yarshshiyaa sa'aa nagaraa atto giyaa wogaa laappun gallasan polaade, Aa dummaya. Yaa-tooppe yarshshiyaa sa'ay geeshsha ubbaappe it-tuwaa gideedda geeshsha. Aa bochchiyaa ub-baykka geeyyana.

*Hachche Hachche Shiishshiyaa Yarshshuwaa
(Pay. 28:1-8)*

³⁸ «Yarshshiyaa sa'aan neeni hachche hachche shiishshana yarshshuu hawaa. Yelettoodeppe itti laytsaa gideedda laa"u dorssaa orggetuwaa yarshsha.

³⁹ Dorssaa koletuwaappe ittuwaa wontta, k'ay laa'entsuwaa omarssi yarshsha.

⁴⁰ Koyro dorssaa maraanna itti kiilo giraame gideedda muruta zarggaa d'iiliyaa itti liitiro gum"eteedda zayitiyaan munak'aade yarshsha; itti liitiro woyniyaa eessaakka ushshaa yarshshuwaa ootsaadde yarshsha.

⁴¹ Laa"entso dorssaa orggiyaa omarssi yarshshaadde wonttawaa keeshshaa, d'iiliyaa, zayitiyaanne woyniyaa eessaa shiishsha. Hewe Med'inaa Godaw taman yarshshettiyyaa, sawuwaa toshikku giyaa yarshshuwaa gidanawaa.

⁴² «Ha s'uuggiyaa yarshshuu yiyaa yeletaa ubbaan S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa peng-giyaan Med'inaa Godaa sintsan pac'c'i baynnan

yarshshettanaw koshshee. Taani yaan hinttent-tunna gakettaade, neenana haasayana.

⁴³ K'ay yaan taani Israa'eelatuwaana gaket-tanaw, ta bonchchuukka he sa'aa duma sa'aa kessana.

⁴⁴ «Hewaa diraw, taani S'oossaa Dunkkaaniyaanne yarshshiyaa sa'aa dummayana; untunttu taw k'eesatuwaa gidiide taw ootsana mala, Aaroonanne Aa naanaa taani dummayana.

⁴⁵ Yaataade taani Israa'eeletuwaa gidдон de'ana; k'ay taani untunttu S'oossaa gidana.

⁴⁶ Taani untunttu gidдон de'ana mala, Gibs'eppe untuntta kesseedda Med'inaa Godaa untunttu S'oossaa gidiyaawaa untunttu erana. Ee, taani Med'inaa Godaa untunttu S'oossaa.

30

Is'aanaa C'uwayiyaa Miishshaa

(37:25-28)

¹ «Is'aanaa c'uwayiyaa miishshaa odooro-tuwaappe med'd'a;

² aw oyddu gas'ay de'o; adusatetsay itti wad'aa, gomppay itti wad'aa, geesay laa"u wad'aa gido; kac'etuukka aanana ittuwaa gidiide oyk'k'etti med'ettino.

³ Aw bolla doonaa, oyddu bagga ubbaanne Aa kac'etuwaa walakay bayinna work'k'aan sheeshsha; Aa yuushshuwaankka work'k'aa tigetsaa yuushsha aatsa.

⁴ He work'k'aa tigetsaappe garssanna is'aanaa c'uwayiyaa saas'iniyaw work'k'aappe laa"u sagaayetuwaa med'd'a; yaataade ya

baggananne ha baggana laa"uwaa laa"uwaa oytsa. Hewantta tookkiyaa wode kasuwaa aatsanaw maaddanaassa.

⁵ Kasotuwaa odoorotuwaappe kessaade, untuntta work'k'aan sheeshsha.

⁶ Ha yarshshiyaa miishshaa K'aalaa C'aak'uwaa Taabootaa sintsan kak'etteedda gaaridduwaappe kare baggana, hewaakka taani neenana gaketiyaa K'aalaa C'aak'uwaa Taabootaa bolla de'iyaa atto giyaa sa'aa k'um"iyaa sintsan wotsa.

⁷ «Aaroone wontta wontta s'omppetuwaa giigisanaw yiyaa wode, sawiyaa is'aanaa yarshshiyaa sa'aan c'uwayo.

⁸ Aaroone omarssi s'omppetuwaa poo'issiyaa wode, zaaretsiidekka is'aanaa c'uwayo; yaa-tooppe, is'aanay Med'inaa Godaa sintsan yiyaa yeletaw ubbaade c'uwattana.

⁹ Ha is'aanaa c'uwissiyaa miishshaan hara ay is'aananne, woy s'uugiyaa yarshshuwaa, woy katsaa yarshshuwaa yarshshoppa; ushshaa yarshshuwaakka Aa bolla tigoppo.

¹⁰ Aaroone laytsaappe itti gede nagaraappe maarettanaw shukkiyaa mehiyaa suutsaa akkiide, he yarshshiyaa sa'aa bolla de'iyaa kac'etuwaa bolla wotso. Yaatiide geeshshiyaa wogaa polo. Ha wogay sintsanna yaana wodetuwaa ubbaan laytsaan laytsaan poletto. Ha is'aanay c'uwiyaa miishshay Med'inaa Godaw dummati loytsi geeyeeddawaa gido» yaageedda.

Dunkaaniyaw Shiik'iyaa Miishshaa

¹¹ Hewaappe guyyiyaan Med'inaa goday Musa hawaadan yaageedda;

12 «Neeni Israa'eeliyaa asaa payduwaan akkanaw untuntta paydiyaa wode, itti itti uray paydettiide, bare shemppuwaa wozanaw Med'inaa Godaw shaluwaa c'iggo. Neeni untuntta paydiyaa wode, untuntu bolla boshay yeenna.

13 Payduwaan geliyaa Asay huup'iyaan huup'iyaan Dunkkaaniyaan eretiyyaa miizaanaa likkiyaan Biraa c'iggo. Itti itti uray hawaa Med'inaa Godaw imotaa ootsiidde immo.

14 Payduwaan geliyaa Asay laytsay laatamu kumeeddawenne hewaappe bollaa ubbay, Med'inaa Godaw immiyaawaa aho.

15 Hinttenttu hinttenttu nagaraappe maaretanaw Med'inaa Godaw imuwaa immishin, duriikka man'k'uukka itti likkiyaa immanaappe attina, durii darissiide woy man'k'uu laafetsiidde immoppo.

16 Nagaraappe maretanaw c'iggiyaa shaluwaa Israa'eeliyaa asaappe akkaade, Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa giddo oosoo peeshsha. Ha shaluu hinttenttu nagaraappe maarettanaw, Med'inaa Godaa sintsan Israa'eeliyaa asaawaa hassayiyaawaa gidanawaa» yaageedda.

Meechchaa Keriyya

17 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda;

18 «Meechchaa keriyaanne Aa wotsiyaawaa nahaasiyaappe med'd'aade S'oossaa Dunkkaaniyaappenne yarshshiyaa sa'aappe gidduwaan wotsa; an haatsaa tiga.

19 Aaroonenne Aa naanay barenttu kushiyaanne barenttu gediya meec'ettana.

20 Unttuntu hayk'k'enna mala, S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa wode, awudenne he haatsaan meec'ettino. K'ay Med'inaa Godaw taman yarshshuwaa yarshshanaw yarshshiyaa sa'aa mata shiik'eedda wode,

21 untuntu hayk'k'enna mala, barenttu kushiyaanne barenttu gediya meec'ettino. Hawe Aaroonawunne Aa zaretoo, yiyaa yeletaa ubbaw med'inaw woga gidanawaa» yaageedda.

Okettiyyaa Zayitiyyaa

22 Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda;

23 «Muruta k'imaametuwaa, hewanttukka, usuppun kiilo giraame gukkiyaa karbbiyaa, heezzu kiilo giraame sawiyaa k'arafaa, heezzu kiilo giraame sawiyaa gunc'echchaanne

24 usuppun kiilo giraame zimbbaanuwa akka. Ha ubbaykka Dunkkaaniyaan eretiyyaa miizanaa likkiyaan gido. Hewaa bollakka oyddu liitiro Wogaraa zayitiyyaa gujja.

25 Hawantta shittuwaa ootsiyaa eran walakkaade, sawiyaa geeshsha okkiyaa zayite kessa.

26 Yaataade S'oossaa Dunkkaaniyaa, K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa,

27 s'arp'p'eezaanne Aa bolla wotsiyaa miishshaa ubbaa, s'omppiyaa wotsiyaa ballanne Aa miishshatuwa, is'aanaa c'uwayiyaa miishshaa,

28 s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aanne an de'iyaa ubbaa miishshatuwaa, meechchaa keriyaanne Aa wotsiyaawaa okka.

29 Unttuntu loytsi geeshsha gidana mala, neeni untuntta dummaya; untuntta bochchiyaawe ubbaykka geeshsha gidanawaa.

30 «Hewaappe guyyiyaan Aaroonenne Aa naanay k'eesatuwaa gidiide taw ootsana mala, untuntta okkaadde dummaya;

31 Israa'eeliyaa asaw hawaadan yaagaadde oda; «Hawe yiyaa yeletawukka okettiyaa ta geeshsha zayite gido;

32 ha zayitiyaa asaa bollan gussoppa; k'ay ay zayitiikka hewaa ootseedda likkiyaan ootsoppa. I geeshsha gideedda diraw, hinttenttukka Aa geeshshabaadan k'oppite.

33 Hawaa mala shittuwaa giigissiyaa urayenne k'eesatuwaa gidenna hara asaa okkiyaa uray ooninne bare asaa giddoppe bohetto» yaaga» yaageedda.

Is'aanaabaa

34 Hewaappe guyye Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; «Sawiyaa k'imaametuwaa: mitsaa c'ooshshaa, d'aad'd'iyaa gollen de'iyaa shittuwaa, sawiyaa shidiyaanne sawiyaa geeshsha is'aanaa akka; unttuntu ubbaa dees'uukka itti likke gido.

35 Shittuwaadan walaketteedda is'aanaa ootsaade, unttuntun go'etta; walakay baynnawaanne geeshsha gidanaadan, an mas'iniyaa yegga.

³⁶ Aappe amareedawaa akkaade liik'issaade c'adda; yaataade taani neenana gaketiyaa S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa sintsan wotsa. I new loytsi geeshsha gidanawaa.

³⁷ Hawaa med'd'eeddawaa likkiyaan hara is'aanaa med'd'oppite. Hewe Med'inaa Godaw dumma geeshsha gidiyaawaa erite.

³⁸ Hawaa malatiyaawaa med'd'iide, Aa sawuwaa singgiide nashettanaw koyiyaa uray de'ooppe, I bare asaa giddoppe bohetto» yaageedda.

31

Bas'aali'eelanne Oholi'aaba (35:30—36:1)

¹ Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda;

² «Be'a; taani Yihudaa zare gideedda Huura na'aa na'aa, Uura na'aa, Bas'aali'eela dooraad.

³ Aa taani S'oossaa Ayyaanan, hiillan, akeekaaninne oosuwaa ubbaa ootsiyaa eraan kuntsaad;

⁴ hewekka hiillan kiitaa halchchuwaa kessi-ide, work'k'aappe, biraappenne nahaasiyaappe dumma dummabaa I ootsanaassa.

⁵ Hewaadankka, shuchchaa massiide giigissanaaddaaninne, mitsaa massanaw hara oosuwaa ubbaa I ootsanaassa.

⁶ «Hewaa bollakka k'ay Aa maaddana mala, Daana zare gideedda Ahisamaaka na'aa Oholi'aaba suntsaad. Taani neena azazeeddawaa ubbaa untunttu ootsana mala, kushiyyaa hiillaa eriyaawanttoo ubbatoo eraa immaad.

⁷ Unttuntu ootsanaw: S'oossaa Dunkkaaniyaa, K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa, Aa bolla wotsiyaa atto giyaa sa'aa k'um"iyaa, S'oossaa Dunkkaaniyaa giddon go'ettiiyaa miishshaa ubbaa,

⁸ s'arp'p'eezaanne Aa miishshatuwaa, s'omppiyaa wotsiyaa ballaa walakay baynna work'k'aappe oosetteeddawaanne Aa miishshaa ubbaanna, is'aanaa c'uwissiyaa miishshaa,

⁹ s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aanne Aa miishshaa ubbaanna, meec'ettiiyaa keriyaanne Aa wotsiyaawaanna,

¹⁰ dadetteedda mayuwaa, k'eesatuwaa ubbatuwaa kaappuu Aaroone mayyana geeshsha k'eesatetsaa mayotuwaanne Aa attuma naanay k'eesatetsaa ootsiidde mayyana mayuwaa,

¹¹ k'ay okettiiyaa zayitiyaanne Geeshsha Sa'aw sawuwaa toshikku giyaa is'aanaa. Unttuntu hawaa ubbaa taani neena azazeeddawaadan ootsino» yaageedda.

Sambbataa

¹² Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa hawaadan yaagiide azazeedda;

¹³ «Israa'eeliyaa asaa neeni, «Ta Sambbataa bonchchite. Hewe taani Med'inaa Goday hinttentta taw geeshsha ootsaadde dooreeddawaa bessiyaawaa gidiide, yaana yeletaa ubbaw taappenne hintteppe gidduwaan malaataa gidanawaa.

¹⁴ Hinttenttoo I geeshsha gidiyaa diraw, Sambbataa bonchchite. Aa tunissiyaawenne he gallasaan ootsiyaa Asay ubbay asaa gidoppe hayk'k'uwaan bohetto.

¹⁵ Usuppun gallassatuwaan neeni oosuwaa ootsa; shin laappuntsa gallassay Med'inaa Godaw dummatteedda shemppo Sambbataa; Sambbataa gallassan ay oosonne ootsiyaa ooninne hayk'k'o.

¹⁶ Israa'eelatu ha Sambbataa gallassaa yeletaappe yeletaw med'ina k'aalaa c'aak'uwaa oot-siide bonchchino.

¹⁷ Med'inaa Goday usuppun gallassatuwaan saluwaanne sa'aa med'd'eedda dirawunne k'ay laappuntsa gallassan taani kiitaa aggaade shempeedda diraw, ta gidduwaaninne Israa'eelatu gidduwaan hawe med'inaw malaata gidana» yaaga» yaageedda.

¹⁸ Med'inaa Goday Musew Siinaa Deriyaa bol-lan haasayiyaawaa wursseedda wode, S'oossay bare birad'd'iyaan s'aafeedda tammu azazuwaa oyk'k'iide laa'u massetteedda k'aalaa c'aak'uwaa shuchchatuwaa Musew immeedda.

32

Work'k'aappe Med'etteedda Maraa (Zar. 9:6-29)

¹ Asay Muse deriyaappe wod'd'ennaan loytsi gam"eeddawaa be'eedda wode, Aaroona yu-ushshuwaan shiik'iide, «Haaya; neeni nuuna kaaletsiyaa s'oossatuwaa nuw med'd'a. Gibbs'e gadiyaappe nuuna kesseedda Musa gidooppe, I waaneedenttonne nuuni erokko!» yaageeddino.

² Aaroone untuntta, «Hinttenttu machatuwaa haytsaaninne hinttenttu attuma naanaanne

31:15 Kes. 20:8-11; 23:12; 34:21; 35:2; Wog. 23:3; Zar. 5:12-14

31:17 Kes. 20:11 **32:1** Kit. 7:40

mac'c'a naanatuwaa haytsaan de'iyaa work'k'aa kessiide, taw akkiide ahite» yaageedda.

³ Hewaappe guyyiyaan Asay ubbay bare haytsaa work'k'aa kessiide, Aaroonaw aheeddino.

⁴ I hewaa untunttu kushiyaappe akkiide, siiliseeddawaappe guyyiyaan k'os's'iyaaban k'os's'iide, maraa malatiyaa eek'aa ootsiidde med'd'eedda.

Asay, «Israa'eelattoo, hinttentta Gibbs'e gadiyaappe kesseedda hinttenttu s'oossatuu hawantta» yaageedda.

⁵ Aaroone hawaa be'eedda wode, he maraa sintsan yarshshiyaa sa'aa gimbbiide, «Wontta Med'inaa Godaa baalaa gallassaa gidanawaa» yaagiide eriseedda.

⁶ Hewaa diraw, wonttetsa gallassi Asay guuran denddiide, s'uuggiyaa yarshshuwaa shiishsheedda; ittippetetsaa yarshshuwaakka yarshsheedda. Yaatiide Asay maanawunne ushanaw utteedda. Mi ushi simmiide, k'ay duranaw denddeedda.

⁷ Yaanina Med'inaa Goday Musa, «Neeni ellekka duge wod'd'a; ayaw gooppe, ne asay, neeni Gibbs'eppe kessaade aheeddawe nagaraa ootsiidde, barenttu huup'iyaa tunisseeddino.

⁸ Taani untuntta azazeedda ogiyaappe untunttu ellekka sher"i geeddino. Work'k'aa siiliseedda maraa malatissiiide, barenttoo eek'aa med'd'iide aw goynneeddino; aw yarshsheeddino. Untunttu, «Israa'eelattoo, hinttentta Gibbs'e gadiyaappe kesseedda

hinttenttu s'oossatuu hawantta» yaageeddino» yaageedda.

⁹ Med'inaa Goday Musa, «Taani ha asaa be'aad; untunttu morggii d'uleefatteedda asaa.

¹⁰ Ha"i ta hank'k'uu untunttu bolla ees's'i kesina, taani untuntta bayzzanawaa neeni taana diggoppa. Yaataade taani neena wolk'k'aama kawutetsaa ootsana» yaageedda.

¹¹ Shin Muse Med'inaa Godaa bare S'oossaa hawaadan yaagiide woosseedda; «Abeet Med'inaa Godaw neeni ne wolk'k'aama wolk'k'aaninne ne mino kushiyaan Gibs'eppe kessaade aheedda ne asaa bolla ne hank'k'uu ayaw ees's'i kesi?

¹² Gibs'etuu, «S'oossay untuntta deretuwaa bol-lan wod'anawunne gadiyaappe pitti d'ayssanaw, iita halchchuwaan kesseedda» ayaw ginoo? Ne yashshiyaa hank'k'uwaappe simma; ne asaa d'ayssanaw k'oppowaa agga basha.

¹³ Ne ayiletuwaa Abrahaama, Yisaak'anne Yaak'ooba hassaya; neeni untunttoo, «Taani hinttenttu zariyaa saluwaa s'oolinttetuwaadan darssana; ha taani hinttenttoo immana geedda gadiyaa ubbaakka hinttenttu zariyaw immana; untunttu he gadiyaa med'inaw laattana» gaade ne huup'iyaan neeni c'aak'k'eedda k'aalaa has-saya» yaageedda.

¹⁴ Hewaa diraw, Med'inaa Goday bare asaa bolla iitabaa ahanaw odeeddawaa aggiide, untuntta maareedda.

¹⁵ Hewaappe guyyiyaan Muse tammu azazatuu untunttun s'aafetti utteedda laa"u Markkatet-

saa shuchchatuwaa bare kushiyaan oyk'k'iide, deriyaappe duge wod'd'eedda. He shuchchatuu laa"u bagganakka s'aafetteeddino.

¹⁶ He masetteedda shuchchatuwaa giigisseeddawe S'oossaa; shuchchaa bolla wooc'iide s'aafeeddawekka S'oossaa.

¹⁷ Iyyaasu asaa c'abbuwaa siseedda wode, Musa hawaadan yaageedda; «Dunkkaaneedda sa'aan olaa waasuu sisetee» yaageedda.

¹⁸ Muse zaariide, «Taani sisiyaawe hawe yetsaappe attina, s'ooneeddawanttu kooshshaa woy s'oonetteeddawanttu kooshshaa gidenna» yaageedda.

¹⁹ Muse dunkkaaneedda sa'aa mateedda wode, maraanne duruwaa be'iide loytsi hank'k'ettiide bare kushiyaan oyk'k'o markkatetsaa shuchchatuwaa deriyaa s'ap'uwaan oliide mentsereetseedda.

²⁰ Unttuntu med'd'eedda maraakka akkiide, taman s'uuggeedda; hewaappe guyyiyaan liik'ana gakkanaw gaac'c'iide haatsaa bolla laaliide, Israa'eeliyaa Asay ushanaadan ootseedda.

²¹ Hewaappe guyyiyaan, Muse Aaroona, «Ha Asay neena wootinee neeni unttunta hawaa mala wolk'k'aama nagaraw kaaletseeddawe?» yaageedda.

²² Aaroonikka zaariide, «Ta godaw, hank'k'etoppa; ha Asay iitaa ootsanaw ay keeshshaa koyintto neeni eraasa.

²³ Unttuntu taana, «Nuuna kaaletsiyaa s'oossatuwaa nuw med'd'a. Ayaw gooppe,

ha nuuna Gibbs'eppe aheedda Muse I waaneedenttonne nuuni erokko!» yaageeddino.

²⁴ Taani untuntta, «Hintte bolla de'iyaa work'k'aa kessiide, hammite» yaagaad. Hewaappe guyyiyaan untuntu taw immeedda work'k'aa taani taman yeggina, ha maray keseedda» yaageedda.

²⁵ Aaroone asaa gedde c'oo yeddi aggina, Asay bare morkkatuwaa sintsan kawushiide kad'etteeddawaa Muse be'eedda.

²⁶ Hewaa diraw, Muse dunkkaaneedda sa'aa geliyaa penggiyaan ek'k'iide hawaadan yaageedda; «Med'inaa Godaa bagga gideedda Asay ooninne taakko yo!» yaageedda. Leewatuu ubbay aakko shiik'eeddino.

²⁷ Hewaappe guyyiyaan I untuntta, «Med'inaa Goday Israa'eeliyaa S'oossay hawaadan yaagee; «Asay ubbay mashshaa bare s'eessan s'eessan danc'c'oo; dunkkaaneedda sa'aan gas'aappe gas'aa gakkanaw, guyyewunne sintsawunne simeretto; ittuu ittuu bare ishaa, bare laggiyaanne bare shooruwaa wod'o yaagee» » yaageedda.

²⁸ Leewatuu Muse azazeeddawaadan ootseeddino; he gallassi asaappe heezzu sha"aa keeshshay hayk'k'eedda.

²⁹ Hewaappe guyyiyaan Muse Leewatuwaa, «Hachche hinttenttu S'oossaw dummateeddita; ayaw gooppe, hinttenttu hinttenttu naanaanne hinttenttu ishatuwaa wod'anawukka azazeteed-dita; hachche Med'inaa Goday hinttentta anj-jana» yaageedda.

Muse Israa'eeliyaa Asaw Woosseedda

³⁰ Wonttisa gallassi Muse asaa, «Hinttenttu wolk'k'aama nagaraa ootseeddita; shin ha"i taani Med'inaa Godaakko pude deriyaa kesana; hinttenttu nagaraa taani atto giissanitanttonne» yaageedda.

³¹ Yaatina Muse Med'inaa Godaakko simmi biide hawaadan yaageedda; «Ha Asay wolk'k'aama nagaraa ootseedda; untunttu barenttoo work'k'aappe s'oossatuwaa med'd'eeddino.

³² Shin hayyanaa, ha"i untunttu nagaraa atto yaaga; hewe d'ayooppe, neeni s'aafeedda mazg-gobiyaappe taana k'uc'c'a» yaageedda.

³³ Med'inaa Goday zaariide Musa, «Taani ta mazggabaappe k'uc'c'anawe ta bolla nagaraa ootseedda asatuwaa suntsaa.

³⁴ Ha"i baade, ha asaa taani new odeedda sa'aa kaaletsa; ta kiitanchchaykka neena kaaletsana; shin taani muranaw wodii gakkina, untuntta untunttu nagaraa diraw murana» yaageedda.

³⁵ Aaroone work'k'aappe maraa misiliyaa med'd'anaadan Asay ootseedda diraw, Med'inaa Goday asaa bolla wolk'k'aama boshaa yeddeedda.

33

¹ Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; «Neeninne neeni Gibbs'eppe kesseedda Asay ha sa'aappe denddite; <Taani

hinttenttu yarattoo immana» yaagaadde wotseedda gadiyaa biite. He gadii taani Abrahaamew, Yisaak'awunne Yaak'oobaw immana yaagaadde c'aak'k'a wotseedda gadiyaa.

² Taani hinttenttu sintsan kiitanchchaa kiittaade, Kanaanetuwaa, Amooretuwaa, Hiitetuwaa, Parzzetuwaa, Hiiwetuwaaanne Yaabuusatuwaa yederssana.

³ Maatsaynne eessay goggiyaa he gadiyaa biite. Shin hinttenttu morggii d'uleefattoo asaa gideedda diraw, taani hinttentta ogiyaan d'ayssanaw, hinttenana biikke» yaageedda.

⁴ Asay he yashshiyaa oduwaa sisiide loytsi yeekkeedda. He wodiyaappe doommiide ubbaykka bare alleek'k'uwaa aatsiyaawaa aggi basheedda.

⁵ Ayaw gooppe, Med'inaa Goday Musa hawaadan yaagi wotseedda; «Israa'eeliyaa hawaadan yaaga; «Hintte morggii d'uleefattoo asaa. Taani hinttenana haray atto guutsa wodiyaa binttokka, taani hinttentta d'ayssana. Ha"i simmi hinttenttu alleek'k'uwaa kessi diggite; yaatooppe taani hinttentta ootsanabaa k'achchana» yaaga» yaageedda.

⁶ Israa'eelatu Siinaa Deriyaappe doommiide barenttu alleek'k'otuwaa kessi wotseeddino.

Gakettiyaa Dunkkaaniyaa

⁷ Muse dunkkaaniyaa akki afiide, Asay dunkkaano sa'aappe karenna haassiide d'ogeedda. He dunkkaanii, «Gakettiyaa Dunkkaaniyaa» geetettiide s'eesetteedda. Med'inaa Godaa oochchanaw koyiyaa ubbay

dunkkaano sa'aappe karenna de'iyaa Gakettiyaa Dunkkaaniyaa bee.

⁸ Muse he dunkkaaniyaa beedda wode, awudenne Asay ubbay dendiide, bare dunkkaaniyaa penggiyaan penggiyaan ek'k'ee; Muse he dunkkaaniyaa gelana gakkanaw Aa s'eellee.

⁹ Muse Gakettiyaa Dunkkaaniyaa giddo geleedda wode, shaariyaa tuussay duge wod'd'ee; Med'inaa Goday Musena shaariyaappe haasayishin, he dunkkaaniyaa penggiyaan gam"ee.

¹⁰ Shaariyaa tuussaa he dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaan be'eedda wode ubbaan, Asay ubbay bare Dunkkaaniyaa penggiyaan penggiyaan S'oossaw goynnee.

¹¹ Asay bare laggiyaanna haasayiyaawaadan Med'inaa Goday Musena sintsan ek'k'iide, haasayee. Hewaappe guyyiyaan Muse Asay dunkkaaneedda sa'aa guyye simmee; shin Aa maaddiyaa yalagay, Neewi na'aa Iyyaasu, Gakettiyaa Dunkkaaniyaappe shaakettenna.

Musanne Med'inaa Godaa Bonchchuwaa

¹² Muse Med'inaa Godaa hawaadan yaageedda; «Neeni taana, <Ha asaa kaaletsa> yaagaadda; shin taananna neeni oona kiittanintto, taana eriss-abeykka. Neeni, <Taani neena suntsan eray; k'aykka neeni taanan nashettaadda> yaagaadda.

¹³ Neeni taana nashsheeddawaa gidoope, taani neena erana malanne sintsawukka neena nashechchaade de'ana mala, ne ogiyaa taana besa. Ha Asay ne asaa gidiyaawaa hassaya» yaageedda.

14 Med'inaa Goday zaariide, «Taani neenana baana; taani neena shemppissana» yaageedda.

15 Yaatina Muse Aa, «Neeni nuunana been-nawaa gidoope, hawaappe nuuna yeddoppa.

16 Neeni nuunana beennan d'ayooppe, taananinne ne asaani neeni nashetteeddawaa Asay ubbay wooti eranawe? Biittaa ubbaan de'iyaa hara asaa ubbaappe taananne ne asaa dummayiyaawe harabay ayee?» yaageedda.

17 Med'inaa Goday Musa, «Taani neenan nashet-teedda dirawunne neena ne suntsan eriyaa di-raw, neeni taana oochcheedda ha yewuwaa taani ootsana» yaageedda.

18 Yaatina Muse, «Ne bonchchuwaa taana bessaarikkii?» yaageedda.

19 Med'inaa Goday, «Taani ta lo"otetsaa ubbaa ne sintsaana aatsana; ta geeshsha suntsaakka ne sintsaan awaayana. Taani Med'inaa Godaa; taani lo"anaw koyiyaawanttoo lo"ana; k'ay k'arettanaw koyiyawanttookka k'arettana.

20 Shin neeni ta deemuwaa be"akka; ayaw gooppe, ooninne taana be'iide shemppuwaanna de'enna» yaageedda.

21 Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday, «Neeni zaallaa bolla ek'k'anaw hawaan ta matan sa'ay de'ee.

22 Ta bonchchu aad'd'iyaa wode, taani neena p'alk'k'etteedda zaallaa gidдон wotsana; Taani aad'ana gakkanaw, ta kushiyaan neena kam-mana.

²³ Hewaappe guyyiyaan taani ta kushiya dig-gina, neeni ta zokkiyyaa be'anaassa; shin ta som'i be"etena» yaageedda.

34

*Laa'entsuwaa med'etteedda Masetteedda
Shuchchatuwaa
(Zar. 10:1-5)*

¹ Med'inaa Goday Musa hawaadan yaageedda; «Koyrowantta malatiyaa laa"u shuchchatuwaa massaade giigissa; yaatooppe taani he masetteedda shuchchatuwaa bolla kase neeni mentseedda shuchchatuwaa bollan de'iyaa k'aalatuwaa s'aafana.

² Wontta wontta pude Siinaa Deriyaa kesanaw giiga; yaataade taana yaan deriyaa huup'iyaan ek'k'a naaga.

³ Neenana ooninne kesoppo; woy deriyaa bolla hak'ankka beettooppo; haray atto dorssaa wudii woy mehiyaa wudiikka deriyaa sintsaan heemettoppo» yaageedda.

⁴ Hewaa diraw, Muse koyro shuchchatuwaa malatiyaa laa"u shuchchatuwaa massiide Med'inaa Goday azazeeddawaadan, shuchchatuwaa bare kushiyaan oyk'k'iide, wontta guuraanna pude Siinaa Deriyaa keseedda.

⁵ Med'inaa Goday shaariyaan duge wod'd'iide, aanana yaan ek'k'eedda; «Taan Med'inaa Godaa» yaagiide bare suntsaa awaayeedda.

⁶ Med'inaa Goday Muse sintsaana hawaadan yaagiide awaayiidae aad'd'eedda; «Taani Med'inaa Godaa; Taani Med'inaa

Godaa; k'aretayenne maarotetsay kumeedda S'oossaa, danddayanchchaa, aggena siik'uu dareeddawaanne darii ammanettiyaawaa.

⁷ Taani ta aggena siik'uwaa sha"atoo naagiyaawaa; iitatetsaa, makkalaanne nagaraa atto yaagiyaawaa. Gidooppekka, bayzzowaa murenan aggenawaa; aawotuwwaa nagaraa diraw naanaanne naanatuwwaa naanaa, heezzentso yeletaanne oyddentso yeletaa gakkanaw muriyaawaa» yaagiide awaayeedda.

⁸ Hewaappe guyye Muse ellekka biittaan guufaniide goynneedda;

⁹ «Abeet Godaw, neeni taanan nashshettedawaa gidoope, nuunanna ittippe dendda. Hawe Asay morggii d'uleefatteddawaa gidooппenne, nu iitatetsaanne nu nagaraa atto yaagaadde, nuuna ne asaa ootsa» yaageedda.

*K'aalaa c'aak'uu Ooras's'eedda
(23:14-19; Zar. 7:1-5; 16:1-17)*

¹⁰ Yaatina Med'inaa Goday hawaadan yaageedda; «Taani hinttenana k'aalaa c'aak'uwaa gelaad; hawaappe kase sa'aa ubbaan de'iyaa kawutetsaa ubbaan hani erenna maalaalissiyaabaa ne asaa ubbaa sintsaan ootsana; taani Med'inaa Goday, hinttenttoo ootsiyaa kiitay ay keeshshaa maalaalissiyaabentto neeni untunttu gidдон de'iyaa Asay ubbay be'ana.

¹¹ Hachche taani hinttentta azaziyaa azazuwwaa naagite; hinttenttu sintsaappe Amooretuwwaa,

Kanaanetuwaa, Hiitetuwaa, Parzzetuwaa, Hiiwe-tuwaanne Yaabuusatuwaa taani yederssana.

¹² Unttuntu hinttentoo p'ire gidenna mala, hinttentu biyaa gadiyaan de'iyaa asaana k'aalaa c'aak'uwaa geloppite.

¹³ Unttuntu yarshshiyaa sa'aa kolite; unttuntu goynniyaa shuchchatuwaakka mentsereetsite; k'ay Asheero geetettiyaa unttuntu mac'c'a s'oossatti kaashshaa k'ans's'ereetsi olite.

¹⁴ Taani Med'inaa Goday k'anaatiyaa S'oossaa gidiyaa diraw, taappe hara s'oossatoo goynnop-pite.

¹⁵ «He gadiyaan de'iyaa asatuwaana ayaa k'aalaa c'aak'uwaakka geloppite; ayaw gooppe, unttuntu taanan ammanettennaan is's'iide barenttu s'oossatuwaa kaalliyaa wodenne unttuntu yarshshiyaa wode, unttuntu hinttenakka shoobbana; hinttentu unttuntu yarshshotuwaa maana.

¹⁶ K'ay hinttentu unttuntu mac'c'a naanatuwaappe dooriide, hinttentu attuma naanaatoo immana; he wode he mac'c'a naanay taanan ammanettennaan is's'iide, barenttu s'oossatuwaa kaalliidde, hinttentu attuma naanaakka barenttuwaaddan oosissanawantta.

¹⁷ «Hinttentoo goynniyaa s'oossatuwaa ayaappekka siilisiide med'd'oppite.

¹⁸ «Magaage ukitsaa Baalaa bonchchite; taani hinttentta azazeeddawaadan, laappun gallassaw irshshuu gelennaan uuketteedda ukitsaa miite;

hewaakka hinttenttu Gibbs'eppe keseedda Abiiba aginaan ootsite.

¹⁹ «Aati uluwaappe bayira yelettiyaa attuma na'aa ubbay tawaa; hinttenttu mehiyaa ubbaappe booraa gidina, woy dorssaa gidina, bayiray tawaa;

²⁰ koyro yeletteedda hariyaa maraa dorssaa maraanna laammaade woza; wozana d'ayooppe, Aa k'ood'iyaa mentsaade wod'a. Ne naanatuwaappe bayira yeletteedda attuma na'aa ubbaa woza.

«Ooninne immiyaawaa oyk'k'ennan, mela kushiyaanna ta sintsaan beetto.

²¹ «Usuppun gallassaa ootsite; shin laappunsa gallasan shemppite; goshiyaa wodiyaan k'ay katsaa c'akkiyaa wodiyaan laappunsa gallasan shemppite.

²² «Bayira zeretteedda zarggaa hinttenttu c'akkiyaa wode, Saaminttatuwaa Baalaa bonchchite; laytsaa wurssetsa katsaa shiishshiyaa wodekka, Shiishuwaa Baalaa bonchchite.

²³ Laytsaan heezzu gede Israa'eeliyaa attuma Asay ubbay Ubbaa Mooddiyaa S'oossaa, Israa'eeliyaa Med'inaa Godaa sintsan beetino.

²⁴ Kawutetsatuwaa taani hinttenttu sintsaappe yederssaade kessana; yaataade hinttenttu zaawaa taani aassana. Med'inaa Godaa hinttenttu S'oossaa sintsaan hinttenttu laytsan heezzu gede

34:18 Kes. 12:14-20; Wog. 23:6-8; Pay. 28:16-25 **34:19** Kes. 13:2

34:20 Kes. 13:13 **34:21** Kes. 20:9-10; 23:12; 31:15; 35:2; Wog. 23:3; Zar. 5:13-14 **34:22** Wog. 23:15-21; Pay. 28:26-31

beettanaw pude kesiya wode, ooninne hinttentu gadiyaa amottenna.

²⁵ «Hinttentu taw suutsaa yarshshuwaa yarshshiyaa wode, irshshuwaa yeggiide uukkeedda ukitsaanna yarshshoppite. Paasigaa bonchchiyaa gallassaw yarshsheedda yarshshuwaappe wonttiw ayayne attoppo.

²⁶ «Hinttentu gaden bayira ka"eedda katsaappe koyro murutaa Med'inaa Godaa hinttentu S'oossaa golliyyaa ahite.

«Deeshsha maraa Aa aati maatsan doyssoopite» yaageedda.

²⁷ Med'inaa Goday Musa, «Taani neenananne Israa'eeliyaa asaana k'aalaa c'aak'uwaa geliyaawe ha k'aalatu giyaa maarana gidiyaa diraw, ha k'aalatuwaa s'aafa» yaageedda.

²⁸ Muse k'umaa meennaaninne haatsaa ushennaan, oytamu gallaasanne oytamu k'amma Med'inaa Godaana yan gam"eedda; k'aalaa c'aak'uwaa k'aalatuwaa, tammu azazuwaa masetteedda shuchchaan s'aafeedda.

Muse Som"i Poo'eedda

²⁹ Muse S'oossanna haasayiide gam"eedda diraw, he laa"u markkatetsaa shuchchatuwaa I bare kushiyaan oyk'k'iide Siinaa Deriyaappe duge wod'd'eedda wode, Aa som"ii poo'eedda; shin I hewaa eribeenna.

³⁰ Aaroonenne Israa'eeliyaa Asay ubbay Musa s'eeliide, Aa som"ii p'ooliyaawaa be'eeddino; Untuntu aakko shiik'anaw yayyeeddino.

³¹ Shin Muse untuntta s'eessina Aaroonenne shiik'uwaa kaaletsiyaa kaappatuu ubbay aakko simmeeddino; I untuntta haasayisseedda.

³² Hewaappe guyyiyaan Israa'eeliyaa Asay ubbay aakko shiik'ina Med'inaa Goday aw Siinaa Deriyaan immeedda azazuwaa ubbaa I untunttoo immeedda.

³³ Muse untunttoo odiyaawaa wursseedda wode, bare deemuwaa nas'alaan kammeedda.

³⁴ Shin Muse Med'inaa Godaa sintsa aanana haasayanaw geliyaa wode awudenne kesana gakkanaw, nas'alaa bare som"uwaappe k'aari diggee. Hewaappe kesiide, Med'inaa Goday azazeeddawaa Israa'eeliyaa asaw ode.

³⁵ Odiyaa wode, untunttu Aa som"ii p'ooliyaawaa be'eeddino. Hewaa diraw, Muse Med'inaa Godaana haasayanaw baana gakkanaw, bare deemuwaa zaaretsiidekka nas'alaan kamme.

35

Sambbataa Bonchchiyaa Wogaa

¹ Muse Israa'eeliyaa asaa shiik'uwaa ubbaa shiishsiide hawaadan yaageedda; «Hinttentu oot-sana mala, Med'inaa Goday azazeeddawe hawaa:

² Saaminttaa gidдон usuppun gallassaa kiitaa kiitettite; shin laappunsa gallassay hinttenttoo geeshsha gallassaa; Med'inaa Godawukka shemppo Sambbataa. He gallassan ay oosonne ootsiyaa uray ooninne hayk'k'anaw bessee.

3 Sambbata gallassan hinttenttu soon soon tamaa eetsoppite» yaageedda.

*S'oossaa Dunkkaaniyaa Oosoo Shiishshiyaa
Miishshaa
(25:1-9)*

4 Muse Israa'eeliyaa maabaraw muliyaw hawaadan yaageedda; «Med'inaa Goday hawaadan yaagiide azazeedda:

5 hinttenttoo de'iyawaappe Med'inaa Godaw immiyaawaa ahite; Med'inaa Godaw immiyaawaa ahanaw koyiyaa ooninne work'k'aa, biraa, nahaasiyaa,

6 saluwaa malatiyaa k'ac'inaa, ochchaa teeraa malatiyaa k'ac'inaa, shololla zo'o k'ac'inaanne liik'o suufiyaa, deeshshaa galbbaa,

7 dorssaa koliyaa galbbaa zo'o k'alamiyaan yeggi kesseeddawaa, k'um"iyaa, odooruwaa,

8 s'omppiyaw wogaraa zayitiyaa, okettiyaa zayitiyaanne is'aanaa sawetsiyaa k'imaamiyaa;

9 eefuudiyaaninne tiraan wotsiyaawaan yeggiyaa marggidiyaa geetettiyaa shuchchatuwaanne hara p'ooliyaa al"o shuchchatuwaa aho.

*S'oossaa Dunkkaaniyaa Ootsanaw imetteedda
Azazuwaa
(39:32-43)*

10 «Hinttenttu gidдон de'iyaa kushiyaа hiil-laa eranchcha ubbatuu yiide, Med'inaa Goday azazeedda ubbaа ootsino:

11 Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa, Aa kammiyaa dunkkaaniyaanne Aa kammiyaawaa,

oyk'k'iyaaawaa, s'agaagetuwaa, shikaalatuwaa, tuussatuwaanne untuntu ek'k'iyaa lukotuwaa,

¹² Taabootaanne Aa tookkiyaa kasuwaa, atto giyaa sa'aa k'um"iyaawaanne Taabootaa gentsiyaa gaaridduwaa;

¹³ s'arp'p'eezaanne Aa tookkiyaa kasuwaa, Aa miishshatuwaa ubbaanne S'oossaa sintsaan wotsiyaa geeshsha ukitsaa;

¹⁴ s'omppiyaa wotsiyaa ballaanne an maarana de'iyaa s'omppetuwaa, miishshatuwaa, s'omppiyaa zayitiyaa,

¹⁵ is'aanaa c'uwayiyaa saas'iniyaanne Aa tookkiyaa kasuwaa, okettiyaa zayitiyaanne sawiyaa is'aanaa, S'oossaa Dunkkaaniyaa penggiyaa gaaridduwaa;

¹⁶ s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'anne Aa nahaasiyaa zazziriyaa, Aa tookkiyaa kasotuwaaanne Aa miishshatuwaa ubbaa, nahaasiyaappe oosetteedda meechchaa keriyaanne Aa wotsiyaawaa;

¹⁷ soy dabaabaa godaa gaariddotuwwaa, tuus-satuwaanne untuntu gedetuwwaa, dabaabaa soo giddo geliyaa penggiyaa gaaridduwaa;

¹⁸ S'oossaa Dunkkaaniyaa d'ogiyaa shikaalatuwaa, dabaabaa giddo d'ogetuwaa untuntu wodorotuwaa;

¹⁹ Geeshsha Sa'aan ootsiidde go"etanaw dadet-teedda mayotuwaa, k'eesii Aaroone mayiyaa geeshsha mayuwaa Aa naanay k'eesetetsaa ki-ita ootsiidde mayiyaa mayuwaa med'd'ino» yaageedda.

Asay Aheedda Imotaa

20 Hewaappe guyyiyaan Israa'eeliyaa maabaray ubbay Muse sintsaappe keseedda.

21 Immanaw koyeeddawanttunne untunttu wozanay untuntta imma imma geeddawanttu ubbay yeeddino; Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaw, Aa giddon ootsiyaa oosuwa ubbawunne geeshsha mayoo koshshiyaawaa ubbaa aheeddino.

22 Immana koyeedda attumawaa ubbayenne mac'c'awe ubbay yiide, work'k'aappe med'd'eedda alleek'k'iyaa wantta, haytsaa gudichchatuwaa, migidatuwaa, hara work'k'aa alleek'k'iyaa wantta ahiide Med'inaa Godaw imotaa ootsiidde immeeddino.

23 Saluwaa malatiyaa k'ac'inay, ochchaa teeraa malatiyaa k'ac'inay, shololla zo'o k'ac'inay, woy liinuwa geetettiyaa liik'o k'ac'inay, woy deeshshaa agoozaa, dorssaa orggiyaa galbbaa zo'o k'alamiyaan yeggi keseeddawe, woy manchchalay de'iyaa Asay ubbay aheedda.

24 Biraa woy nahaasiyaa immanaw dand-dayiyaa ubbay barenttu imuwaa Med'inaa Godaw immeeddino; k'ay odooruu de'iyaa Asay ubbay dumma dumma oosoo odooruwaa aheedda.

25 Kushiya hiilaa eriyaa mac'c'a Asay ubbay barenttu kushiyaan suk'k'eedda saluwaa malatiyaa k'ac'inaa, ochchaa teeraa malatiyaa k'ac'inaa, shololla zo'o k'ac'inaanne liik'o liinuwa aheeddino.

26 K'aykka imuwaa immanaw koyeedda mac'c'a Asay ubbay deeshshaa agoozaa daddeeddino.

27 Kaappatuu eefuudiyaanne tiraan wotsiyaawaan wotsiyaa marggidiyaanne hara

bonchchetteedda shuchchatuwaa aheeddino.

²⁸ Unttuntu k'aykka s'omppiyaw, sawiyaa is'aanawunne okanaw haniyaa wogaraa zayitiyaanne k'imaamiyaa aheeddino.

²⁹ Israa'eelatu Asay ubbay, attumawenne mac'c'awe, untuntu ootsanaadan Med'inaa Goday Muse baggana azazeedda oosoo haniyaa imuwaa ubbaa barenttu sheniyaan Med'inaa Godaw aheeddino.

S'oossaa Dunkkaaniyaa Ootsiyaa Kushiya Hiillanchchatuwaa
(31:1-11)

³⁰ Muse Israa'eeliyaa asaa hawaadan yaageedda; «Be'ite; Med'inaa Goday Yihudaa zariyaappe Huura na'aa na'aa, Uura na'aa, Bas'aali'eela dooreedda.

³¹ Med'inaa Goday Aa S'oossaa Ayyaanan, hiilan, akeekaaninne oosuwa ubbaa ootsiyaa eran kuntseedda.

³² Hewekka hiilan kiitaa halchchuwa kesside, work'k'aappe, biraappenne nahaasiyaappe duma dummabaa I udanaassa.

³³ Hewaadankka, al'o shuchchaa massiide giigissanaassa; mitsaa massanaassanne ubbaa k'ommo oosuwa hiilan ootsanaassa.

³⁴ Hewaa bollakka k'ay aasinne Daana zariyaa Ahisamaaka na'aa Oholi'aabaw, hara asaa tamarissiyaa eraa immeedda.

³⁵ Untuntu ubbaa k'ommo oosuwa ootsanaadan, hiilan ootsiyaawantta, oosuwa halchchuwa kessiyaawantta, saluwa malatiyaa k'ac'inan, ochchaa teeraa malatiyaa k'ac'inan, shololla zo'o k'ac'inaaninne liinuwa k'ac'inan alleek'k'uwaa daddiyaawanttanne

shemayinnetuwaa gidanaadan, S'oossay
unttuntu eratetsaan kuntseedda. Unttuntu
ubbaykka ubbaa k'ommo oosuwaa lus'iide eriyaa
eranchcha gideeddino.

36

¹ «Hewaa diraw, Bas'aali'eeli, Oholi'aabinne
Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa kees's'ana
malanne oosoo gidiyaa eraa Med'inaa Goday
immina, lus'eedda Asay ubbay Med'inaa Goday
azazeeddawaadan ubbabaa ootsana» yaageedda.

Asay Immeedda Imotaa c'oratetsaa

² Hewaappe guyyiyaan Muse Basaal'eela,
Oholi'aabanne Med'inaa Goday dumma era
immeeddawanttu oosuwaa ootsanaw yaana
koyiyaa ubbaa s'eesiide shiishsheedda.

³ Israa'eeliyaa Asay S'oossaa Dunkkaaniyaa
ootsanawunne oosoo gidiyaa imotaa ubbaa
Museppe akkeeddino. K'ay Asay bare sheniyaan
c'oo immiyaa imotaa wontta wontta gujji gujjiide
ahiyaawaa aggibeenna.

⁴ Yaatina S'oossaa Dunkkaaniyaa ootsiyaa eray
kumeedda Asay ubbay barenttu oosuwaa aggi
bashiide,

⁵ Musa hawaadan yaageeddino;
«Asay Med'inaa Goday azazeedda oosoo
koshshiyaawaappe loytsi dariyaawaa ahiide
de'ee» yaageeddino.

⁶ Muse dunkkaaneedda sa'aan de'iyaa asaw
hawaadan yaagiide azazeedda; «Laa"entso ay
attuma asaykka ay mac'c'a asaykka S'oossaa
Dunkkaaniyaa oosoo immiyaawaa immanaw

ahoppo» yaagina, Asay ahiyaawaa aggi basheedda.

⁷ Ayaw gooppe, untuntu aheedda imotay oosuwaa ubbaa ootsanaw gidiide palahee.

*S'oossaa Dunkkaaniyaa Oosuwaabaa
(26:1-37)*

⁸ Oosuwaa ootsiyaawanttu giddoppe hiillaa dariyaawanttu ubbatuu liik'o liinuwaappenne saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappe dadetteedda tammu gaarddotuwaappe S'oossaa Dunkkaaniyaa giigiseeddino. He gariddotuwaan itti hiillay kiruubetuwa misiliyaa daddeedda.

⁹ Gaariddotuu ubbay itti likke gidiide, geesay laatamanne hosppun wad'aa; gomppay oydu wad'aa.

¹⁰ Ichcheshu gaariddotuwa ittippe gatsiide sikkeeddino; k'ay yenkko atteeda ichcheshu gaariddotuwaakka untuntuwaadan ootseeddino.

¹¹ Ittippe gatsiide sikkeedda gaariddu-tuwaappe itti gaariddoo wurssetsa gas'an saluwaa malatiyaa c'ark'k'iyappe mac'araa med'd'eeddino. K'ay ittippe gaketu siketteedda yenkko gaaridduwaankka hewaadan ootseeddino.

¹² Untuntu ittippe gakettedda itti gaaridduwaa bolla ishatamu mac'araa, k'ay ittippe gakettedda yenkko gaaridduwaa bollakka ishatamu mac'araa med'd'eeddino. He mac'aratuu ubbaykka ittuu ittoo maaran de'iino.

¹³ Hewaappe guyyiyaan, work'k'aappe ishatamu oyk'k'iyawaa med'd'eeddino.

Dunkkaanii ittuwaa gidana mala, he gaarid-dotuwaa gas'aa gas'aa he oyk'k'iyaawanttun oytseeddino.

¹⁴ S'oossaa Dunkkaaniyaa bollana kammiyaa dunkkaaniyaw tammanne itti gaariddotuwaa deeshshaa agoozaappe daddeeddino.

¹⁵ Tammanne itti gaariddatuukka itti likke; itti itti gaaridduwaa geesay hattamu wad'aa, gomp-pay oyddu wad'aa.

¹⁶ Ichcheshu gaariddotuwaa itti baggana, usup-pun gaariddotuwaa k'ay yenkko baggana gatsiide sikkeeddino.

¹⁷ Hewaappe guyyiyaan gatsi sikkeedda gaarid-dotuwaappe itti gaaridduwaa gas'an ishatamu mac'araa med'd'eeddino. K'aykka gatsi sikkeedda yenkko gaariddotuwaappe wurssetsa gaarid-dotuwaa gas'an ishatamu mac'araa med'd'eeddino.

¹⁸ Laa"u baggana de'iyaa gaariddotuwaa gatsiide itti Dunkkaane ootsanaw nahaasiyaappe ishatamu oyk'k'iyaawaa med'd'eeddino.

¹⁹ Hewaappe guyyiyaan dunkkaaniyaa kammanaw dorssaa orggiyaa galbbaa zo'o k'alamiyaan yeggi kesseeddawaa giigiseeddino; k'ay Aa bollana kammanaw k'um"iyaa giigiseeddino.

²⁰ S'oossaa Dunkkaaniyaa s'agaagiyaawantta sitti geedda odoorotuwaappe kesseeddino.

²¹ Itti itti s'agaagiyaw geesay tammu wad'aa; gomp-pay itti wad'anne bagga.

²² Itti itti s'agaagiyaw ittuwaa ittuwaanna gatsi oytsiyaa laa"u pootsatuwaa med'd'eeddino. S'oossaa Dunkkaaniyaa s'agaagetuwaa ubbaakka hewaadan ootseeddino.

23 S'oossaa Dunkkaaniyaw gedissa baggana laatamu s'agaagetuwaa med'd'eeddino.

24 Itti itti s'agaagiyaw laa"u gedetuwaaw, ubbaanna oytamu pootsay geliyaa lukatuwaaw biraappe giigiseeddino.

25 S'oossaa Dunkkaaniyaw huup'issa baggana laatamu s'agaagetuwaa med'd'eeddino.

26 Itti itti s'agaagiyaw laa"u pootsay geliyaa lukatuwaaw, ubbaanna oytamu pootsay geliyaa lukatuwaaw biraappe giigiseeddino.

27 S'oossaa Dunkkaaniyaw guyye gas'an away wulliyaa baggana usuppun s'agaagetuwaa med'd'eeddino.

28 S'oossaa Dunkkaaniyaa guyye gas'an de'iyaa gas'atoo laa"u s'agaagetuwaa giigiseeddino.

29 Ha laa"u gas'atuwaan de'iyaa s'agaagetuwaa s'ap'uwaappe s'eeraa gakkanaw daabula gidi biide, s'eeran itti sagaayiyaan geli oyk'k'etteeddino. Unttuntu laa"attuukka hewaadan haneeddino.

30 Hewaa diraw, itti itti s'agaagiyaw garssaana laa"u laa"u gedetuu de'iino; ubbaanna hosppun s'agaagetuunne biraappe oosetteedda tammanne usuppun gedetuu de'iino.

31 K'ay untuntu odoorotuwaappe shikaalatuwaaw kesseeddino; S'oossaa Dunkkaaniyaw itti bagga miyyiyaan de'iyaa s'agaagetoo ichcheshu shikaalatuwaaw,

32 k'ay yenkko bagga miyyiyaan de'iyaa s'agaagetoo ichcheshu shikaalatuwaaw giigiseeddino. Hewaadankka, S'oossaa Dunkkaaniyaw guyye away wulliyaa baggana wurssetsa gas'an de'iyaa s'agaagetoo ichcheshu shikaalatuwaaw med'd'eeddino.

³³ Giddo shikaalii s'agagetoo giddo heer-aana, ha gas'aappe ya gas'aa gakkanaw pini kesanaadan ootseeddino.

³⁴ S'agagetuwaa work'k'aan sheeshshiide, shikaalatuu aad'd'iyaasagaayetuwaawork'k'aappe med'd'eeddino; k'ay shikaalatuwaakka work'k'aan sheeshsheeddino.

³⁵ Saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne, shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe itti gaaridduwaa ootseeddino. He Aa bolla itti hiillay kiruubetuwaamisiiliyaa sikkeedda.

³⁶ Gaariddoo oyddu tuussatuwaa odooruwaappe giigissiide, work'k'aan sheeshsheeddino. Yaatiide work'k'aa kak'k'iyaa wantta untunttoo giigisseeddino. K'ay tuussatuwaa essiyya oyddu gedetuwaabiraappe med'd'eeddino.

³⁷ S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaw saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe daddetteeddawaa, s'ilppiyaa alleek'k'issiyaawaan gaaridduwaa giigisseeddino.

³⁸ K'ay untuntta kak'k'iyaa ichcheshu tuussatuwaa, kak'k'iyaa ballaana de'iyaa wantta med'd'eeddino. Tuussatuu gumbbotuwaanne k'achchiyaawantta work'k'aan sheeshsheeddino. K'ay untunttu pootsay geliyaa lukotuwaaiicheshatuwaakka nahaasiyaappe med'd'eeddino.

Taabootaa Oosuwaabaa
(25:10-22)

¹ Bas'aali'eeli odooruwa mitsaappe Taabootaa giigissedda. He Taabootay adussatetsay laa"u wad'anne bagga aduk'k'ee; gomppay itti wad'anne bagga aakkee; geesaykka itti wad'anne bagga d'ok'k'ee.

² He Taabootaa giigissiide, soyaanne kariyaa walakay baynna work'k'aan sheeshsheedda; yuushshuwaakka work'k'aa tigetsaan yuushshi aatseedda.

³ K'ay oyddu work'k'aa sagaayetuwa tigiide, Taabootaw oyddu gedetuwaan, itti baggana laa"u sagaayetuwa, k'ay yenkko baggana laa"u sagaayetuwa aatseedda.

⁴ Yaatiide odoorotuwaappe kasuwaa kessiide untunttakka work'k'aan sheeshsheedda.

⁵ Taabootaa tookkanaw, Taabootaa miyyiyaan de'iyaa sagaayetuwaan kasuwaa aatseedda.

⁶ Walakay baynna work'k'aappe laa"u wad'anne bagga aduk'k'iyaa, itti wad'anne bagga aakkiyaa atto giyaa sa'aa k'um"iyaa med'd'eedda.

⁷ K'um"iyaw wurssetsa laa"u bagga gas'an laa"u kiruubeelatuwa k'os'etteedda work'k'aappe med'd'eedda.

⁸ Itti kiruubiyaa itti bagga gas'an, laa'entso kiruubiyaa yenkko bagga gas'an, laa'uwaakka k'um"iyaanna gatsi oytsiidde med'd'eedda.

⁹ Kiruubetuu barenttu k'efiyaa dentsiide, atto giyaa sa'aa kammiyaa k'um"iyaa barenttu k'efiyaan kuway wotseeddino; k'ay ittuu ittuwaakko simmi uttiide, k'um"iyaa s'eeliino.

S'arp'p'eezaa
(25:23-30)

¹⁰ K'ay adussatetsay laa"u wad'aa, gomppay itti wad'aa, geesaykka itti wad'anne bagga gideedda s'arp'p'eezaa odooruwaappe med'd'eedda.

¹¹ Walakay baynna work'k'aan sheeshsheedda. Yuushshuwaakka work'k'aa tigetsaa yuushshi aatseedda.

¹² Hewaadankka, gomppay takkaad'e gideedda shaashiyaa Aa bolla yuushshi aatseedda. Yaatiide Aa bolla work'k'aa tigetsaa yuushsheedda.

¹³ Oyddu work'k'aa sagaayetuwaaw med'd'iide oyddu gedetuu med'etteedda oyddu gas'atuwaana oytseedda.

¹⁴ S'arp'p'eezaa tookkanaw kasuwaa aatsiyaa sagaayetuu s'arp'p'eezaw shaashiyaa gas'aan shiik'iide med'etteeddino.

¹⁵ S'arp'p'eezaa tookkiyaa kasotuwaakka odooruwaappe kessiide, work'k'aan sheeshsheedda.

¹⁶ Hewaadankka, s'arp'p'eezaa bolla wotsiyaa dumma dumma miishshatuwaa walakay baynna work'k'aappe med'd'eedda; hewanttukka saanetuwaanne c'ilppatuwaa, k'ay ushshaa yarshshuwaa tigiyyaa keretuwaanne s'uu'atuwaa.

S'omppiyaa Wotsiyaa Ballaa
(25:31-40)

¹⁷ Hewaappe guyyiyaan I s'omppiyaa wotsiyaa ballaa k'os'etteedda walakay baynna work'k'aappe med'd'eedda; he ballaa essiyaa gediyaakka, giddo toomaakka k'os's'eedda work'k'aappe med'd'eedda. Aa kukkumotuwaaw,

Aa lic'otuwaan Aa c'iishshatuwaa ubbaa aanana ittippe s'omppiidde med'd'eedda.

¹⁸ Miyyiyaanna usuppun maratuwaa med'd'eedda; maratuwaa heezzatuwaa itti baggana, k'ay heezzatuwaa yenkko baggana kesseedda.

¹⁹ Usuppun maratookka huup'iyaan huup'iyaan heezzu heezzu kukkumuunne c'iishshatuu de'iyaa lawuziyaa c'iishshaa malatiyaa wanc'c'aa med'd'eedda;

²⁰ s'omppiyaa wotsiyaa ballaw giddo toomay, kukkumotuwaa c'iishshatuu de'iyaa c'iishshaa malatiyaa oyddu wanc'c'aan alleek'k'etti utteedda.

²¹ Laa"uu laa"uu ittippe waatsan de'iyaa heezzu maratuwaappe garssana itti itti kukkumay med'etti utteedda ubbaykka usuppun kuukummo.

²² Kukkumatuunne maratuu ubbay s'omppiyaa wotsiyaa ballana ittippe oyk'k'etti ittuwaa gidide, walakay baynna work'k'aappe k'os'ettiide med'etteeddino.

²³ I k'ay s'omppiyaa wotsiyaa ballaw laappun s'omppetuwaa, s'omppiyaa toyssiyaa k'ap'etuwaanne untunta wotsiyaawantta walakay baynna work'k'aappe med'd'eedda.

²⁴ S'omppiyaa wotsiyaa ballanne an go'ettiyaa miishshaa ubbaa med'd'anaw hattamanne ichcheshu kiilo giraame gideedda walakay baynna work'k'aa wursseedda.

*Is'aanaa C'uwissiyaa Saas'iniyaa
(30:1-5)*

²⁵ K'ay is'aanaa c'uwissiyaa sa'aa odooruwaappe med'd'eedda. Aw oyddu gas'ay de'ee; adussatetsay itti wad'aa; gomppay itti wad'aa, geesay laa"u wad'aa. Aa kac'etuukka aanana ittuwaa gidiide oyk'k'etti med'etteeddawantta.

²⁶ Aw bolla doonaa, oyddu bagga ubbaanne Aa kac'etuwaa walakay bayinna work'k'aan sheeshshiide, Aa yuushshuwaakka work'k'aa tigetsaa yuushshi aatseedda.

²⁷ He work'k'aa tigetsaappe garssana is'aanaa c'uwissiyaa saas'iniyaa work'k'aappe laa"u sagaayetuwaa med'd'eedda; yaatiide ya baggananne ha baggana laa"uwaa laa"uwaa oytseedda. Hewanttu tookkiyaa wode kasuwaa aatsanaw maaddanaadaana.

²⁸ Kasotuwaa odooruwaappe kessiide, unt-tunta work'k'aan sheeshsheedda.

Zayitiyaanne Is'aanaa

(30:22-38)

²⁹ K'ay geeshsha okettiyaa zayitiyaanne sawuwaa toshikku giyaa lo"o is'aanaa shittuwaa ootsiyaa eran giigisseedda.

38

S'uuggiyaa Yarshshuwaa Yarshshiyaa sa'aa

(27:1-8)

¹ Odooruwaappe s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa kees's'eedda. He yarshshiyaa sa'aw geesay heezzu wad'aa, gomppayenne adussatetsay itti likke, ichcheshu ichcheshu

wad'aa gidiide, oyddu gas'aana de'iyaaawaa ootseeddino.

² Oyddu gas'atuwaa wurssetsa gas'an gas'an itti itti kac'iyaa med'd'eedda. He kac'etuu yarshshiyaa sa'aanna ittippe oyk'k'ettiide oosetteeddino. Yaatina yarshshiyaa sa'aa nahaasiyaa birataan sheeshsheedda.

³ An go'ettiyaa ubbaa miishshatuwaa, balddetuwaa, akaafatuwaa, bidintsaa shiishshiyaa kuyis'aarotuwaa, ashuwaa oyk'k'iyaa zambeeliyaanne tamaa c'ooc'etuwaa ubbaa nahaasiyaa birataappe med'd'eedda.

⁴ Yaatiide nahaasiyaa birataappe zazziriyaa yarshshiyaa sa'aw giigissiide yarshshiyaa sa'aw duge giddo baggan de'iyaa shaashiyaa bolla wotseedda.

⁵ Nahaasiyaa birataappe med'd'eedda zazziriyaw oyddu gas'an kasuwaa aatsanaw oyddu sagaayetuwaa med'd'eedda.

⁶ Odooruwaappe yarshshiyaa sa'aw kasuwaa kessiide, nahaasiyaa birataan sheeshsheedda.

⁷ Yarshshiyaa sa'aa tookkiyaa wode maaddana mala, ha kasuwaa laa"u miyyiyaanna de'iyaa sagaayetuwaan aatseedda. Yarshshiyaa sa'aa gidduwaa kofa kessiide, s'awulaappe med'd'eedda.

Meechchaa Keriya

(30:18)

⁸ Nahaasiyaa birataappe meechchaa keriyaanne Aa wotsiyaawaa med'd'eedda; he biratay Gaketsaa Dunkkaaniyaa penggiyaan ootsiyaa mac'c'a asatuu aheedda heregaappe aketeedda.

S'oossaa Dunkkaaniyaa Dabaabaa
(27:9-19)

⁹ Hewaappe guyyiyaan dabaabaa giigisseedda. Dabaabaw gedissa bagga adussatetsaw s'eetu wad'aa ootsiide, liik'o liinuwaappe daddetteedda gaariddotuwaaw giigisseedda.

¹⁰ Aw nahaasiyaa birataappe laatamu tuussatuwaanne tuussatuu ek'k'iyaa nahaasiyaa lukatuwaaw ootseedda; untuntu huup'iyaan k'ay biraappe med'etteedda kak'k'iyaawanttanne tuussatuwaaw huup'iyaan k'achchiyaawantta ootseedda.

¹¹ Dabaabaw huup'issa bagga adussatetsay s'eetu wad'aa adussa; k'ay laatamu tuussatuunne he tuussatoo laatamu nahaasiyaa gedetuu de'iino. Yaatiide biraappe med'etteedda kak'k'iyaawanttunne tuussatuwaaw huup'iyaan k'achchiyaawanttu de'iino.

¹² Away wulliyaa bagga dabaabaa gomppay ishatamu wad'aa aaka gidiide, tammu tuussatuunne tuussatoo tammu gedetuu de'iyaa gaariddotuwaaw giigisseedda; he tuussatuwaaw huup'iyaan biraappe med'etteedda kak'k'iyaawanttanne tuussatuwaaw huup'iyaan k'achchiyaawantta ootseedda.

¹³ K'ay away doliyaa bagga dabaabaa gomppay ishatamu wad'aa aaka.

¹⁴ Dabaabaa geliyaa sa'aappe itti baggana tammanne ichcheshu wad'aa aduk'k'iyaa gaariddotuu, heezzu tuussatuunne tuussatoo heezzu gedetuu de'iino.

¹⁵ Hewaadankka, dabaabaa geliyaa sa'aappe hinkko baggana, tammanne ichcheshu wad'aa

aduk'k'iyaa gaariddotuu, untunttoo heezzu tuussatuunne tuussatoo heezzu gedetuu de'iino.

¹⁶ Dabaabaa yuushshuwaan de'iyaa gaariddotuu ubbay liik'o liinuwaappe dadetteeddawantta.

¹⁷ He tuussatuwaa gedetuu nahaasiyaappe, kak'k'iyaa wanttunne tuussatuwaa huup'iyaan k'achchiyaawanttu biraappe oosetteeddino; untunttu huup'ii biran sheeshetteedda. Hewaa diraw, dabaabaa yuushshuwaan de'iyaa tuussatuwaa ubbaa huup'iyaan biraappe oosetteedda k'achchiyaawanttu de'iino.

¹⁸ Dabaabaa geliyaa sa'aan kak'k'iyaa gaariduu saluwaa malatiyaa ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe daddiyaawaa s'ilppiyaan alleek'k'issiyaawan giigisseeddawaa. Aw adussatetsay laatamu wad'aa; geesay dabaabaa gaariddotuwaa likke, ichcheshu wad'aa.

¹⁹ Nahaasiyaa birataappe oosetteedda oyddu tuussatuunne tuussatoo oyddu gedetuu de'iino. Untunttu kak'k'iyaa wanttunne tuussatuwaa huup'iyaan k'achchiyaawanttu biraappe med'etteeddino; untunttu huup'etuukka biran sheeshetteeddino.

²⁰ S'oossaa Dunkkaaniyaa shikaalatuu ubbayne Aa yuushshuwaan de'iyaa dabaabaa shikaalatuu ubbay nahaasiyaa birataappe med'etteeddawantta.

*S'oossaa Dunkkaaniyaan Go'ettiyaa
Miishshatuwaa*

²¹ S'oossaa Dunkkaaniyaw, hewekka K'aalaa c'aak'uwaa Dunkkaaniyaw, go'etteedda miishshatuwaa Leewatuu paydeeddinno.

He miishshatuwaa k'eesiyaa Aaroona na'aa Itaamaara kaappotetsaa garssan de'iyaa Leewatuu mazggabaan s'aafanaadan Muse azazeedda.

²² Yihudaa zare gideedda Hooraa na'aa na'aa, Uura na'aa, Bas'aali'eeli Med'inaa Goday Musa azazeedda ubbaa ootseedda.

²³ Daana zare gideedda Ahisamaaka na'aa Oholi'aabi aanana de'ee; I kushiyaa hiillanchanne ootsiyaabaw koyro halchchuwaa kessiyaawaa; k'ay saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaaninne liik'o liinuwaan daddiide, s'ilppiyaan alleek'k'issiyaa asaa.

²⁴ S'oossaa Dunkkaaniyaa oosoo S'oossaw imetteedda work'k'ay S'oossaa Dunkkaaniyaan eretiyaa miizaanan wotsina, itti sha"a kiilo giraamiyaa dees'eedda.

²⁵ Payduwaan de'iyaa maabaraa asaappe beetteedda biray S'oossaa Dunkkaaniyaan eretiyaa miizaanan wotsina, 3,430 kiilo giraamiyaa dees'eedda.

²⁶ Asaa paydiyaa wode paydetteedda attuma Asay ubbay huup'iyaan huup'iyaan S'oossaa Dunkkaaniyaan eretiyaa miizaanan wotsina, usuppun giraame keeshshaa immeedda. Paydetteedda Asay laatamu laytsaa kumeeddawenne laatamuwaappe bollana de'iyaaawe ubbay 603,550.

²⁷ S'oossaa Dunkkaaniyaa gaaridduwaa esseedda s'eetu pootsay geliyaa lukotuu 3,400 kiilo

giraame biran oosetteeddino. Hewekka itti itti gedyaw hattamanne oyddu kiilo giraame biraa.

²⁸ Atteeda hattamu kiilo giraame tigiya biraa tuussatuwaan kak'k'iyaawantta med'd'anaw, tuussatuwaa huup'iyaan sheeshshanawunne untunttu huup'iyaan k'achchiyaawantta med'd'anaw go'etteeddino.

²⁹ Hewaadankka, Asay S'oossaw aheedda nahaasiyaa biratay 2,425 kiilo giraame.

³⁰ He nahaasiyaa birataappe S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa sa'aan ek'k'iyaa tuussatuwaa gedetuu, nahaasiyaa yarshshiyaa sa'aa giyaa yarshshiyaa sa'ay, Aa gidдон hiis's'eedda nahaasiyaa zazziriinne Aa gidдон go'ettiyaa dumma dumma miishshaa ubbay med'ettee.

³¹ Hewaadankka, k'ay dabaabaa yuushshuwaan de'iyaa dirssanne geliyaa sa'aa penggii ek'k'eedda gedetuu, k'ay S'oossaa Dunkkaaniinne Aa yuushshuwaan de'iyaa dabaabaa dirssay d'ogetteedda shikaalatuu ubbay he nahaasiyaa birataappe med'etteeddino.

39

K'eesetuu Mayiyaa Mayuwaa (28:1-14)

¹ K'eesetuu S'oossaa Dunkkaaniyaan ootsiyaa wode go"etiyaa mayuwaa, saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappe daddeeddino. Aaroone mayiyaa geeshsha k'eesatetsaa mayuwaakka Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan ootseeddino.

Eefuudiyaa

² I eefuudiyaa, work'k'aappe, saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe daddeedda.

³ Unttuntu work'k'aa k'os's'iide, lee'iyaa yeechchaadaa, aappe k'araari k'araariide, k'ac'inaa kesseeddino. Yaatiide saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaanne liik'o liinuwa gatsiide, kushiya hiillanchchatuu daddeeddino.

⁴ Laa"u baggay gakettiide ittuwaa gidana mala, laa"u hashiyaa bolla gatsiide oytsiyaa c'ark'k'iyaa giigisseeddino.

⁵ Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, hiillay alleek'k'isside daddeedda danc'c'uukka eefuudiyaanna itta gidiide, work'k'aappe saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe dadetteedda.

⁶ Unttuntu marggidiyaa geetettiyaa laa"u shuchchatuwaa giigissiide, work'k'aappe med'd'eedda shuchchaa oyk'k'iyaawaa bolla maarana wotseeddino. Maatafaa bolla suntsaa wooc'iide s'aafiyaawaadan, he shuchchatuwaa bolla tamanne laa"u Israa'eeliyaa naanatuwaa suntsaa wooc'iide s'aafeeddino.

⁷ S'oossay Musa azazeeddawaadan, tammanne laa"u Israa'eeliyaa zeretsaa hassayiyaawaa gidana mala, ha shuchchatuwaa eefuudiyaanna oytseedda hashiyaa c'ark'k'iyaan wotseedda.

*Tiraan Wotsiyaawaa
(28:15-30)*

⁸ I tiraan wotsiyaawaa kushiya hiillanchchan oosiseedda. He tiraan wotsiyaawaa eefuudiyaa work'k'aappe daddeeddawaadan, saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe daddiseedda.

⁹ Aw oyddu gas'ay de'ee; geesayenne gomppay itti itti takkaad'e; gideeddawaa dakkoyeeddino.

¹⁰ Hewaappe guyyiyaan Aa bolla oyddu maaran al"o shuchchatuwaa wotseeddino; koyro maaran wotseedda shuchchay, sarddiyoona, toop'aaziyooniyaanne p'ooliyaa ink'k'uwaa;

¹¹ laa'entso maaran baluura, samppeeriyaanne almaaziya geetettiyaa al"o shuchchatuwaa;

¹² heezzentso maaran yaakinttiyaa, kelk'k'edooniyaanne ametess's'inoosiyaa;

¹³ oyddentso maaran biralli, margidiyaanne yasp'p'iidiyaa. Hewantta ubbaa work'k'aappe oosetteedda shuchchaa oyk'k'iyaawaa bolla wotseeddino.

¹⁴ Israa'eeliyaa naanatuwaa suntsaa payduwaadan, shuchchatuwaa payduukka tammanne laa"uwaa; ittuu ittuu maatafaadan wooc'ettiide, tammanne laa"u zaratuwaa suntsay he shuchchatuwaan s'aafetteedda.

¹⁵ Tiraan wotsiyaawoo wodoruwaadan dook'eteedda sanssalataa walakay bayinna work'k'aappe med'd'eeddino.

¹⁶ Laa"u work'k'aappe med'd'eedda shuchchaa oyk'k'iyaawantta ootseeddino; yaatiide laa"u work'k'aa migidatuwaa med'd'eeddawayantta, tiraan wotsiyaawoo k'ommo gas'aa gas'atuwaana gatsiide oysetseeddino.

17 He laa"u work'k'aa sanssalatatuwaa tiraan wotsiyaawoo gas'atuwaan de'iyaa migidotuwaanna gatsi oytseeddino.

18 He sanssalatatoo hinkko bagga s'eeraa k'ay eefuudiyaw sintsa baggana, hashiyaa c'ark'k'iyaan de'iyaa shuchchaa oyk'k'iyaawanttuna gatsi k'achcheeddinno.

19 K'aykka laa"u work'k'aa migidatuwaa med'd'iide, eefuudiyaappe kaaliide de'iyaa tiraan wotsiyaawoo soy baggana de'iyaa laa"u gas'atuwaa s'eeran aatseeddino.

20 Hewaadankka, work'k'aappe hara laa"u migidatuwaa med'd'iide, eefuudiyaw sintsa baggana, hashiyaa c'ark'k'iyaappe garssa baggana eefuudiya s'eessan k'achchiyaawaappe k'ommonna, sikuu gaketeedda sa'aa matan karenna untuntta oytseeddino.

21 Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, tiraan wotsiyaawaan de'iyaa migidatuwaa eefuudiyaan de'iyaa migidatuwaanna gatsiide, saluwaa malatiyaa bak'etsaan k'achchina tiraan wotsiyaawe s'eessaappe k'ommonna de'iyaa diraw, k'ashuu shol"enna.

*K'eesetuu Mayiyaa Hara Mayotuwaa
(28:31-43)*

22 Eefuudiyaappe garssanna mayiyaa adussa mayuwaa I saluwaa malatiyaa c'ark'k'iyaappe giigisseedda; hewe shemayinniyaa oosuwaa.

23 He adussa mayoo k'ood'iyaa aatsiyaa sa'aa med'd'eeddino; he sa'ay peed'etenaadan, yu-ushshi aatsiide gujji gujji sikkeeddino.

24 Unttuntu adussa mayuwaa duge bagga mac'araa yuushshuwaan saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o dook'eteedda roomaaniyaa teeraa misiletuwaa med'd'eeddino.

25 Unttuntu k'ay work'k'aappe daalatuwaa med'd'iide, adussa mayoo duge bagga gas'aa yuushshi aatsiide, roomaaniyaa misiletuwaa gid-duwaan, walakan aatseeddino.

26 Aaroone he mayoo duge bagga mac'araa yuushshi aatsiide, daalaanne roomaaniyaa teeraa misiliyaa walakkiide aatseeddino. Hewe Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, unttuntu S'oossaa Dunkkaaniyaa oosuwaa ootsiidde mayyanaassa.

27 Unttuntu Aaroonawunne Aa naanaw sheemayinniyyaa liinuwaappe adussa shaamic'c'iyaa giigisseeddino.

28 K'ay Aaroone huup'iyaan s'aas'iyaa shaashiyaa, Aa naanaw k'oobetuwaanne garssana mayiyaa mayotuwaa liik'o liinuwaappe daddiide giigisseeddino.

29 Unttuntu Med'inaa Goday musa azazeeddawaadan saluwaa malatiyaa, ochchaa teeraa malatiyaanne shololla zo'o k'ac'inaappenne liik'o liinuwaappe daddiide, kushiyaa hiillan alleek'k'issiide, danc'c'uwaa giigisseeddino.

30 Unttuntu geeshsha allek'k'uwaa misiliyaa walakay bayinna work'k'aappe med'd'iide, maatafaa bolla wooc'iyawaadan, Aa bolla, «Med'inaa Godaw Geeshsha Gidiide

Dummatteedda» yaaggiyaawaa wooc'iide
s'aafeeddino.

³¹ Hewaappe guyyiyaan huup'iyaan
shaashiyaappe s'aden k'achchanaadan, Med'inaa
Goday Musa azazeeddawaadan saluwaa
malatiyaa bak'etsaa an aatsiide k'achcheeddinno.

*Muse Oosuwaa Ubbaa S'omooseedda
(35:10-19)*

³² S'oossaa Dunkkaaniyaa kiittay ubbay po-
letteedda. Israa'eelatuub ubbabaakka Med'inaa
Goday Musa azazeeddawaadan ootseeddino.

³³ Hewaappe guyyiyaan untuntu S'oossaa
Dunkkaaniyaa Musekko aheeddino; hewekka:
dunkkaaniyaanne Aa miishshaa ubbaa, gatsi oyt-
siyaawaa, s'agaagetuwaa, shikaalatuwaanne, tu-
ussatuu ek'k'iyaa saas'inetuwaa,

³⁴ bollaa kamaade dorssaa orggiyaa galb-
baa zo'o k'alamiyaan yeggi kesseeddawaa, hara
galbbaappe med'eedda k'um"iyaa, Taabootaa
gentsiyaa gaaridduwaa,

³⁵ K'aalaa c'aak'uwa Taabootaa, Aa tookkiyaa
kasotuwaanne atto giyaa sa'aa k'um"iyaa,

³⁶ s'arp'p'eezaanne Aa miishshaa ubbaa
S'oossaa sintsan wotsiyaa geeshsha ukitsaa,

³⁷ walakay bayinna work'k'aappe oosetteedda
s'omppiyaa wotsiyaa ballaanne an maaran
de'iyaa s'omppetuwaa, untuntu miishshatuwaa
ubbaanne s'omppiyaa zayitiyaa,

³⁸ is'aanaa c'uwayiyaa work'k'aa saas'iniyaa,
okettiyaa zayitiyaa, sawiyaa is'aanaa, S'oossaa
Dunkkaaniyaa penggiyaa gaaridduwaa,

³⁹ nahaasiyaappe ootseedda yarshshiyaa sa'aa, Aa nahaasiyaa zazziriiyaana, Aa tookkiyaa kasuwaa, Aa miishshatuwaa ubbaa, meechchaa keriyaanne Aa wotsiyaawaa,

⁴⁰ dabaabaa gentsiyaa gaariddotuwaa, Aa tuussatuwaa, untuntu ek'kiyaa saas'sinetuwaa, dabaabaa geliyaa penggetuwaa gaaridduwaa, dabaabaa wodorotuwaanne shikaalatuwaa, S'oossaa Dunkkaaniyaa med'anaw kosshsiyaa miishshatuwaa ubbaa;

⁴¹ k'eesatuu Geeshsha sa'aan ootsiide go'etanaw dadetteedda mayotuwaa, Aaroone geeshsha mayuwaanne Aa naanay k'eesatetsaa ootsiidde mayiyaa mayotuwaa.

⁴² Israa'eelatu oosuwaa ubbaakka Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan ubbabaa ootseeddino.

⁴³ Muse oosuwaa ubbaa s'omoos s'eelliide, untuntu Med'inaa Goday azazeeddawaadan ootseeddawaa be'eedda. Hewaa diraw, Muse untunta anjeeedda.

40

S'oossaa Dunkkaaniyaa Toketsaa

¹ Hewaappe guyyiyaan Med'inaa Goday Musa,

² «Koyro aginaw koyro gallassi, neeni Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaa tokka.

³ K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa Aa gidдон wotsa; He Taabootaa garidduwaan kamma.

⁴ S'arp'peezaa gelissaade, Aa bolla wod'd'anaw kosshsiyaabaa ubbaa giigisaadde Aa bolla wotsa. Yaataade s'omppetuwaa wotsiyaa ballaa soo gelissaade, Aa bolla s'omppetuwaa eetsa.

5 Is'aanaa c'uwaiyaa work'k'aa saas'iniyaa K'aalaa c'aak'uwa Taabootaappe sintsanna wot-saade, S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa gaarid-duwaa sotta.

6 «S'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa S'oossaa Dunkkaaniyaappe sintsanna wotsa.

7 Meechchaa keriyaa S'oossaa Dunkkaaniyaappenne yarshshiyaa sa'aappe gidduwaan wot-saade, an haatsaa tiga.

8 S'oossaa Dunkkaaniyaappe karenna yuushsha aatsaade dabaabaa giigissaade dabaabaa geliyaa sa'aan gaaridduwaa sotta.

9 «Okkiyaa zayitiyaa akkaade, S'oossaa Dunkkaaniyaanne Aa gidдон de'iyaa ubbabaa okka; aanne Aa gidдон go'ettiiyaa miishshaa ubbaa dummaya; yaatooppe I geeshsha gidanawaa.

10 Hewaappe guyyiyaan s'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aanne aw go'ettiiyaa miishshaa ubbaa okka; yarshshiyaa sa'aa dummaya; yaatooppe I ubbaappe aad'd'iyaa geeshsha gidanawaa.

11 Meechchaa keriyaanne Aa utissiyaa miishshaa okkaadde untuntta dummaya.

12 «Neeni Aaroonanne Aa naanaa S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa pengge ahaade, haatsaan untuntta meec'c'a.

13 Hewaappe guyyiyaan k'eesetetsaa Geeshsha mayuwaa Aaroona mayzzaade, I taw k'eesetetsan ootsanaadan, Aa okaade dummaya.

14 Aa attuma naanaakka ahaade shaamic'c'iyaa mayza.

15 Unttuntu taw k'eesetetsan ootsanaadan, untuntu aawuwaa okkeeddawaadan, untuntakka okka. Unttuntu okkay untunttakka untuntu sintsa yeletaa ubbaa k'eesatuwaa oot-siyaawaa» yaageedda.

16 Muse ubbabaakka S'oossay barena azazeeddawaadan ootseedda.

17 Hewaa diraw, Gibs'eppe untuntu keseedda laa"entsa laytsan, koyro aginaw koyro gallassan S'oossaa Dunkkaanii tokeetteedda.

18 Muse S'oossaa Dunkkaaniyaa essiyaa wode, saas'inetuwaa untuntu sa'aan sa'aan wotseedda; s'agaagetuwaanne tuussaa aatseedda; shikaalatuwaakka gelisseedda.

19 Hewaappe guyye Muse Med'inaa Goday azazeeddawaadan, ha esseeddawaa bollan dunkkaaniyaa d'ogeedda; he essuwaa bollan kamuwaa kammeedda.

20 Yaatiide tammu azazatuu s'aafetteedda markkatetsaa k'aalaa afiide, Taabootaa gidдон wotseedda; tookkiyaa kasuwaa Taabootan aatseedda; atto giyaa sa'aa k'um"iyaa Taabootaa bolla wotseedda.

21 Hewaappe guyyiyaan Taabootaa S'oossaa Dunkkaaniyaa gelisseedda; gentsiyaa gaaridduwaa sottiide, Med'inaa Goday azazeeddawaadan K'aalaa c'aak'uwaa Taabootaa kammeedda.

22 Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, Muse s'arp'p'eezaa Med'inaa Godaa Dunkkaaniyaan gelissiide, gaariduwaappe karenna huup'issa baggana wotseedda.

23 Aa bolla Med'inaa Godaa sintsan wotsiyaa geeshsha ukitsaa giigisseedda.

²⁴ Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, s'omppiyaa wotsiyaa ballaa S'oossaa Dunkkaaniyaa giddo gelissiide, s'arp'p'eezaa hefintsana, S'oossaa Dunkkaaniyaw gedissa baggana wotseedda;

²⁵ k'ay s'omppetuwaa Med'inaa Godaa sintsan oytseedda.

²⁶ Med'inaa Goday azazeeddawaadan, is'aanaa c'uwayiyaa work'k'aa saas'iniyaa S'oossaa Dunkkaaniyaa gidдон gaaridduwaa sintsa baggana wotseedda;

²⁷ Aa bolla sawiyaa is'aanaa c'uwayeedda.

²⁸ Hewaappe guyyiyaan S'oossaa Dunkkaaniyaa penggiyaan gaaridduwaa sotteedda.

²⁹ S'uuggiyaa yarshshuwaa yarshshiyaa sa'aa S'oossaa Dunkkaaniyaa geliyaa penggiyaa miyyaan wotseedda; Aa bolla s'uuggiyaa yarshshuwaanne katsaa yarshshuwaa Med'inaa Goday azazeeddawaadan yarshsheedda.

³⁰ S'oossay Musa azazeeddawaadan, meechchaa keriya S'oossaa Dunkkaaniyaap-penne yarshshiyaa sa'aappe gidduwaan wotseedda. Yaatiide meec'ettanaw haatsaa an tigeedda.

³¹ Muse, Aaroonenne Aa naanay barenttu kushiyaanne gediyaan an meec'ettiino.

³² Med'inaa Goday Musa azazeeddawaadan, untuntu S'oossaa Dunkkaaniyaa geleedda wode woy yarshshiyaa sa'aakko shiik'eedda wode awu-denne meec'ettiino.

³³ S'oossaa Dunkkaaniyaanne yarshshiyaa sa'aa yuushshi aatsiide dabaabaa keseedda; he

dabaabaa penggiyaan gaaridduwaa sotteedda.
Hewaadan ootsiidde, Muse oosuwaa poleedda.

*S'oossaa Bonchchuu S'oossaa
Dunkkaaniyaa Kumeedda
(Pay. 9:15-23)*

³⁴ Hewaappe guyyiyaan shaarii S'oossaa Dunkkaaniyaa kammeedda; Med'inaa Godaa bonchchuukka Aa kumeedda.

³⁵ Shaarii S'oossaa Dunkkaaniyaa bolla utteedda dirawunne Med'inaa Godaa bonchchu Aa gidдон kumeedda diraw, Muse Aa gidдо gelanaw danddayibeenna.

³⁶ Israa'eelatuu barenttu ogiyaa ubbaan, he shaarii S'oossaa Dunkkaaniyaappe denddiyaa wode awudenne Aa kaalliide hametaa doomino.

³⁷ Shin he shaarii denddana d'ayooppe, I denddiyaa gallassay gakkanaw untunttukka k'aas's'ikkino.

³⁸ Untuntu ogiyaa ubbaan Med'inaa Godaa shaarii Israa'eeliyaa Asay ubbay be'ishin, gallassi gallassi S'oossaa Dunkkaaniyaa kameenne k'amma k'amma k'ay tamay he shaariyaa gidдон ees's'ee.

Geeshsha Mas'aafaa
The Holy Bible in the Dawuro language of Ethiopia,
Latin script

copyright © 2024 The Word for the World International

Language: (Dawro)

Contributor: The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Dec 2025 from source files dated 1 May 2025

e663db08-d959-5a91-aa50-cd0737b1040c